

Ya Nesurat Ni Lukas Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Lukas. A ta ngamin kiden nagsurat ta lebru in yan a i Lukas la ya awan nagHudyo, te takwan ya gingginafu na kiden nga bakkan ta Hudyo. Ammi dakal hapa ya adal ni Lukas, te doktor nga nanguru ta takit na tolay kiden. A nangu-rug hapa te Hesus gafu ta nepadangag ni Pablu tentu. Am basam hapa ya **Tarabaku Na Turin Kiden** kapitulo 16 bersikulo 10 a mabasam ya gafu na panghulun ni Lukas teg Pablu ikid ni Silas, te nehulun bit hapa tekid addet ta ili na Pilipos, a kumanen hapa sangaw ta kadwan kiden immeyan da.

A ya ngagan na nagsuratan ni Lukas a Teyopilo. Intu de ya takday kofun ni Lukas nga mayat de magdangag ta bida ni Hesus. A yen ta pake sinanedan ni Lukas ya addu na nakkamu te Hesus ikid na nakadangag tentu, petta pake dangagan na ta mappya ya ngamin netuldu na ikid na tinarabaku na, a yen kid ya nesurat na te Teyopilo. A ya nesurat ni Lukas gafu te Hesus a intu yan:

Ya Gafu Na Pagsurat Na

¹⁻⁴ Iko nga kofun ku, Teyopilo.

Yen ta nagsuratak teko petta amum ya kakurugan gafu te Hesus Kristu, te addu hapa ya nadangag mu gafu tentu nga nesurat na kadwan kiden. A intu nesurat da ya kuman na nabida tekitam ngamin, te ya kahulun kiden ni Hesus nga nakaita ikid na nanguffun tentu nga nangipadangag ta uhohug na a ikid hala ya imunnan nga nangibida tentu. A gafu ta pake napasikkal kun hapa ya ngamin tarabaku na addet ta gafu na en a yen ta nanonot ku hapa ya mangisurat ta matunung na bida teko, petta amum hapa ya kakurugan ta ngamin kiden nabida teko.

Ya Nalavun Gafu Ta Pakeanak ni Hwan

⁵ A ta idi ta nepagari para la ni Herud ta lugar na Hudeya a itta ya padi na relisyon na Hudyo kiden nga nanggagan te Zikaraya, a nedagga hapa ta padi kiden ni Abias. A intu hapa atawa ni Zikaraya i Lisabet nga simsimi ni mina Aron. ⁶ A amu hapa na Dyos ta matunung ya duwa kiden, te kanayun kurugan da ya ngamin kiden lintig na Namaratu, a awan ta pakehuyan da. ⁷ Ammi intu dulay te awan ta anak da, te awena magāānak na babbayen, yaga bakbakat na hapa, ikid na laklakay na hapa ya atawa na en.

⁸ A ta datang na araw na pagtarabaku na padi kiden ni Abias ta simbaan na Namaratu a nehulun hapa i Zikaraya, ⁹ a intu ya napili nga simarok tatakday ta pake umag na simbaanen petta apanagan na ya bangogen ta kuman na gagangay na tarabaku na padi kiden. ¹⁰ A ta oras na pangiapang na ta bangogen a nagyan ya tolai kiden ta bagaw na simbaanen, a nakimalmallak kid la.

¹¹ A sangaw nepagka-ma ni Zikaraya ya anghel na Namaratu nga nagmatarak ta kanawan na pangiapangan na en, ¹² a nakagtut i Zikaraya en, a pake nagtalaw. Ammi ya uhohug na anghelen tentu a

¹³ “Awem la magtalaw,” kunna kan na anghelen tentu, “te itta yak sin gafu ta dinangag na Namaratu ya pakimallak muy ikid na atawam. A pasinapān na kanan, petta maganak kam hala sangaw ta lalaki, a intu sangaw ingagan muy tentu ya Hwan.

¹⁴ “A bakkan la teko ya pake matalakan ta keanak na, te sakā matalak hapa sangaw ya addu na tolai, ¹⁵ te maita da sangaw ta pake malalaki na tolai na Dyos. A awena sangaw uminum ta binarayang ono kompormi na madagat na inuman. A mapasinapān sangaw ta Kahalwa na Namaratu ta maski pagyan na para la ta sirat na hina na en.

¹⁶ “A addu hapa sangaw ya patolin na ta Isralita kiden ta dafu da ewan Namaratu, ¹⁷ te mapsinapan sangaw ta kagitta na nonot ikid na pakapangwa ni Eliyas. A intu sangaw ya mapmapolu ammi ta Dafu tamen, petta pagnonotan na ya dadagkal kiden ta kuman na nonot na abbing.

“A pagbabawin na sangaw ya masoysoy kiden petta magtunung ya nonot da, petta dana makaparan ya tolai kiden ta datang na dafu da en,” kunna kan hapa na anghelen tentu.

¹⁸ A ya uhohug hapa ni Zikaraya a

“Anu hud ya pakkamun ku ta dumatang hala ya kuman na nebar men teyak, te laklakayak

haman, a pake bakbakat hapa ya atawak?”
kunna.

¹⁹ A ya tabbag hapa na anghelen a

“Amum hala sangaw, te iyak i Gabriyel nga kanayun magyan ta atubang na Namaratu ewan. A intu hala ya nangidob teyak petta ipadangag ku teko ya kuman na nebar ken ta ayanin. ²⁰ A magdulot hala sangaw ta arawen nga nekari na Namaratu, ammi gafu ta awem kinurug ya inuhohug ken a magumal kan sangaw, a awem na sangaw makasitang addet ta nagdulot na ya kuman na inuhohug ken teko,” kunna.

²¹ A gafu ta pake nabayag i Zikaraya ta umag na simbaanen a nagburung na ya tolay kiden nga nagaindag tentu, a pahig da ta anu ya dulay.

²² Ammi tentu en nakauhet a awena nakauhohug tekid, a yen ya nakkamun da ta itta ya nagmatarar tentu ta umag na simbaanen. A gafu ta awena nakasitang a nagsenyas la tekid. ²³ A ta nagadde-tan na araw na pagtarabaku na ta simbaanen a dumatang hala ta bali na en.

²⁴⁻²⁵ A ta nekabalin na en a natarun hala ya atawa na en Lisabet. A ya uhohug na en hapa a

“Mappya mantu la ya Namaratu, te nekallak nak hala ta kumanin, petta awek na sangaw mamat ta sakā tolay ku kiden,” kunna kan na nonot na.

Ammi awena limatlattog addet ta lima hulan.

Ya Nalavun Gafu Ta Pakeanak ni Hesus

²⁶⁻²⁷ A ta kaarawan na katarun ni Lisabet a itta ya takday balatang nga nanggagan ta Mariya, a nagan ta ili na Nasaret ta lugar na Galileya. A

dana nakiatawa hapa ta takday simsim ni mina Ari en Dabid nga nagngagan ta Hose nga taga Nasaret hapa, ammi aweda para la nagdorug. A ta mekānnamen hulan na katarun ni Lisabeten a nagmatar hapa ya anghelen Gabriyel te Mariya, te dinob na Namaratu tentu. ²⁸ A tentu en nakipaita te Mariya a

“Namaratu ya makkamu teko, Aboy, a itta hapa ya pangdayawan na teko, te iko ya pinili na,” kunna tentu.

²⁹ A nagburung hapa i Mariya en gafu ta uhohug na en, a “**Anu panaw ya ikayat na uhohugan teyak?**” kunna kan na nonot na. A ya uhohug ha na anghelen tentu a

³⁰ “Awem la magburung, Mariya, te dayawan na ka na Namaratu ewan, ³¹ te matarun ka sangaw, a maganak ka sangaw ta lalaki, a ingagan muy sangaw ta Hesus.

³² “A am dakal na sangaw ya anak mu a pake malalaki na tolay, a amu sangaw na ngamin tolay ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan. A intu hapa sangaw ya pagbalinan na Namaratu ta ari, te intu ya ari muyen nga nekari na Namaratu nga metali ta minakakay na en Dabid.

³³ “A awan sangaw ta addet na pagari na, te intu hala sangaw ya makkamu ta ngamin kiden tolay na Namaratu addet ta addet,” kunna ha na anghelen tentu.

³⁴ A ya uhohug hapa ni Mariya a

“Onay, ammi had kun na katarun ku, te awek para la nakidorug ta lalaki?” kunna.

³⁵ “A maski, te ange sangaw teko ya Kahalwa na Namaratu, a ihuga na sangaw ta matarun ka.

A pake dayawan da sangaw ya anak men, te ibar da sangaw ta awan ta pakehuyan na, te kagitta hala na Namaratu ewan.

³⁶ “A em sangaw itan ya Anti men Lisabet nga awan nagan-anak ta idi, te maski am bakbakat na a ittan ya annam na hulan ta katarun na, ³⁷ te maski am anu ya ngagan na a awan ta awa makkwa na Namaratu awa makkwa na ya ngamin,” kunna ha na anghelen tentu.

³⁸ “A kwa nak mantu la na Dafu tamewan, petta dumatang hala ya kuman na inuhohug mu teyak,” kunna hapa ni Mariya.

A ta nepaguhohug nan ta kumanen a nagtugut hapa ya anghelen.

Ya Pagpasyar Ni Mariya Te Lisabet

³⁹ A ta nekabalin na anghelen a nahukal hapa i Mariya ta pake lalakwat, a imalistu umange ta takday ili ta lugar na Hudeya, ⁴⁰ a nagdulot ta bali na Anti na en Lisabet. A tentu en simarok ta bali na a “**Namaratu ya makkamu teko, Anti,**” kun ni Mariya tentu.

⁴¹ A ta nepakadangag ni Lisabet ta uhohug na en a timollok kan hapa ya asitayen ta umag na sirat na, a ka-ma la napasinapān i Lisabet ta Kahalwa na Namaratu, ⁴² a nagsitang hapa ta masikan;

“Iko, Mariya, ya pake nagāsāt ammi ta ngamin kiden bābāy, a Dyos hapa ya mangbendisyon ta anak mina. ⁴³ Ammi anu hud ya pangdayawan na Namaratu teyak ta doban na teyak ya hina na Dafu kewan? ⁴⁴ On, Aboy, amuk na ta iko sangaw ya maganak tentu, te teyaken nakadangag ta inuhohug men teyak

ta ayanen a timollok hapa ya asitay kin ta talak na ta umag na sirat kin. ⁴⁵ A yen ta nagāsāt kan hapa, Aboy, te kinurug mu ya uhohug na Namaratu nga nepepadangag na teko,” kunna.

Ya Pagnot Ni Mariya

⁴⁶ A gafu ta matalak hapa i Mariya a ka-ma la magnot hapa:

“Napannu ya nonot ku
ta pangdayaw ku te Afu.

⁴⁷ A magayayatak ta Dyos
nga mangikerutan teyak,

⁴⁸ te maski pobre yak a pinili nak.

A ta ngamin kiden tolai
nga meanak sangaw,
a awan sangaw ta awa makanonot
ta iyak ya nagāsāt
ta bendisyon na Dyos.

⁴⁹ Te ya Namaratu ewan
nga seppakapangwa na Dyos
a nekallak nak hala
ta dakal na bendisyon.

Madaydayawan mantu ya Dafu tamewan,

⁵⁰ te ikallak na ikallak
ya ngamin mamat tentu,

a kumanen hapa ta simsima da kiden.

⁵¹ Ammi ta ngamin kiden magparayag a
nepaita na ya kasikan na kamat na,
te kinutkutet na kid
gafu ta pagparayag da.

⁵² A ya masikan kiden magturay a
pinaakban na kid,
ammi pinautun na hapa
ya alinnak kiden.

⁵³ A pake binattug na hapa
ya mabisin kiden,
ammi nagtalekudan na la
ya naba-nang kiden.

⁵⁴ A pinagdulot na la ya nekari na en
ta gingginafu tam kiden,
te nedulot na ya panguffun na
ta tolay na kiden,

⁵⁵ te nanonot na i mina Abraham
ikid na simsima na kiden
addet ta addet,” kunna.

⁵⁶ A nagyan i Mariya te Anti na en Lisabet addet
ta tallu hulan kapye na dimmatang ta agyan na.

Ya Keanak Ni Hwan Nga Mangzigut Ta Tolar

⁵⁷ A ta datang na paganak ni Lisabet a naganak
hala ta lalaki, ⁵⁸ a enda hapa itan na kahulun na
kiden ikid na karuba na kiden gafu ta kallak na
Namaratu tentu, a nekokolu da hapa ya anak na
en. ⁵⁹ A ta mekawalu en araw a nagaammung
kid ha gafu ta banggitan ni Zikaraya ya anak da
en, te yen ya gagangay na Hudyo ta pagbunyag
da. A ikayat na kahulun na kiden ta makikanāgān
ya asitayen ta dama na en Zikaraya, ⁶⁰ ammi ya
uhohug na hina na abbingen a “**Bakkan, te Hwan
ya ngagan na,**” kunna.

⁶¹ “A anu haman ta Hwan, bakawa itta hud ya
kumanen na ngagan ta kadwan kiden kahulun
muy?” kunda hapa.

⁶² Otturu nagsenyas kid hapa ta dama na abbin-
gen am anu ya ikayat na ta ngagan na. ⁶³ A nag-
paalap i Zikaraya ta pagsuratan na petta isurat na
ya ngagan na, a ya nesurat na a “**Hwan ya ngagan**

na,” kunna. A pake nepagpaka-lat na kahulun da kiden. ⁶⁴ Ammi ta nepakasurat ni Zikaraya ta ngagan na anak na en a ka-ma la nakasitang na hapa, a dinayawan na ya Namaratu.

⁶⁵ A gafu ta kumanen a nahigalan hapa ya ngamin kiden karuba da, a kanayun bibidan da ya dumatang ta agyan da addet ta sumaned ta ngamin kiden tolay taga Hudeya. ⁶⁶ A ya ngamin kiden nakadangag ta pakabidan da ta abbingen a pake netug da hapa ta nonot da, a “**Anu panaw ya pagbalinān na abbingin yan?**” kunda, te yaga naita da ta itta ya bendisyon na Namaratu tentu.

Ya Panglavun Ni Zikaraya

⁶⁷ A ta nepakasitang ni Zikaraya en a napasi-
napān hapa ta Kahalwa na Namaratu, otturu
naglavun;

⁶⁸ “Madaydayawan ya Namaratu ewan
nga Dafu na Istralita kiden,
te nanonot na ya tolay na kiden
nga nagtalekudan na ta idi,
petta ikerutan na kid ta zigat da.

⁶⁹⁻⁷⁰ A kustu hapa ya uhohug
na aglavun kiden
nga nepeuhohug na Namaratu tekid
ta palungu araw,
te patayukan nan tekitam

ya mangikerutan nga meanak ta simsimā ni
mina Dabid,

⁷¹ petta mekerutan kitam
ta mangikatupag kiden
nga mangpazigat tekitam.

⁷² “A nekallak na kitam hapa

ta kuman na nekari na
ta dadagkal tam kiden,

⁷³ te nanonot na ya tulag na en
nga nepagasingan na
ta gingginafu tamen Abraham.

⁷⁴ Te intu nebar na ta ikerutan na
kitam ta mangikatupag tekitam,
petta awan na sangaw ta talaw tam,
am awa idulot tam la
ya pangurug tam tentu,

⁷⁵ petta meduma kitam hapa
gafu ta matunung ya nonot tam
ikid na gagangay tam
addet ta awetam pasi,” kunna.

A ya uhohug hapa ni Zikaraya ta anak na en nga
bagu neanak a

⁷⁶ “Iko sangaw, Aleng, ya mapmapolu ammi ta
Dafu tam, te paguhohugan na na ka sangaw
na Namaratu ewan,
petta iparam ya ange na tekitam.

⁷⁷ Te ipadangag mu ya pangikerutan na
ta tolai na kiden,
ikid na pagpakoma na
ta liwat da kiden.

⁷⁸ A gafu ta allak na Namaratu tam, ikid na idduk
na tekitam,
a palattogan na ya dakar na tekitam nga na-
gafu ta langit.

⁷⁹ Te madakaran ya itta kiden ta sugiram,
ikid na itta kiden ta ngahab na pasi.

A ituldu na kitam ta dalan na kappyanan tam,”
kunna.

A yen ya addet na lavun na.

⁸⁰ A dumakal la dumakal ya anak nig Zikaraya, a nagsikan hapa ya nonot na. Ammi tentu en dakal a kanayun nagan ta kawanan na babali addet ta makipaita sangaw ta kagitta na kiden nga Istralita.

2

Ya Paganak Ni Mariya Te Hesus

¹ A ta kaarawan na nekeanak ni Hwan a ya ari en nga taga Roma ya nagturay ta ngamin kiden lugar kontodu lugar na Hudyo kiden, a Sisar Agosto ya ngagan na ari en. A ya naggubernador hapa ta lugar na Hudyo kiden a Kirinu ya ngagan na, a kagitta hapa na ari en, a Siriya ya ngagan na lugaren nga iturayan na. A ta paggubernador para la ni Kirinu a namadday hapa ya ari en ta bagu na lintig, te nebar na ta melista ya ngamin kiden tolay nga magyan ta ngamin kiden lugar ta pagariyan na en. ² A ye-yan hapa ya napolu en pakelista na tolay kiden nga negindan ta paggubernador ni Kirinu.

³ A gafu ta sa melista kid mina ta lugar na gingginafu da kiden ⁴ a masapul ta magtugut bit hapa ig Hose en ikid na atawa na en Mariya ta ili na Nasaret ta iten Galileya, te ange kid ta ili na Betlehem ta lugar na Hudeya, te yen ya ili na gingginafu da en mina Dabid ta idi. ⁵ A yen ya umeyan da nga pakelistan, ammi tanagay na hapa ya araw na paganak ni Mariya en.

⁶ A ta datang da ta ili na Betlehem a nadatang hapa ni Mariya ya paganak na, ⁷ ammi intu naganakan na ya agsigongan na baka ikid na kabayu, te awan ta takwan na agdulotan gafu ta

kaddu na tolay kiden nga umange magpalista. A yen mantu ya naganakan na ta napopolu en anak na. A dana binabbad da ta kuman na gagangay da, kapye da nepaidda la bit ta anganan na baka.

Ya Bida Na Anghelen Ta Mangipastu Kiden Ta Kalneru

⁸ A sangaw ta hiklam ta nekeanak na abbin-gen a itta hapa ya lālāki kiden nga mangipastu ta kalneru da kiden ta bikat na ili en, ⁹ a ka-ma la nagmatarak ya anghel na Namaratu tekid, a nadakaran na kid na dakar na Namaratu, a pake nagtalaw kid na. A ya uhohug na anghelen tekid a

¹⁰ “Awemuy la magtalaw O, te mappya ya ipadangag ku tekamuy. A pakatalakan hapa sangaw na ngamin tolay, ¹¹ te ittan ya mangikerutan tekamuy nga bagu neanak ta ayanin ta ili na Betlehem. A intu hala ya ari muyen Kristu nga nekari na Namaratu tekamuy.

¹² “A itan muy sangaw awa kustu ya uhohug ku tekamuy, te am e kam ta ili ewan a maita muy hala sangaw ya bagu neanak nga nepaidda da ta anganan na baka, a bagu para la ya babbad na kiden,” kunna hapa.

¹³ A ta nekabalin na anghelen a ka-ma la umaddu ya sakā anghel na kiden ta langit, a gisakansyon kid hapa nga nagdayaw ta Namaratu ewan.

¹⁴ “Madaydayawan ya Namaratu ewan,
nga mangikallak ta tolay na kiden,
te ittan ya dinob na en
nga mangpakappya tekid,”
kun na kansyon da.

A sangaw limitap kid ha ta langitewan. ¹⁵ A ya uhohug hapa na mangipastu kiden ta nepagtugut na anghel kiden a

“Entanan mantu ta ili ewan, te entam itan ya abbingen nga nepadangag na Dafu tamen tekitam,” kunda.

A alistu kid hapa umange. ¹⁶ A naita da hala ig Mariya ikid ni Hose, a itta hala ya asitayen nga imaidda ta anganan na baka. ¹⁷ A binida da hapa tekid ya uhohug na anghelen gafu ta abbingen. A sangaw nesaned da hapa ya damag da en ta kadwan kiden tolai ta ili, ¹⁸ a nagpaka-lat kid hapa gafu ta bida na lālāki kiden tekid. ¹⁹ Ammi te Mariya a awena la nagsitsitang, te netatug na la ya ngamin nadangag na ikid na dumatang tentu. ²⁰ A ta nepagtatugut na manaron kiden ta kalneru, a nagtoli kid ta agyan na kalneru da kiden, a nagkakansyon kid ta dalanen nga nagdaydayaw ta Namaratu gafu ta ngamin nadangag da ikid na naita da, te kustu ya ngamin inuhohug na anghelen tekid.

Ya Pagbunyag Da Te Hesus

²¹ A ta nepagpasa na waluhaw a binanggit da hapa ya asitayen, te yen hamana ya gagangay na Hudyo kiden. A nengagan da hapa ta Hesus, te yen ya nebar na anghelen te Mariya ta awena en para la natarun.

²² A gafu ta lintigen nga netuldu ni Moses ta Hudyo kiden a mehangat ya bagu naganak nga simarok ta simbaan na Namaratu, te itta kan ya pagzigmanan na addet ta appatafulu araw. A ta nekabaggaw ni Mariya ta pagzigmanan na a

inalap da i Hesus ta ili na Herusalem petta igawat da ta Namaratu,²³ te ya takday lintig na Namaratu tekid a kwa na kan ya napolu en neanak na tagtakday pagatawan.²⁴ A enda hapa peatang ya duwa na lummun ono duwa na kalapati, te yen hapa ya nebar na Namaratu ta lintig na en tekid.

²⁵ A itta hapa ten Herusalem ya takday laklakay nga nanggagan ta Simyon. A pake matunung hapa na tolay nga mamat ta Namaratu, te nabayag na hapa nga nagaindag ta pangikerutan na Namaratu ta Istralita kiden. A gafu ta napasina pān hapa ta Kahalwa na Namaratu,²⁶ a neparikna na tentu ta awena para la masi addet ta maita na bit apolu ya Ari en Kristu nga nekari na Namaratu.²⁷ A gafu ta pangwalwag na Kahalwa na Namaratu tentu a umange ta simbaanen, a yen ta dana ittan ten ta pangidatang nig Mariya te Hesus petta idulot da ya kuman na gagangay na lintig da en.²⁸ A ta nepakaita ni Simyon ta asitayen a enna pegawat, a inahakupan na hapa nga nedayaw ta Namaratu.

²⁹ “Ay, Afu, maski masi yak na ta kuman na inuhohug mu teyak,³⁰ te naitak na ya dinob min nga mangikerutan, a matalakanak na.³¹ Te yeyan na abbing ya nekari men nga umange sin, petta ikaru na ya liwat na ngamin tolay.

³² “A ye-yan mantu, Afu, ya mangpadakar ta Hentil kiden hapa, petta amu da ya kakurugan na Dyos, a intu hapa sangaw ya mangatad ta pakadayaw na tolay mu kiden nga Istralita,” kunna.

³³ A pake nakagtut hapa ig Hose en ikid ni Mariya ta uhohug ni Simyon gafu ta anak da en,

a nepakimallak na kid hapa. ³⁴⁻³⁵ A ya uhohug na para ta hina na abbingen a

“Dangagam, Aboy, ya ibar kin teko, te palatogan sangaw na Namaratu ya itta ta nonot na ngamin tolay gafu ta abbingin yan, a mapakban hapa sangaw ya addu na Istralita gafu tentu, ikid na addu hapa sangaw ya mapātānāng. A maski am intu ya pakaitan ta ketta na Namaratu tekita a addu sangaw ya magsoysoy tentu. A gafu ta ikatupag da sangaw a pake matakitan hapa sangaw ya nonot mu ta kuman na takit na amuku nga mekaddug,” kunna tentu.

³⁶⁻³⁸ A ta pagbida para la ni Simyon tekid a itta hapa ya pake bakbakat nga aglavun nga nakasimmu tekid. A ya ngagan na hapa a Ana, a anak hapa ni Fanwel nga takday simsima ta tribu ni Aser. A walufulu appat ya darun na, ammi nabalun, te pitu darun bit ya pagatawa na, kapye na nasi na la-laay na en. A sigida nagyan la ya bakbakaten ta simbaanen ta araw pase hiklam, te awena bit nonotan ya mangan gafu ta pakimallak na. A ta nepakaita na hapa ta abbingen a nedayaw na hapa ta Namaratu, a binida na hapa ta kadwan kiden, te sakā indagan da hapa ya panguffun na Namaratu ta taga Herusalem kiden.

³⁹ A gafu ta nedulot nig Mariya ikid ni Hose ya ngamin nebar na Namaratu ta lintig na en gafu ta anak da en a dumatang kid hala ta ili na Nasaret ta lugar na Galileya, ⁴⁰ a yen hala ya dumakalan ni Hesusen. A nagsikan hapa ya bari na ikid na nonot na, a umaddu ya adal na ikid na kalalaki na, a kanayun inuffunan na Namaratu.

Ya Pakasirak Ni Hesus Ta Ili Na Herusalem

⁴¹ A ta kaasang para la ni Hesus a nagpatotoli ya dadagkal na kiden ta ili na Herusalem ta kada darun, te e kid makipagayayat ta pyesta na Hudyo kiden gafu ta panadamdaman da ta araw na nepangililik na Namaratu ta gingginafu da kiden ta lutak na Egipto. ⁴² A ta mekamafulu duwa na darun ni Hesus a umange kid ha ta pyesta en ta kuman na gagangay da en, a nehulun da hapa i Hesus. ⁴³ A ta kabalanan na pyesta en a nagtugut kid ha, te dumatang kid ta agyan da. Ammi intu dulay, te aweda amu nig Mariya ta nasirak i Hesus ta ili en, ⁴⁴ te pahig da la ta sakā nagtugut hapa nga nakihulun ta kadwan kiden kahulun da. A tekid na nakatugtugut addet ta takday araw a apagan dan i Hesusen ta kahkahulun da kiden ikid na kofun da kiden, ammi awan na, aweda naapagan.

⁴⁵ A gafu ta kumanen a tinoli dan apagan ta gafan da en abat ta ili na Herusalem. ⁴⁶ A ta mekatallu en araw a naita da ta umag na simbaanen, ammi nehulun haman ta mangituldu kiden nga gitogkokan nakibibida tekid. ⁴⁷ A dinayawan da hapa ya pagtabbag na ikid na kalalaki na nonot na. ⁴⁸ A ta nepakaita nig Mariya tentu a nagpakalat kid tentu, a nehuya na hapa na hina na en;

“Aleng, anu haman ta nasirak ka ta isin, te pake nagburung kami ni Damam nga nagapag teko,” kunna.

⁴⁹ “A annun dak haman burungan? Dana amu muy mina ta itta yak ta bali ni Damakin,” kunna hapa tekid.

⁵⁰ Ammi aweda amu ya ikayat na uhohugan tekid. ⁵¹ A ta nekabalin da ten a dumagdag na

i Hesus tekid, te nagtatugut kid ha nga ange ta agyan da en ta ili na Nasaret. A malologon hapa i Hesus ta ngamin patarabaku da tentu. Ammi te Mariya a netatug na la ta nonot na ya ngamin dumatang tekid gafu te Hesus. ⁵² A dumakal la i Hesus addet ta nagtuyag na hapa ya bari na ikid na nonot na, a mappya la mappya ya gagangay na ta kuman na ikayat na Namaratu, a kumanen hapa ta tolay kiden.

3

Ya Nepadamag Ni Hwan Nga Nangzigut Ta Tolay

(Mt 3:1-12; MK e1:1-8; Jn 1:6-8,19-28)

¹ A ta nepagpasa na addu na darun a i Sisar Tiberyo ya ari ta ngamin pagturayan na taga Roma kiden, a ittan ya mafulu lima darun na pagturay na. A i Ponsyo Pilato hapa ya gubernador ta lugar na Hudeya, a i Herud hapa ya magibbal ta lugar na Galileya, a ya kabagis na en Felipe ya magibbal ta lugar na Itureya ikid na lugar na Taronita. A i Lisanyas ya magibbal ta lugar na Abilena. ² A ya kadakalan na padi kiden ta ili na Herusalem a i Annas, a sangaw ya manuhang na en Kaifas.

A ta kaarawan na inin kid a napasinapān i Hwanen nga anak ni Zikaraya ta uhohug na Namaratu tentu en nagyan ta kalafukanen. ³ A sinaned na hapa ya ngamin kiden lugar ta nagwadamdammang na Karayan na Hurdan, a kinasaba na ya tolay kiden.

“Ulin muy ya gagangay muy, a zigutan ta kanan, petta pakoman na kam hapa na Namaratu ta liwat muy,” pakakin tekid.

⁴ A gafu ta ange ni Hwan a nagdulot ya nesurat na aglavunen mina Isayas, te ya uhohug na en a

“Itta sangaw ya makipaita nga magayayag ta kalafukanen, te intu sangaw iayayag na ya tabarang na ta tolay kiden, petta magparan kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malogon mina ya ange na tekid.

⁵ **“Te mapātā-nāng sangaw ya alinnak, ikid na mapaakban ya ata-nang, a mapatunung ya killu, ikid na maazi ya ketumpapan.**

⁶ **“A maita sangaw na ngamin tolay ya pangikerutan na Namaratu,” kunna ta surat na en.**

*Ya Pangkasaba Ni Hwan Ta Tolay Kiden
(Mt 3:7-10)*

⁷ A ya nekasaba ni Hwan ta umange kiden pazigut tentu a

“Anu kuga magimmamappya kanan ta pagzigut muy. Pahig muy hud ta melillik kam sangaw ta pama-gang na Namaratu gafu ta pagzigut muy? ⁸ Dana ipaita muy mina ta naulin ya nonot muy, kapye muy magzigut. A awemuy pahig ta melillik kam sangaw gafu ta simsim kam ni mina Abrahamen, te ibar ku tekamuy ta itta ya pakapangwa na Namaratu nga magpabalina ta batu kidin ta simsim ni mina Abraham.

⁹ “Negitta kanan ta kayu nga tokadan na Namaratu ewan, te dana neparan nan ya watay na en, a awena la mabayag a tokadan na ya kayu kiden ta agyan na ramut da kiden. Te ya ngamin kiden kayu nga awan magmayan ta mappya a tokadan na kid kapye na kid iwarad ta afuy,” kunna tekid.

¹⁰ A ya pohut da hapa tentu a

“A anu mina ya tarabakun mi petta mekerutan kami mina?” kunda.

¹¹ A ya tabbag na hapa tekid a

“Am itta ya duwa na barawasi muy a iatad muy ya takday ta awanen ta barawasi. A ya nasurok ta kanan na a isipat na hapa ya awanen ta kanan,” kunna.

¹² A umange hapa pazigut tentu ya magsingir kiden ta bwis na tolay kiden nga nesaad na gubyrnu na taga Roma, a pinohutan da hapa ta

“Anu mina ya tarabakun mi petta makaparan kamin hapa?” kunda hapa.

¹³ A ya tabbag na hapa tekid a

“Awemuy pagsurokan ya singiran muy,” kunna.

¹⁴ Yaga suddalu hapa ya umange pazigut, a pinohutan da hapa ya tarabakun da mina, a ya tabbag na tekid a

“Awemuy persan ya tolay kiden nga mangatad ta pirak, a awemuy kid hapa tātālawan, te matappag kanan mina ta tandan muyen,” kunna.

¹⁵ A gafu ta ittan i Hwan nga mangaskasaba ta tolay kiden a nekatalak da ta ittan ya mangikerutanen nga nekari na Namaratu ta

dadagkal da kiden, a nonotan da am intu hala i Hwanen. ¹⁶ Ammi ya uhohug ni Hwan tekid a

“Itta yak sin nga mangzigut tekamuy ta danumin gafu ta liwat muy kiden, ammi itta sangaw ya umange ta gafan ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak, te maski la awek megitta nga makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden. A intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu. Ammi ya awan kiden magbabawi a pa-gangan na kid sangaw ta afuy, ¹⁷ te itta ya kuman na pagsap na ta tolay, a am nabalin na magsap a uknudan na sangaw ya semayan, ammi apangan na sangaw ya kupat na kiden,” kunna tekid.

*Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)*

¹⁸ A* ta nekabalin na tolay kiden nagzazigut a umange hapa i Hesus nga pazigut te Hwan. A tentu en hapa nakazigut a nakimallak, a kuman na bimangrit na ya langit, ¹⁹ a nagsunak ya Kahalwa na Namaratu nga nagpotun tentu ta kuman na kalapati, a nepagka-ma na hapa ya naguhohug tentu ta langit;

“Iko ya Anak ku nga matakit ta nonot ku. Pake matalakanak teko,” kunna.

²⁰ A addu para ya nekasaba ni Hwan ta kuman netabarang na kiden tentu en nangipadangag ta tolay kiden. ²¹⁻²² Ammi te Gobernador Herud nga nakagubat ta atawa na kabagis na en a awena dangdangangan ya tabarang ni Hwan tentu awa

* **3:18** Ya katunud na bersikulo 18 addet ta 22 ta kadwan kiden Bibliya a 21, 22, 18, 19, 20.

dinaggan na hud la ya liwat na, te nepebalud na i Hwan gafu ta pangihuya ni Hwan tentu.

*Ya Ngagan Na Gingginafu Kiden Ni Hesus
(Mt 1:1-17)*

²³ A ta nepangrugi ni Hesus ta tarabaku na en a ittan ya tallufulu darun na. A kumanin hapa ya ngagan na dadagkal na kiden:

I Hose en nga atawa ni Mariya a intu ya mekwenta ta dama ni Hesus.

A ya dama ni Hose a Heli nga anak ni Matat.

²⁴ A i Matat ya anak ni Lebi,

A i Lebi ya anak ni Melki,

a i Melki ya anak ni Hanni,

²⁵ a i Hanni ya anak ni Hose nga anak ni Matatiyas,

a i Matatiyas ya anak ni Amos,

a i Amos ya anak ni Nahum,

a i Nahum ya anak ni Esli,

a i Esli ya anak ni Nage,

²⁶ a i Nage ya anak ni Maat,

a i Maat ya anak ni Matatiyas nga anak ni Semi,

a i Semi ya anak ni Hose nga anak ni Huda,

²⁷ a i Huda ya anak ni Hwanan,

a i Hwanan ya anak ni Resa,

a i Resa ya anak ni Zorubabel,

a i Zorubabel ya anak ni Saltiyel,

a i Saltiyel ya anak ni Neri,

²⁸ a i Neri ya anak ni Melki nga anak ni Adi,

a i Adi ya anak ni Kosam,

a i Kosam ya anak ni Elmadam,

a i Elmadam ya anak ni Er,

²⁹ a i Er ya anak ni Hoswe,

a i Hoswe ya anak ni Elizer,
a i Elizer ya anak ni Horim,
a i Horim ya anak ni Matat nga anak ni Lebi nga
anak ni Simyon,
30 a i Simyon ya anak ni Hudas,
a i Hudas ya anak ni Hose nga anak ni Honan,
a i Honan ya anak ni Eliakim,
31 a i Eliakim ya anak ni Meleya,
a i Meleya ya anak ni Menna,
a i Menna ya anak ni Matata,
a i Matata ya anak ni Natan,
a i Natan ya anak ni Dabid,
32 a i Dabid ya anak ni Dyesi,
a i Dyesi ya anak ni Obed,
a i Obed ya anak ni Bowas,
a i Bowas ya anak ni Sala,
a i Sala ya anak ni Nasyon,
33 a i Nasyon ya anak ni Aminadab,
a i Aminadab ya anak ni Admin,
a i Admin ya anak ni Arni,
a i Arni ya anak ni Ebron,
a i Ebron ya anak ni Peres,
a i Peres ya anak ni Huda,
34 a i Huda ya anak ni Hakob,
a i Hakob ya anak ni Isak,
a i Isak ya anak ni Abraham,
a i Abraham ya anak ni Tera,
a i Tera ya anak ni Nakor,
35 a i Nakor ya anak ni Serug,
a i Serug ya anak ni Ragaw,
a i Ragaw ya anak ni Peleg,
a i Peleg ya anak ni Heber,
a i Heber ya anak ni Selar,

³⁶ a i Selar ya anak ni Kaynan,
 a i Kaynan ya anak ni Arpaksad,
 a i Arpaksad ya anak ni Sem,
 a i Sem ya anak ni Nowe,
 a i Nowe ya anak ni Lamek,
³⁷ a i Lamek ya anak ni Matusalem,
 a i Matusalem ya anak ni Enok,
 a i Enok ya anak ni Hared,
 a i Hared ya anak ni Mahalalel,
 a i Mahalalel ya anak ni Kaynan nga anak ni
 Enos,
³⁸ a i Enos ya anak ni Set,
 a i Set ya anak ni Adan,
 a i Adan ya napopolu en tolay nga anak na
 Namaratu.

4

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus (Mt 4:1-11; Mk 1:12,13)

¹ A ta nekabalin ni Hesus nagzigut ta karayan na Hurdan a napasina pān hapa ta Kahalwa na Namaratu. A tentu en nagtugut a dumatang na mina ta agyan na, ammi pinagdulot na Kahalwa en ta bagbagetay kiden addet ta appatafulu araw petta attaman na hapa ya pangparuba ni Satanas tentu. ² A awena pulus nangnangan addet ta appatafulu araw. ³ A tentu en pake melunus a yen hapa ya neange ni Satanas tentu, petta paruban na. A ya uhohug ni Satanas tentu a

“Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maguhohug ka mantu ta batu kidin petta magbalin kid ta pan petta mangan ka,” kunna tentu.

⁴ Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
 “Awek kurugan ya ibar men, te ya uhohug na surat na Namaratu a
**‘Bakkan la ta kanan muy ya pagafun na kato-
 layan muy,’** kunna.”

⁵ A gafu ta kumanen a neange na i Hesus ta pake atata-nang na lugar, a ta las-ud na takday minutos a nepaita na tentu ya ngamin kiden lugar ta paglelehutin kontodu tolay da kiden, ⁶⁻⁷ a ya uhohug ha ni Satanas tentu a

“Itam ya kalalaki na lugar kidina ikid na gubyrnu da, te ya ngamin kiden nepaitak teko a kwam na sangaw am makidafu ka teyak, te neatad yan kid teyak, a iatad ku hapa ta kompormi na ikayat ku,” kunna.

⁸ Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
 “Iko hud ya pakidafun ku, te ya uhohug na suraten a
**‘Namaratu la ya dayawan muy, a intu la tatak-
 day ya pakidafun muy,’** kunna.”

⁹ A sangaw a takwan ha ya nepangparuba ni Satanas tentu, te neange na i Hesus ta ili na Herusalem ta agyan na simbaanen, a pinatayuk na ta pingit na atap na simbaanen. A ya uhohug na ha tentu a

“Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maglattu kan mantu ta lutakewan, ¹⁰ te intu la nonotam ya nesurat ta lebru na Namaratu, te

‘Doban na ya anghel na kiden nga magtaron teko, ¹¹ a ta-mawan da ka sangaw petta awem matakitan ta batu kiden,’ kunna hamam.” kun ni Satanas tentu.

¹² A ya tabbag ha ni Hesus tentu a

“Awek maglattu, te ya uhohug na takday surat na Namaratu a
‘Awemuy sangaw paruban ya pangkenga na Dafu muy Namaratu tekamuy,’ kunna.”

¹³ A ta nekabalin ni Satanas nga nangparuba tentu a nagtugutan na addet la ta takwan na araw.
¹⁴ A nagtoli hapa i Hesus ta lugar na Galileya, a napasinapān hapa ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu. A sumaned hapa ya damag na pakapangwa na addet ta ngamin kiden lugar ta lehut na Galileya. ¹⁵ A nangituldu hapa ta umag na kapilya na Hudyo kiden, a dinayawan na ngamin tolay.

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Lugar Na Dumakalan Na en
(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶ A ta datang ni Hesus ta ili na Nasaret nga dimmakalan na, a umange hapa nakigimung ta kapilya ta araw na agimmang da ta kuman na gagangay na en ta idi. A gafu ta intu ya pinili da nga mangibasa ta arawin yen a nagtayuk hapa ta atubang na tolay kiden. ¹⁷ A negawat da hapa tentu ya lebru nga nesurat na aglavunen mina Isayas. A tentu en nangukad ta lebru en a apagan na ya lugar na ibasa na, a ya uhohug ni mina Isayas nga nebasa na tekid a intu yan:

¹⁸ **“Itta teyak ya Kahalwa na Dafu tamen, te pinasinapan nak nga ange mangipadangag ta mappya na damag ta napanglaw kiden.**

“A dinob nak hapa nga ange mangipadangag ta pakaubad na negalut kiden, ikid na pakaladdang na daram kiden, ikid na

pakabannayan na mazigatan kiden, ¹⁹ a petta ipadangag ku hapa ya araw na pangikallak na Dafu tamen,” kunna.

²⁰ A tentu nabalin nangibasa a kinalaban na ya lebru en kapye na netoli ta nanggawaten tentu, a sangaw nagtuttud hapa petta mangituldu. Ammi sa gagahalangan da hapa, te indagan da ya ituldu na. A ya nebar na tekid a intu yan:

²¹ “Ikamuy nga Amang ku ikid na Kabagis ku, A ya suratin yan nga nebasak tekamuy a nagdulot na hala ta ayanin na araw ta pakadangag muy teyak,” kunna.

²² A “**On,**” kunda hapa, ammi gafu ta ispot ya inuhohug na en a kuman na nakagtut kid hapa tentu. A ya uhohug da hapa gafu ta pumassil kid la tentu a

“Pa-pa-nun na hud makauhohug ta kumanin bakawa sakā tolay tam hamana la nga anak ni Hose,” kunda,

²³ A ya uhohug para ni Hesus tekid a
“Gagangay ta kummuy nga maguhohug teyak ta

‘Am magdokter ka a mappya ta urum bit ya barimina hapa la. A ipaitam mina ta lugar min ya kuman na tinarabakum kan ta ili na Kapernayum, petta itta hapa ya pangurugan mi teko,’ kummuy teyak.

²⁴ Ammi kakurugan ya ibar ku tekamuy ta am itta ya doban na Namaratu nga paguhohugan na a dayawan da hapa ta ngamin kiden lugar ammi fwera la ta lugar na en hapa la. ²⁵ A kumanen hapa te Eliyasan ta idi, te intu ya dinob na Namaratu nga magtabarang ta Istralita kiden ta idi, ammi

gafu ta magsoysoy kid a awena nepalubus na Namaratu ta magudan addet ta tallu darun a gadwa, petta mapa-gang kid. A gafu ta agbabisinen ta ngamin kiden lugar a pake nazigatan ya addu na kagitta muy nga bābāy nga babbalu. ²⁶ Ammi maski Istralita kid a awan ta nepaita ni Eliyas ta pakapangwa na Namaratu tekid, awa intu hud la nangidoban na Namaratu tentu ya babbayen nabalun ta ili na Sarepta ta lugar na Hentil kiden taga Sidon.

²⁷ “A kumanen hapa ta kaarawan ni mina Eliseyo, te addu hapa ya nagkangaw nga kagitta muy kiden Istralita ta ketta ni Eliseyo, ammi bakkan ta isina kid ya enna pinagmappya, te intu hud la pinagmappya na i Naaman nga kapitan na Hentil kiden taga Siriya,” kunna.

A yen hapa ya addet na binida ni Hesus tekid.

²⁸ A gafu ta inuhohug na en ta tinaliban na Namaratu ya gingginafu da kiden ta idi a nagporay kid na tentu, ²⁹ a gisatayuk kid nga ange nanggafut tentu. A ginenger da ta lawan na ili, te enda itulud ta ngahab na gatab nga nagyanan na ili da en, petta itu-bang da mina ta akban. ³⁰ Ammi awena mabalin ta itu-bang da, te nagpapa-yat la ta hahat da, a nagtugut.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Mk 1:21-28)*

³¹ A nagtoli mantu i Hesus ta ili na Kapernayum nga takday para na ili ta lugar na Galileya. A ta araw na agimmang a umange nakigimung ta

kapilya da en, a nangituldu hapa. ³² Ammi nak-
agtut ya tolaiy kiden ta gagangay na pangituldu
na, te naguhohug ta kuman na intu ya makkamu
ta ngamin. ³³ A ka-ma la kimahalwan hapa ya
takday lalaki ta umag na kapilya en gafu ta anitu
na en.

³⁴ “O Hesus nga taga Nasaret, anu itta ka
sin tekami? Amu ta ka, te iko ya kagitta na
Namaratu ewan. Yen hud ya umeyam sin petta
pakākāllakan na kami?” kunna.

³⁵ Ammi nehuya ni Hesus ya anitu en ta

“Awem la magsitang, a pagtugutām na ya to-
layina,” kunna.

A nagganwatan na anitu en pinagbalyad ya lalaki
en, kapye na nagtugutan, ammi awan ta nakaan-
anun na lalaki en. ³⁶ A gafu ta pagpaka-lat na tolaiy
kiden ta iningwa ni Hesus a

“Anu masikan hapa ya uhohug na inin? Te
seppakapangwa ya paguhohug na ta anitu ki-
den, a magtugut kid la,” kunda.

³⁷ A gafu ta kumanen a insigida sumaned ya
damag ni Hesus abat ta ngamin kiden babali ta
lugar na Galileya.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit Kiden
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)*

³⁸ A ta nepagtugut ni Hesus ta kapilya en a
nagdulot ta bali ni Simon. A gafu ta nagtakit hapa
ya katahungan ni Simon nga babbay nga nagpatu
a nebar da te Hesus. ³⁹ A umange i Hesus ta
pagiddan na en, a nehuya na ya patu na, a yen
hapa ya nepagkamag na patu na en. A alistu
imivwat kapye na ange nagafuy petta mangan
kid.

⁴⁰ A sangaw ta marimat a addu ya nagdadatang ta bali, te enda nekahad ya magtatakit kiden ta magdaduma na takit. A nepotun ni Hesus ya kamat na ta tagtakday tekid, a pinagmappya na kid. ⁴¹ A pinatugut na hapa ya anitu na addu na seanitu kiden, a nagtugut kid kimahalwan, “**Iko kad ya Anak na Namaratu ewan,**” kun na ayag da. Ammi nehuya na kid nga maguhohug, te amu da ta intu ya Kristu nga Mangikerutan, a awena ikayat ta ikid ya mangipadangag tentu.

*Ya Pagapag Da Te Hesus
(Mk 1:35-39)*

⁴² A ta lalakwat a nagtugut ha i Hesus, a umange la tatakday ta awan ta totolay, ammi enna inapag na tolay kiden, te ikayat da ta magyan mina tekid.

⁴³ Ammi ya uhohug na tekid a

“Mappya ta magdulotak ta kadwan kiden ili, petta madangag da hapa ya damag na pangikerutan na Namaratu tekid, te yen ya gafu na nepangidob na teyak, “kunna.

⁴⁴ A gafu ta kumanen a sinaned na ya ngamin kiden babali ta lugar na Hudeya, a nangipadangag hapa ta umag na kapilya da kiden.

5

*Ya Pangpadagdag Ni Hesus Ta Imunnan Kiden
Ituldu Na
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)*

¹ A sangaw ta mittan a imatayuk la i Hesus ta pingit na Alugen Genesaret, a pake imabikan ya pake addu na tolay petta dangagan da ya uhohug na Namaratu. ² A naita ni Hesus ya duwa

na barangay nga negalut ta pingit nga awan ta totolay na te itta kid ta danumen nga magbaggaw ta tahukul da kiden. ³ A gimon mantu ta takdayen nga barangay ni Simon, a nebar na te Simon ta itubang na bit ya barangay na en ta sang adayu ta pingit, a sangaw nagtuttud hapa petta mangituldu ta tolay kiden. ⁴ A tentu en nabalin nangituldu a nebar na te Simon ta

“Entam bit ta adalamewan, te ihunnak muy ya tahukul kiden petta makaalap kam,” kunna.

⁵ “Onay, ammi paghuhuklaw kami haman, Afu, nga nagtahukul, a awan haman ta naalap mi. Ammi gafu ta inuhohug mu a paruban mi ay,” kunna hapa ni Simon.

⁶ A ta nepangihunnak da ta tahukul da kiden a “Awe”, ta kaddu na ikan kiden ay nga nagkapanu ta tahukul kiden, a namegafu nagasāt ya tahukul kiden ta dammat da. ⁷ Pinaypayan da ya kahulun da kiden ta takdayen barangay petta e kid hapa manguffun, a pinannu da ya duwa kiden barangay ta ikan abat ta magge lumammad kid na. ⁸ A ta nepakaita ni Simon Pedru ta kaddu na naalap da a ka-ma la nagtakab ta atubang ni Hesus.

“Ay, Afu, umadayu kan mina teyak, te pake dulayak na tolay,” kunna gafu ta amat na tentu.

⁹ A sa nakagtut kid ta kaddu na naalap da, ¹⁰ kumanen hapa teg Santiago ikid ni Hwan nga anak kid ni Zibadeyu, te ikid hapa ya kahulun ni Simon. A ya uhohug ni Hesus te Simon a

“Awem la mamat, te ituldu ta ka sangaw petta dumatahukul ka sangaw ta tolay, petta dumagdag kid teyak,” kunna.

¹¹ A tekiden nakadatang ta ba-nad na alugen a sa newagak da ya ngamin kiden kwa da, a dumagdag kid na te Hesus.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Takday Naggalis
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)*

¹² A sangaw ha ta mittan a itta ig Hesus ta takday ha na ili, a itta ya takday lalaki nga naggalis. A ta nepakaita na lalaki en te Hesus a umange namalentud ta atubang na en nga nakimemallak tentu.

“Ay, Afu, ikallak nak haen, te amuk ta maurum ya tabbit kin am ikayat mu,” kunna.

¹³ A neuyad na ya kamat na en nesi-ged ta lalaki en, a

“Ikayat ku hapa, itam awa malinis na ya tabbit mina,” kun ni Hesus tentu.

A ka-ma la imawan ya galis na en, a pake nalinis na ya tabbit na en. ¹⁴ A pake nebar ni Hesus ta awena bibidan ya nakkwa tentu,

“te em ipaita ya barim ta padi en ta simbaanen petta maita na ta awan ya galis men, a iatad mu hapa tentu ya iatang na ta kuman na nebar ni Moses ta lintig kiden, te yen sangaw ya mangipasikkal ta tolai kiden ta pagmappyam,” kunna.

¹⁵ Ammi maski kunna ten a pake sumaned para ya damag ni Hesus abat ta pake imaddu ya tolai kiden nga umange magdangag tentu, petta pagmappyan na mina ya takit da kiden. ¹⁶ Ammi kanayun nagtugut hapa i Hesus, te ange ta adayu ta babali kiden petta makimallak.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)*

17 A naba-bayag ta assang a mangituldu ha i Hesus ta takday ha na lugar, a itta hapa ya kadwan kiden Pariseyu ikid na mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden nga taga ngamin kiden lugar ta Galileya ikid na Hudeya kontodu ili na Herusalem, a nakituttudan kid hapa magdangag. A napasinaḡān hapa i Hesus ta pakapangwa na Namaratu petta makapagmappya ta nagtatākit kiden. 18 A sangaw ta magananwan a itta hapa ya enda nekahad nga awena makahehit, te imaidda la ta pang-isawan da en tentu, te iange da mina itabnak ta atubang ni Hesus. 19 Ammi aweda garay neabikan tentu gafu ta kadu na tolay, a yen ta negon da ta addanen nga ange ta atap na bali en. A sangaw inazi da ya assang la ta atapen ta annung ni Hesus, kapye da neuriyay ya awanen makahehit ta umag na bali, a netabnak da ta bikat ni Hesus. 20 A ta nepakaita ni Hesus ta pangikatalak da tentu a naguhohug ta awanen makahehit,

“Aleng, pakoman kun ya liwat mu kiden ta Namaratu,” kunna.

21 Ammi ya Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden nga gituttudan hapa ta umag na bali a lini-bakan da hapa ya inuhohug ni Hesus ta nonot da hapa la.

“Annun na haman uhohugan ya kumanen bakawa Namaratu hud. Dulay mantu yan, te ugtulān na ya Namaratu,” kun na nonot da.

22 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a

“Anu haman ta libakan muy ya inuhohug ken ta nonot muy? 23 Had sin hud ya malmalogon, am pakoman ku ya liwat na kiden, ono am

pagmappyan ku petta makatugut? ²⁴ Ammi itta hapa ya ibar ku ta awanin makahehit petta itta sangaw ya pakaitan muy ta itta hapa ya turay na Tolayin taga Langit nga mangpakoma ta liwat na tolai,” kunna,

otturu naguhohug ha ta awanen makahehit;

“Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya pagid-damina a dumatang kan ta balim,” kunna.

²⁵ A alistu kad imivwat, ta atubang na ngamin kiden imatuttud, a inakkat na ya nagiddan na en kapye na nagtugut, a kumin ta bali na nga nagdaydayaw ta Namaratu. ²⁶ A nafulotan hapa ya pagpaka-lat na ngamin kiden nakaita, a pake dinayawan da ya Namaratu gafu ta nahigalan kid tentu.

“Kakurugan ta takwan ya naita tam ta arawin yan,” kunda hapa.

*Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Lebi
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)*

²⁷ A ta nekabalin da ten a nagtugut ig Hesus, a nesimmun da ya takday agsingir ta bwis nga nagngagan te Lebi, a imatuttud hapa ta lugar na pagpagan na tolai kiden ta bwis da. A ya uhohug ni Hesus tentu a

“Dumagdag kan teyak petta ituldu ta ka,” kunna.

²⁸ A imikkat hapa, a nagtugutan na ya nagtarabakun na en, petta dumagdag tentu.

²⁹ A tekiden nagtugut a inagagay na kid ni Lebi ta bali na en, te namadday ta dakal na pagpamakan ta pangdayaw na te Hesus, a dumadagdag hapa ya addu na agsingir ta bwis, ikid na kadwan kiden tolai nga nakikkanan hapa tekid. ³⁰ A ya

Pariseyu kiden ikid na kahulun da kiden nga man-
gituldu a naita da ta umange ig Hesus nakikkanan
ta bali ni Lebi, a nehuya da ya ituldu na kiden.

“Anu makikkanan kam ta agsingir kiden ta
bwis ikid na dulay na tolay?” kunda.

³¹ A ya tabbag hapa ni Hesus a

“On ay, te gagangay haman ta ange ya man-
guru en ta agyan na magtakit kiden, te yen
haman ya makaapag tentu. ³² A bakkan ta yen
ya umeyan ku sin petta padagdagan ku ya ape
awanen ta liwat am awa seliwat kiden talo am
magbabawi kid,” kunna.

*Ya Pagpohut Da Te Hesus Gafu Ta Awan Pangan
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)*

³³ A sangaw itta ya umange nagpohut te Hesus
gafu ta takwan ya gagangay na ituldu na kiden;

“Anu kawagan na, Afu, ta awena ngilinan na
ituldu kiden ya arawen nga aweda pangan,
ammi ta ituldu na Pariseyu kiden ikid na ituldu
kiden ni Hwan a kanayun ngilinan da petta
makimallak kid?” kunda.

³⁴ A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

“Mabalin hud ta magdamdam ya makiboda
kiden am itta para la tekid ya magboda en?

³⁵ Itta la sangaw ya araw am metugut ya mag-
boda en tekid, a yen sangaw ya pagdamdam
da ikid na pagngilin da ta arawen nga aweda
pangan,” kunna.

³⁶ A sangaw binida na hapa ya kuman na kean-
garigan tekid petta aweda mina pagdadaggan ya
dana kiden gagangay da ikid na ituldu na.

“Am angarigan ta napolisang ya dana en
barawasi muy a pissangan muy hud ya bagu

en ga-gamit petta itta ya itakup muy ta dana en, te kenga sangaw ya bagu en barawasi, yaga meduma hapa ya dana en ta bagu en.

³⁷ “A kumanen hapa ta basi muy, te awemuy hamam ikarga ya bagu na basi ta dana na abyat, te sangaw am bumlad ya basi en a mabattak ya abyaten otturu meburud hapa ya basi en.

³⁸ Mapmappya hud la ta mekarga ya bagu na basi ta bagu na abyat.

³⁹ “Ammi am napenam na ya tolay ta baak na basi a gagangay ta awena ikayat paruban ya bagu, te

‘Kustu ya singat na baaken,’ kunna.”

A yen ya addet na bida na tekid.

6

Ya Pakitapil Da Gafu Ta Araw Na Agimmang (Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ A sangaw ta mittan a magtugtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangngan na kamaitan ta araw na agimmang, a nagpusit hapa ya ituldu na kiden, a inusakan da kapye da kinān. ² Ammi gafu ta naita na kid hapa na Pariseyu kiden a nehuya da kid.

“Anu hamam ta tarabakun muy ya mehangat ta araw na agimmang?” kunda.

³ A netabag hapa ni Hesus ta

“Dulay hud ya iningwa da en? Intu mina pagnonotan muy ya iningwa ni mina Dabid ikid na kahulun na kiden ta kawan na kanan da, ⁴ te simarok kid la ta bali na Namaratu, a inalap da hapa ya pan kiden nga nedasar ta atubang na Namaratu nga mehangat mina tekid, te kanan

hala na padi kiden. A maski nangan kid na kahulun na kiden a bakkan haman ta nakaliwatan da yen,” kunna.

⁵ A ya takday para nebar na tekid a

“Ya Tolayin taga Langit ya makkamu ta araw na agimmang,” kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ A ta takday ha na araw na agimmang a mangituldu i Hesus ta kapilya na Hudyo kiden, a itta ya takday lalaki nga pake nagpilay ya takday kamat na. ⁷ A ya Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden a pake aitan da hapa i Hesus talo am pagmappyan na ya kamat na en, te am pagmappyan na ta araw na agimmang a yen sangaw ya pangidaruman da tentu. ⁸ Ammi dana amu ni Hesus ya nonotan da, a yen ta binaran na hapa ya nagpilay ta kamat,

“E ka bit sin, te magtayuk kan ta pagtatanggananin,” kunna,

⁹ otturu pinohutan na hapa ta nagilalap kiden tentu;

“Anu hapa ya uray muy ta ipalubus na Namaratu ta araw na agimmang? Intu ipalubus na ya mappya ono dulay? Mappya panaw ta magpamappya kitam ono magpapasi kitam?” kunna tekid.

¹⁰ A inaita na kid la kapye na naguhohug ha ta lalaki en.

“Uyadam la ya kamat mina,” kunna.

A tentu en nanguyad a negitta hapa ta takdayen kamat na nga mappya. ¹¹ Ammi ya Pariseyu kiden

a nafulotan ya pagporay da tentu, a nagbabidan da am anu mina ya pangpa-gang da te Hesus.

*Ya Pagpili Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)*

¹² A sangaw gimon i Hesus ta agyan na bagetay kiden, a paghuhuklaw hapa nga nakimalmallak ta Namaratu. ¹³ A ta lalakwat a pinaabikan na ya ituldu na kiden, a nagpili ta mafulu duwa la tekid, petta yen kid ya turin na nga ange mangipadangag.

¹⁴ Itta i Simon nga nengagan na ta Pedru, ikid na kabagis na en Andres, ikid ni Santiago, ikid ni Hwan, ikid ni Felipe, ikid ni Bartolome,

¹⁵ ikid ni Matyu, (intu hala i Lebi), ikid ni Tomas, ikid na takday Santiago nga anak ni Alfeyo, ikid ni Simon nga nakitapil ta gubyernu nga taga Roma,

¹⁶ ikid ni Hudas nga anak ni Santiago, ikid ni Hudas Iskaryote nga mangitalaba sangaw te Hesus.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Addu Na Tolay

¹⁷ A tentu nabalin nagpili tekid a sa dumagut kid ta bagetayen, kapye da nagimmang ta palanada. Pake addu ya ituldu kiden ni Hesus, yaga dumadagdag hapa ya addu na tolay nga taga Herusalem ikid na kompormi na lugar ta Hudeya, ikid na ili na Tiro ikid na Sidon ta bikat na bebayen dakal, te umange kid magdangag ikid na

magpauru ta takit da kiden. ¹⁸ A ya pinagzigat na anitu da kiden a pinagmappya na kid hapa. ¹⁹ A sa ikayat da ya pasi-ged tentu, te itta ya pakapangwa na nga magpamappya tekid ngamin.

*Ya Binida Ni Hesus Nga Nagāsāt
(Mt 5:1-12)*

²⁰ A sangaw imatubang i Hesus ta ituldu na kiden petta ituldu na kid, a ya binida na tekid a intu yan:

“Ikamuy nga napanglaw a nagāsāt kanan, te Namaratu ya makkamu tekamuy.

²¹ “A ikamuy nga mabisin ta ayanin a nagāsāt kanan hapa, te matappag kam hala sangaw.

“A ikamuy nga magdamdam ta ayanin a nagāsāt kanan sangaw, te magayayat kam sangaw.

²² “A maski am ikatupag na kam na ikatolay muy, ikid na dugiman da kam, ikid na amāmatan da kam, ikid na padpadulayan da kam gafu ta ituldu ta kam a nagāsāt kam la.

²³ “A magayayat kanan mina am dumatang sangaw ya kumanin na zigat tekamuy, a timolok kam mina setalak, te pake dakal sangaw ya sagolyat muy ta langitewan. A awemuy la magdamdam, te nonotan muy mina ya aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw, te kagitta muy kid hapa nga nekatupag.

²⁴ “Ammi ikamuy nga maba-nang a kakallak kam sangaw,

te am maafut na sangaw ya kaba-nang muy a awan sangaw ta talak muy.

²⁵ “A ikamuy nga magbattug ta ayanin a kakallak kam sangaw,

te mabisin kam.

“A ikamuy nga magayayat ta ayanin a magtanggik kam sangaw ta damdam muy.

²⁶ “A kakallak kam hapa sangaw am mappya la ya bibidan na ngamin tolai gafu tekamuy,

te negitta kanan hala ta matulad kiden aglavun nga dinayawan na tolai kiden ta idi.

“A mehulun kam sangaw tekid ta pama-gang na Namaratu.

²⁷ “A am madangag muy ya uhohugan ku tekamuy a iddukan muy ya mangikatupag tekamuy, a uffunan muy kid. ²⁸ A am igaged da kam

a bendisyonan muy kid, a pakimallak muy ya manguyoyung tekamuy. ²⁹ A am linappongan na ya pahingil muy a itayan muy hala tentu ya taakub. A am gubatan na ya barawasi muy a idagga muy hapa ya kamasita muy. ³⁰ A maski am anu ya adangan na ono gubatan na tekamuy a iatad muy la a awemuy petoli.

Ya Gagangay Na Mangidduk

(Mt 5:43-48)

³¹ “A kumanen hapa am anu ya ikayat muy ta ipaita na ikattolai muy tekamuy a mappya ta kumanen hapa ya ipaita muy tekid. ³² Te am intu la iddukan muy ya mangidduk tekamuy a anu hud sangaw ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te maski ya awan kiden mangurug a iddukan da hala ya mangidduk tekid. ³³ A am intu la uffunan muy ya manguffun tekamuy

a anu hud sangaw ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te awan haman ta pagdaduman muy ta awan kiden mangurug. ³⁴ A am intu la pagatutan muy ya amu muy nga magpagatut tekamuy a anu hud sangaw ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te maski ya awan kiden mangurug a pagatutan da hala ya kagitta da kiden nga awan mangurug petta paggatutan da kid hapa.

³⁵ “Ammi bakkan mina ta kunna ten tekamuy, te iddukan muy hud la ya mangikatupag tekamuy, a uffunan muy kid ikid na pagatutan muy kid, a awemuy nonotan ya pagsupapak da tekamuy, te am kunna ten ya tarabakun muy a dakal sangaw ya sagolyat muy, a megitta kam ta Namaratu ewan, te maallak hapa ya Namaratu ta dulay kiden na tolay nga awan matalak tentu. ³⁶ Mappya mantu ta parigan muy ya pangikallak na Dama muyewan.”

Ya Itabarang Ni Hesus Ta Mamadpadulay (Mt 7:1-5)

³⁷ “A ya ibar ku para tekamuy a awemuy ka-ma la paliwatan ya ikattolay muy talo am paliwatan na kam hapa na Namaratu ewan. A awemuy hapa mangigaged talo am igaged na kam hapa. Mappya hud la ta pakoman muy ya magliwat tekamuy, te am pakoman muy a pakoman na kam hapa na Namaratu ewan.

³⁸ “A am mappya ya iatad muy ta ikattolay muy a mappya hapa sangaw ya iatad na Namaratu tekamuy, te pannun na ya sabok muy, a sadsadan na, kapye na ha surokān. Te am anu

ya pangsukat muy ta kadwan a kumanen hala sangaw ya pangsukat na Namaratu tekamuy.

³⁹ *³⁹ “A kumanen hapa am itta ya pagkuran-gan na kabagis mu nga alaassang ta kuman na salasangkap ta mata na tolay a anu kawagan na ta ihuyam ta awem hamam amu ta itta ya pagkurangam nga kuman na tarosu? ⁴⁰ A am awem maita ya kuman na tarosu ta matam a annum hud ibar ta kabagis men ta

‘O, kabagis, azin ku bit ya salasangkap ta matam.’

“Kuga magimmamappya ka. Azim bit apolu ya kuman na tarosu en ta matam, a sangaw magdakar ya pakaitam, pettam maazim hapa ya salasangkap ta mata na kabagis mu. ⁴¹ Te am daram ya tolay a mabalin hud ta itulud na ya sakā daram na en awa azo metawag kid nga meavut. ⁴² A yen mina ya pagnonotan muy, te maski am inya ya metuldu a assang la ya amu na ammi ta mangituldu tentu, a am nabalin na metuldu a megitta hala ta mangituldu en tentu.

⁴³ “A nonotan muy para ya gagangay na kayu: te am kakurugan ta mappya ya fun na kayu en a magmayan hud sangaw ta dulay awa mappya hamam. A am dulay ya fun a magmayan hud ta mappya awa dulay hapa ya mayan na en. ⁴⁴ Te ya mayan na kayu ya pakaitan am mappya ono dulay ya fun na en. A bakkan mantu ta patani ya mayan na lanut na mawini. A bakkan hapa ta anyog ya mayan na fun na ambabanga ⁴⁵ A

* **6:39** Ya katunud na bersikulo 39 addet ta 42 ta kadwan kiden Bibliya a 41, 42, 39, 40, ammi nauli ya katunud na bersikulo kiden ta isin petta matarus ya bida.

kumanen hapa ta tolay, te am mappya ya tolay a mappya hapa ya pohetan na ta nonot na, a am dulay ya tolay a dulay hapa ya pohetan na ta nonot na. Te am anu ya nauknud na tolay ta nonot na a yen sangaw ya iuhohug na.

⁴⁶ “Ibar muy haman ta iyak ya dafu muy, ammi anu kawagan na ta awemuy idulot ya patarabakuk tekamuy? ⁴⁷ Ammi ya ngamin kiden ange teyak ikid na mangdangag ta uhohug ku ikid na mangidulot ta madangag da a ibar ku tekamuy ya keangarigan da, ⁴⁸ te meangarig kid ta magbali en nga nagpili ta maladda na arigi kapye na kid ikali ta pake adalam. A sangaw am dumatang ya layus ikid na kasikanaan na arut a awena matukalit na bali na en, te pake maladda na bali.

⁴⁹ Ammi ya awanen mangurug ta uhohug ku a meangarig ta magbali en nga awan mekali ya arigi na kiden, te am dumatang ya kasikanaan na arut a matukalit ya bali na en, a mekutukutet na ta aruten,” kunna.

7

Ya Pakimallak Na Suddalu en Te Hesus (Mt 8:5-13)

¹ A ta nekabalin ni Hesus nga nangituldu ta tolay kiden a nagdulot hapa ta ili na Kapernayum. ² A itta hapa ten ya kapitan na suddalu kiden nga taga Roma, a tanagay na kan masi ya tagabu na en nga pake mesasita tentu, te pake nagtakit. ³ A ta nepakadamag na kapitanen te Hesus a dinob na tentu ya kadwan kiden kalalaklakayan na Hudyo kiden, petta alapan da mina i Hesus ta bali na,

petta pagmappyan na hapa ya tagabu na en. ⁴ A ta pakadatang da te Hesus a pake nakimemallak kid tentu gafu ta kapitanen;

“Mappya, Afu, ta ikallak mu ya kapitanen te mappya hapa na tolay, ⁵ te maski bakkan ta kagitta tam Hudyo a iddukan na kitam hala, te intu ya nagpapadday ta kapilya tam sin,” kunda te Hesus.

A dumagdag mantu i Hesus tekid. ⁶ A tekid na nakaabikan ta bali na kapitanen a dinob na ya kofun na kiden nga nage mangdafung te Hesus, petta aweda pagdulotan ta bali.

“Maski awem kan la magdulot ta bali na kapitan, Afu, te mamat kan teko, ⁷ a yen kan ta takwan ya dinob na nga umange teko. Ammi ibar mu kan hala ya kakustun na pagmappya na tagabu na, a ikatalak na kan ta magmappya hala. ⁸ Te ya uhohug na hapa a

‘Itta ya mangituray teyak, yaga itta hapa ya suddalu nga iturayan ku, te am ibar ku ta takday, “**E ka ten**,” kunku, a ange hala ten, a am “**E ka sin**,” kunku para ta takday a ange hala teyak. A am “**Kwam yan**,” kunku ta tagabu ken a kwan na hala,’ kunna.

“A am gagangay kan ta kunna ten gafu ta itta ya turay na a kontimas mantu kan ta makkwa hapa ya ngamin uhohugam,” kunda te Hesus.

⁹ A ta pakadagang ni Hesus ta bida da en tentu a pake dinayawan na hapa ya kapitanen ta tolay kiden nga dumagdag tentu.

“Ibar ku tekamuy ta pake masmasikan ya pangikatalak na kapitanen ammi ta Istralita kiden. Gagangay ta ikid mina ya masmasikan,

te tolay na kid haman na Namaratu ewan, ammi awan para la ta naitak tekid ta masmasikan mangikatalak ta kuman na kapitanin,” kunna.
¹⁰ A ta pagtoli na dinob na kapitanen ta bali a naita dan ta nagmappyan hapa ya tagabu na en.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Anak Na Balu

¹¹ A ta takday ha na araw a umange i Hesus ta ili na Nain, a dumadagdag hapa ya ituldu na kiden kontodu addu na tolay. ¹² A tekiden nakaabikan ta sasarokan na ili a nesimmun da ya addu na tolay nga ange mangitanam, te enda itanam ya babagu en nasi nga mementu en anak na babbayen nabalu.

¹³ A ta nepakaita ni Hesus ta nabalu en a maal-lakan hapa tentu, a “**Awem la magtangit, Ina,**” kunna tentu, ¹⁴ otturu umabikan ta lungunen, a sini-ged na petta magimmang ya mangisaw kiden. “**Aleng, imivwat kan,**” kunna hapa ta nasi en, ¹⁵ a natolay hala, a nagtogkok, yaga namegafu hapa nagbida. A kumanen negawat ni Hesus te hina na en. ¹⁶ A sa nakagtut ya tolay kiden nga nakaita, ammi dinayawan da hapa ya Namaratu;

“Mappya te ninonot na Namaratu ya tolay na kiden, te dinob na ya turin na en tekitam nga pake malalaki,” kunda.

¹⁷ A nepadamag da ya iningwa ni Hesus ta kom-pormi na lugar ta Hudeya abat ta kadwan kiden lugar ta bikat na Hudeya.

*Ya Dinob Ni Hwan Ta Mangpohut Te Hesus
 (Mt 11:2-19)*

¹⁸ A ta kabalud para la ni Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden a kanayun umange tentu ya ituldu

na kiden, te ipadamag da tentu ya ngamin kiden tinarabaku ni Hesus. ¹⁹ A yen ta dinob ni Hwan ya duwa na ituldu na petta ange kid magpohut te Hesus. A ya nebar na tekid a

“Damagan muy am intu hala ya Mangikerutannen nga nekari na Namaratu ewan nga indagan tam,” kun ni Hwan tekid, a umange kid.

²⁰⁻²¹ A dinatangan da i Hesus nga magpamappya para la ta addu na magtatakit, te pinatugut na ya anitu na seanitu kiden, a pinagmappya na hapa ya mata na addu na nagdaram. A sangaw nebar da hapa ya neange da tentu;

“Yen ta itta kamin, Afu, te dinob na kami ni Hwan, te damagan na kan am iko ya Mangikerutannen nga nekari na Namaratu nga indagan mi, ono itta para la ya takwan nga indagan mi?” kunda.

²² A ya uhohug ni Hesus tekid a

“Magtoli kanan te Hwan a bidan muy tentu ya ngamin nadangag muy ikid na naita muy ta ayanin, te makaita ya daram kiden, ikid na makatugut ya pilay kiden, a nagmappyan ya naggalis kiden, ikid na makadangag ya bangag kiden, a natolay hapa ya nagpasi kiden, a mepadangag hapa ya mappya na damag ta pobre kiden. A yen kid mina ya pakkamun na teyak. ²³ A ibar muy hapa tentu ta magāsāt ya tolay nga awan magtabeng gafu teyak,” kunna.

²⁴ A ta nepagtugut na duwa kiden a naguhohug i Hesus ta tolay kiden nga kumalihung tentu, te bidan na tekid ya kasasaad ni Hwanen nga nangidob ta nagpohut kiden tentu.

“A tekamuyen umange nangita te Hwan ta kalafukanen ta idi a anu hud ya naita muy? Intu de naita muy ya awanen ta turad ta kuman na kulang na sikal nga malogon mapakkul ta paddad? Bakkan. ²⁵ Ono intu de naita muy ya malapat na tolay nga mapenam magbarawasi ta kuman na maba-nang? Bakkan haman, te itta haman ta bali na ari ya magbarawasi ta ispot ikid na mangina. ²⁶ A anu mantu ya pangitan muy tentu? Nalasin muy de ta intu ya takday aglavun nga paguhohugan na Namaratu ewan? A kakurugan ta aglavun na Namaratu, ammi pake ibar ku tekamuy ta pake malmalalaki para i Hwan ammi ta gagangayen aglavun, ²⁷ te intu hala ya nebar na Namaratu nga mapmapolu ammi teyak, te ya uhohug na ta suraten a

‘Itta sangaw ya doban ku nga mapmapolu ammi teko, a intu sangaw ya mangi-padang ta iangem,’ kunna.

²⁸ “A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta awan para la ta neanak nga megitta ta kalalaki ni Hwan. Ammi ya pake al-alinnaken ta ngamin kiden iturayan na Namaratu a pake malmalalaki para ammi tentu. ²⁹ A ya ngamin kiden nakadangag ta damag na en ta awena en para la nebalud a kinurug da ya nebar na, petta magdulot ya uray na Namaratu tekid, a yen ta nagbabawi kid ta liwat da kapye da pazigut te Hwan, kumanen hapa ta nagswitik kiden nga nagsingir ta bwis.

³⁰ “Ammi ya Pariseyu kiden ikid na kahulun da kiden nga mangituldu a nagtalekudan da ya uray na Namaratu tekid, te aweda ikayat

pazigut te Hwan.

³¹⁻³² “A ya pangiangarigan ku ta tolay kiden nga mangawe ta uray na Namaratu a kuman kid na anak kiden nga magalikkad ta sakā anak da kiden. Te ya kuman na alikkad na anak kiden a ikayat da matubtubbat. Ammi gafu ta takwan ya nonot na kadwan a

‘Anu awemuy haman magtalip am mag-gasa kami,’ kunda.

‘A am masi kami pon awemuy haman mag-tangit,’ kunda ha.

³³ “A kumanen hapa ya nonot na kadwan kiden tolay ta ayanin, te matupag kid gafu ta aweda ikayat ya gagangay na sakā tolay da kiden, te intu nonotan muy i Hwan, te awena haman uminum ta binarayang, yaga ngilinan na hapa ya arawen nga aweda pangan, a ibar da haman ta maguyung. ³⁴ Ammi gafu ta uminum ya Tolayin taga Langit ikid na awena ngilinan ya arawen nga aweda pangan a ibar da haman ta mellaw ikid na madugal. A ibar da para ta iyak ya kahulun na magsingir kiden nga mag-darogas ikid na dulay na tolay. ³⁵ Ammi maski padpadulayan da kami ni Hwan a ya kappya na tarabaku mi ya mangipasikkal ta katunung na gagangay mi,” kunna.

Ya Pagpakoma Ni Hesus Ta Babbayen Nga Nakikadallaw

³⁶ A sangaw ta mittan a itta ya takday Pariseyu nga nangagagay te Hesus ta bali na petta makikkanan kid. A umange hala i Hesus ta bali na en, a nagidda kid nagsikig ta anganan da ta

kuman na gagangay da en. ³⁷ A namegafu kid para la nangnangan, a nepagka-ma da ya takday babbay nga umatayuk ta bikat na takki ni Hesus, a magtangit. A dulay kan hapa na babbay, te madi kan ya tarabaku na ta agyan na ili da, ammi tentu en nakadangag ta ittan i Hesus ta bali na Pariseyu en a umange hapa, a nehulun na hapa ya botelya na pake mangina na bangog. ³⁸ A tentu para la nakatangtangit a namegafu nagbaggaw ta takki ni Hesus ta zigu na mata na kiden, a sangaw finunatan na ya takki na kiden ta huk na, kapye na inamu, a sangaw linuggudan na kid ta bangogen.

³⁹ A ta nepakaita na Pariseyu en ta iningwa na babbayen a linibakan na i Hesus ta nonot na en hapa la.

“Am kakurugan mina ta aglavun na Nama-ratu ya tolayin yan a amu na mina ya gagangay na babbayin nga mangsi-ged tentu, te dulay haman na babbay,” kun na nonot na.

⁴⁰ Ammi tinabbag hala ni Hesus ya itta en ta nonot na Pariseyu en, te ya nebar na a

“Simon, itta haen ya ibar ku teko,” kunna tentu.

“A anu yen, Afu?” kunna hapa.

⁴¹ “A ta idi itta ya nagpagatut ta duwa na tolay, a ya gatut na takday a limagatut, ammi limafulu la ya gatut na takdayen. ⁴² Ammi kadulayan na te aweda makapaga ta gatut da, ikid duwa. A gafu ta aweda mapagan ya gatut da kiden a inazi na nagpagatuten gafu ta allak na tekid. A ta kuman na uray mu, Simon, a had sin ta duwa kiden ya pake matalalak ta nagpagatuten tekid?” kunna ha ni Hesus.

⁴³ A ya tabbag hapa ni Simon a

“Ya dakdakalen de ta gatut ya pake matalak tentu,” kunna hapa.

“A kustu kad ya tabbag mina,” kun ni Hesus tentu.

⁴⁴ A sangaw linipay ni Hesus ya babbayen kapye na ha naguhohug te Simon.

“Itam ya iningwa na babbayin, Simon, te ad-det ta nesarok ku ta balimin a awan haman ta nedasar mu ta pagbaggawan ku ta takkik kiden, ammi tentu a binaggawan na ya takkik kiden ta zigu na mata na, a finunatan na kid ta huk na.

⁴⁵ A teyaken simarok ta bali min a awan haman ta pangamum teyak ta pagpadulot mu teyak, ammi tentu a awena nagimmang nangammu ta takkik kidin. ⁴⁶ Awan hapa ta neluggud mu ta ulu kin, ammi tentu a linuggudan na ya takkik kidin ta bangog na en.

⁴⁷ “A yen ta ibar ku teko, Simon, ta pake dakdakal ya talak na babbayen teyak ammi teko, te amu na ta dakal ya liwat na kiden nga nepakoma na Namaratu tentu. Ammi am pahig na tolay ta assang la ya liwat na nga nepakoma tentu a assang mantu la ya pangayat na ta nangpakoma en tentu,” kunna.

⁴⁸ A ya uhohug ha ni Hesus ta babbayen, a

“Mappya, Aboy, te pinakoma na Namaratu ya liwat mu kiden,” kunna.

⁴⁹ Ammi ya kadwan kiden nga nakiatubang ta panganan da a linibakan da ya uhohug ni Hesus ta babbayen.

“Anu hud ya uray na tolayin yan, bakawa itta hud ya turay na nga mangpakoma ta liwat na

tolay?” kunda.

⁵⁰ A ya uhohug para ni Hesus ta babbayen a

“Nekerutan kan, Aboy, gafu ta pangikatalak mu teyak. Dumatang kan la ta bali, a Namaratu ya makkamu teko,” kunna.

8

Ya Bābāy Kiden Nga Nanguffun Te Hesus

¹ A ta nekabalin na en a sinaned nig Hesus ikid na mafulu duwa kiden ituldu na ya ngamin kiden ili ikid na lugar na babali, a nepadangag na ya damag na pangikerutan na Namaratu ta tagtakday lugar. ² A dumadagdag hapa tentu ya kadwan kiden bābāy nga pinatugut na ya anitu da ikid na takit da. Itta i Mariya Magdalena nga nagtugutan na pitu na anitu, ³ ikid ni Hwana nga atawa ni Kusa nga nagtaron ta bali ni Ari en Herud, ikid ni Susana, ikid na addu para. A yen kid na bābāy ya makkamu ange gumatang ta ngamin masapul nig Hesus ikid na ituldu na kiden.

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan (Mt 13:1-23; Mk 4:1-20)

⁴ A gafu ta nagaammung ya pake addu na tolai nga nagafu ta tagtakday ili a nagbida i Hesus tekid.

⁵ “Itta ya umange nagpurwak,” kunna, “a nehunnak ya kadwan kiden hukal ta dalan, a nelublubegan na kid na tolai kiden, a enna kid inafut na mamanuk kiden. ⁶ A nehunnak hapa ya kadwan kiden ta kabatunen nga nebagbagtu ya lutak na. Ammi tekid na nagtatuhu a nagkatang kid, te awan ta danum ta nagtuhun

da en. ⁷ A ya kadwan kiden hukal a nehunnak kid ta natungradanen gahut, a negindan ya hukal kiden ta pagtuhu na gahut kiden, ammi tinappanan na gahut kiden ya tuhu na hukal kiden pettam kumanen awedan makapagmayan.

⁸ A ya kadwan kiden hukal a nehunnak kid ta mappya na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid na nakapagmayan maski abat ta magatut.

A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta pake dangagan muy ya nabidakin tekamuy,” kunna.

⁹ A sangaw umange tentu ya ituldu na kiden, te pohutan da am anu ya ikayat na uhohugan ta keangarigan na en. ¹⁰ A ya uhohug na tekid a

“Mappya te nekallak na kam na Namaratu petta amu muy ya gagangay na pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta kadwan kiden a nelemad tekid, te intu la madangag da ya keangarigan na, petta maski am itta ya mata da a aweda maita ya mepaita tekid. A maski am itta ya bangbang da a aweda pake maawatan ya madangag da.

¹¹ “A dangagan muy mantu ya pagbalinan na keangarigan ken: Ya hukal kiden nga nepurwak a yen kid ya uhohug na Namaratu. ¹² A ya itta kiden ta dalanen a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, ammi gafu ta aweda itug ya madangag da a ange i Satanas tekid a tabtabangan na ya nadangag da en petta aweda kurugan, petta aweda hapa mekerutan. ¹³ A ya itta kiden ta kabatunen a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu a alistu kid hapa mangurug ta talak

da, ammi gafu ta aweda pake itug ya madangag da en a awena la mabayag na pangikatalak da, te sangaw am itta ya pagzigātān da a magtabeng kid. ¹⁴ A ya itta kiden ta natungradanen gahut a yen hapa ya keangarigan na makadangag ta uhohug, ammi gafu ta addu hapa sangaw ya bu-rungan da ta magmagannud, ikid na pakolan-gan da ya pagba-nang da, ikid na addu ya ing-guman da a yen kid na nonot ya mangiduyat ta uhohugen. ¹⁵ A ya itta kiden ta mappya en lutak a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, a itug da hapa ya madangag da, te mappya ikid na matunung ya nonot da, a yen kid mantu ya kuman na ammay nga makapagmayan, te idulot da la idulot ya pangurug da,” kunna.

*Ya Kadwan Para Na Keangarigan
(Mk 4:21-25)*

¹⁶ A ya nedagga para ni Hesus ta keangarigan na en a intu yan:

“Am napagatangan muy ya zilag a awemuy haman itagu ta umag na kalamba ono addun na agiddan awa itun muy hud la ta tangngan na bali en, petta madakaran ya ngamin simarok ta bali. ¹⁷ A kumanen hapa mina ta keangari-gan kiden, te maski am kuman na melemad ya ikayat da uhohugan a mappya ta mepalawag kid. ¹⁸ A pake itug muy mantu ya nadangag muy, te ya kaddu na metug muy a kumanen hapa sangaw ya kaddu na amu muy, otturu madaggan para. Ammi ya awanen mangitug ta

netulduken tentu a maazi hala sangaw ya pahig na en ta amu na,” kunna.

Ya Ikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na

(Mt 12:46-50; Mk 8:31-35)

¹⁹ A ta pagbida na para la a dumatang na hapa ig hina ni Hesus ikid na kabagis na kiden, ammi aweda nakaabikan tentu gafu ta pake addu ya tolay kiden. ²⁰ A yen kid hapa ya nangibar tentu;

“Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na kabagis mu kiden, te apagan da ka kan,” kunda.

²¹ Ammi ya tabbag na tekid a

“On ay, ammi intu hapa ig hinak ikid na kabagis ku ya mangdangag ta uhohug na Nama-ratu petta kurugan da,” kunna.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad

(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² A sangaw ta mittan a binaran ni Hesus ya ituldu na kiden, a “**Entanan ta dammangewan,**” kunna tekid, a naglalugan kid na ta barangay da en, a nagtugut kid. ²³ A ta pagtugtugut na barangay da en ta danumen a nasidug i Hesus. A kima-ma la umange ya masikan na paddad, a pake nagpalung na ya danumen abat ta lima-nug na ta umag na barangay da en, a tanagay kid na lumammad. ²⁴ A gafu ta burung da a enda hinukal i Hesus. “**Afu, Afu, magpasi kitam O,**” kunda.

A ta nekahukal ni Hesus a nehuya na ya paddad ikid na danumen nga pake nagpalung na, a nagim-mang kid na, a nagsimpan ya danumen. ²⁵ “**Anu awan haman ta pangikatalak muy,**” kunna hapa tekid.

A pake nagtalaw kid na. A ya uhohug da hapa gafu ta pagpaka-lat da tentu a

“Anu panaw ya katolay na tolayin yan, te maguhohug haman ta paddad ikid na palung, a kurugan da hala ya uhohug na,” kunda.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)*

²⁶ A tekiden nakadatang ta dammang na alu-
gen a itta kid na ta lugar na Geraseno kiden ta
batug na Galileya. ²⁷⁻²⁹ A ta nedagut ni Hesus
ta barangayen a nepagka-ma na ya takday lalaki
taga ili nga nauhagan, te awena pulus nagbar-
barawasi gafu ta pinaguyung na anitu na kiden.
A awena kan nagyan ta bali, te nagyan la ta agyan
na tanam kiden. A kankanayun pagkagtutan na
kan na anitu na kiden petta papasin da. A yen
ta ginalutan na kadwan kiden ya kamat na kiden
ikid na takki na kiden ta kawad petta mataronan
da, ammi gasgasatan na hala ya kawad kiden, a
pagbilagan na anitu na kiden, petta ange ta awan
ta totolay. Ammi tentu en nakaita te Hesus a
pake gimihgihawa, kapye na umange nagtakab ta
atubang na en, ammi ginamman ni Hesus ya anitu
na en;

“Pagtugutām na ya tolayina,” kunna.

A ka-ma la nagayag hapa ya lalaki en ta masikan;

“Anu hud ya aamum teyak, Hesus, te iko ya
Anak na Namaratu ewan. Ikallak nak kad, te
awenak haen pakākāllakan,” kunna.

³⁰ “A anu hud ya ngagam,” kunna ha ni Hesus
tentu.

“Ay, Armado ya ngagan ku,” kunna hapa, te
adaddu kan ya anitu na.

³¹ A nakimemallak kid hapa te Hesus ta awena kid doban ta agyan na avuten nga pake adadalam.

³² “Doban na kami haen ta bahuy kidewan petta magyan kami la tekid,” kunda, te abikan hapa ya addu na bahuy nga magduk-dukut ta hukeb na bagetay.

³³ “A e kanan mantu,” kun ni Hesus tekid. A nagtugutan da ya lalaki en kapye da simarok ta bahuy kiden. A ka-ma la nagadukal ya bahuy kiden bumilag. A sa nagurdak kid ta gatab na bagetayen kapye da nagkahunnak ta alugen, a nagkalimat kid ta danumen.

³⁴ A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a nagba-bilag kid na hapa nga umange ta ili, a nesaned da ya ngamin iningwa ni Hesus. ³⁵ A umange hapa ya tolay kiden, te enda itan ya nakkwa. A ta datang da te Hesus a itta hapa ya lalaki en nga nagtugutan na anitu kiden, a imatuttud hapa ta bikat ni Hesus nga sebarawasi, a awan na ya uyung na en. A nagtalaw hapa ya tolay kiden. ³⁶ A ya nagtahon kiden ta bahuy nga nakaita ta iningwa ni Hesus a binida da ha ya nepagpamappya na ta nagyanan na anitu kiden. ³⁷ A gafu ta nafulotan ya talaw na ngamin kiden tolay ta lugar na Geraseno a nebar da te Hesus ta awena mina magdulot ta lugar da. A nagtoli mantu ta barangayen nagluganan da. ³⁸ A paalap hapa ya lalaki en nga pinagmappya na ta anitu kiden, petta dumagdag mina tentu, ammi awena nepalubus ni Hesus.

³⁹ “Mappya ta dumatang kan mina ta balim, te ipadangag mu sangaw ta kahulum kiden ya ngamin kallak na Namaratu teko,” kunna tentu.

A nagtugut mantu ya lalaki en, a enna nepadanganag ya kallak ni Hesus tentu ta ngamin na ili.

*Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Nasi
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)*

⁴⁰ A ta nepakadakit nig Hesus ta dammang na alugen a enna pinagdulot na addu na tolay, te indagan da ya pagtoli na. ⁴¹ A nehulun hapa tekid ya takday lalaki nga magngagan te Hayrus nga pinakadakal ta kapilya na Hudyo kiden. A umange namalentud ta atubang ni Hesus nga nakimemallak tentu, petta ange mina i Hesus ta bali na, ⁴² te itta kan ya anak na nga balatang nga mementu en anak na, a masin. A nehulun mantu i Hesus tentu, a naghahulun hapa ya magamagaddu na tolay nga ange mangiil-ilat te Hesus.

⁴³ A nekihu hapa tekid ya takday babbay nga makataktakit, te makadagdaga kan abat ta mafulu duwa na darun. A maski addu ya nanguru tentu a awena garay nagmappya. ⁴⁴ A simalsal hapa ta talekud ni Hesus, a sini-ged na ya kayadan na salnuk na en, a yen hapa ya nepagkamag na pagdaga na. ⁴⁵ Ammi tentu en nangsi-ged tentu a nagtayuk hapa i Hesus, a nebar na ta

“Inya hud ya nangsi-ged teyak,” kunna,

“Bakkan teyak,” kunna hapa na ngamin kiden kumalihung tentu.

A ya uhohug hapa ni Pedru tentu a,

“Addu hamana, Afu, ya magitaptapal nagsi-ged teko,” kunna.

⁴⁶ “Awan, te itta ya takday nangsi-ged teyak, te nariknak ya nagafu ta barikin nga nagpamappya ta nagtakit,” kunna hapa.

⁴⁷ A gafu ta awena nakatagu na babbayen a umange hapa namalentud ta atubang ni Hesus nga nagapilpilpig. A sa binida na ya ngamin nepagtakit na ikid na nepagmappya na ta nepangsi-ged na ta barawasi ni Hesus. A ya uhohug ni Hesus tentu a

⁴⁸ “Mappya, Aboy, te nekatalak nak, te yen ya nagmappyam. Dumatang kan la ta bali, a awem la sangaw magburung,” kunna.

⁴⁹ A tentu para la naguhohug ta babbayen a itta ya umange nangdafung tekid nga nagafu ta bali ni Hayrus.

“Maski awem na pagdulotan ya Mistro ta bali, te nasin haman ya anak men,” kunna te Hayrus.

⁵⁰ Ammi nedangagan hapa ni Hesus ya inuhohug na, a ya nebar na tentu a

“Awem la magburung, te itug mu la ya pangikatalak mu a magmappya hala sangaw ya anak men,” kunna te Hayrus.

⁵¹ A ta datang da ta bali a nehangat ni Hesus ta simarok ya kadwan kiden tekid, te intu la inalap na ig Pedru, ikid ni Hwan, ikid ni Santiago, kontodu dadagkal na abbingen. ⁵² A dinatangan da ya tolai kiden nga gisitangan ikid na gitangitan ta masikan gafu ta abbingen nasi. A ya uhohug ni Hesus tekid a

“Awemuy mina magtangit, te nasi hud ya abbingina awa masidug la,” kunna.

⁵³ A nekakatawa da hapa, te amu da haman ta nasin. ⁵⁴ Ammi inibbalan na ya kamat na abbingen kapye na binaran; “**Aboy, imivwat kan,**” kunna. ⁵⁵ A natolay hala ya abbingen, a mavit kad la imivwat. “**Pakanan muy na,**” kunna hapa ni

Hesus tekid, ⁵⁶ a pake nepagpaka-lat na dakal na kiden ya katolay na anak da en, ammi pake nebar ni Hesus ta aweda ibabar ya nepagpamappya na ta anak da en.

9

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden (Mt 10:5-42; Mk 6:7-13)

¹ A ta takday araw a pinagammung ni Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na, a pinasinapan na kid ta pakapangwa na, petta itta ya mabalinan da nga magpamappya ta takit ikid na magpatugut ta anitu na tolai kiden seanitu. ² A dinob na kid hapa nga ange mangipadangag ta pangikerutan na Namaratu, ikid na magpamappya ta nagtatākit kiden. ³ A ya nebar na tekid a

“Awemuy pulus magbalun ta kanan muy ikid na pirak muy. A awemuy hapa mangihulun ta sarukud ikid na pagsapatos, ikid na tali na barawasi muy. ⁴ A maski am inya sangaw ya magpadulot tekamuy ta bali da a magyan kam ten abat ta pagtugut muy. ⁵ Ammi am awan pulus ta magpadulot tekamuy a pagtugutān muy kid mantu, a azin muy hapa ya lafu na agyan da ta takki muy,” kunna tekid.

⁶ A nagtatugut kid mantu, a sinaned da ya ngamin kiden babali, a nepadangag da ya damag ni Hesus, yaga pinagmappya da ya nagtatākit ta ngamin kiden lugar.

Ya Kapopoyung Ni Ari en Herud (Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷ A ta nepakadamag ni Ari en Herud ta itta ya malalaki magpamappya ta nagtatākit kiden, a napopoyung hapa am inya na tolay ya gafu na, te binida na kadwan ta natolay hala i mina Hwanen nga nepapapasi ni Herud, a yen kan ta itta ya pakapangwa na nga magpamappya ta tolay. ⁸ Ammi ta bida na kadwan a nagtoli kan ya aglavunen Eliyas. A ta bida na kadwan para a natolay hala kan ya takday aglavun nga nasi ta palungu araw. ⁹ A ya uhohug ni Herud hapa a

“Pinaputulan ku haman i Hwan, ammi inya panaw ya tolayin yan nga madamdamag ku?”
kunna.

A yen ta ikayat na kan itan i Hesus.

*Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Limaribu
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-13)*

¹⁰ A ta nepagtoli na turin kiden ni Hesus nga dinob na nga ange mangipadangag a binida da tentu ya ngamin tarabaku da. A sangaw inalap na kid ta ili na Betsayda. ¹¹ Ammi nadamag na tolay kiden ta nagtugut kid, a dinadagdag da kid hapa. A ta nepakaita ni Hesus ta tolay kiden a nehulun na kid hapa, a netuldu na kid hapa ta gagangay na pangikerutan na Namaratu, yaga pinagmappya na hapa ya nagtatākit tekid.

¹² A ta furab a nagburung ya ituldu na kiden ta tolay kiden, a enda nebar te Hesus.

“Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay kidin, petta e kid magammak ikid na gumatang ta pamuhab da ta babali kidewan, te awan haman ta pangalapan ta isin,” kunda.

¹³ “A ikamuy na mina ya mangatad ta kanan da,” kunna hapa tekid.

“A itta hud ya ipakan mi tekid bakawa lilima haman la na pan ikid na duduwa la na ikan ya itta. Ikayat mu hud ta e kami gumatang ta ipakan mi ta ngamin tolay kidin yan?” kunda hapa,

¹⁴ te itta de ya limaribu na lalaki fwera ta bābāy ikid na anak. A ya uhohug ha ni Hesus tekid a

“Pagammungan muy mantu ya tolay kiden ta taglimafulu, a pagtuttudan muy kid,” kunna.

¹⁵ A gafu ta kumanen a pinagtuttud da kid, ¹⁶ a inalap ni Hesus ya lima kiden na pan ikid na dwahukal na ikan, a yen kid ya netangad na nepakimallak. A sangaw ginadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan kiden, kapye na kid negawat ta ituldu na kiden petta ikid ya mangisaned ta tolay kiden. ¹⁷ A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid. A tekid na nabalin nagkakan a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta huna na tolay kiden.

*Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 16:13-20; Mk 8:27-29)*

¹⁸ A ta takday araw a makimallak i Hesus ta takday na lugar nga awan ta totolay fwera ta ituldu na kiden, a itta ya pinohutan na tekid.

“Anu kan ya pangitan na tolay kiden teyak am inya yak?” kunna tekid.

¹⁹ “A pahig na kadwan ta iko i Hwanen nga nangzigut ta tolay nga pinapasi da ta kwa en sina. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A

pahig na kadwan para ta iko ya takday aglavun nga nasi ta palungu araw,” kunda.

²⁰ “A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?” kunna ha tekid.

A i Simon Pedru ya alistu tumabag;

“Iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi,” kunna.

²¹ A pake nebar ni Hesus tekid ta aweda mina bibidan yen ta kadwan kiden tolai, kapye na nebar ta

²² “Mappya ta pakākällakan da sangaw ya Tolayin taga Langit, te idadula da sangaw na kalalaklakayan kiden ikid na padi kiden ikid na mangituldu kiden, kapye da sangaw papasin, ammi matolayak hala sangaw am nagpasa ya talluhaw,” kunna.

²³ A ya uhohug na para tekid a

“Am itta ya mayat dumagdag teyak a mappya ta pagtalekudan na ya bari na. A am kada magganwat ta lalakwat a dana itug na mina ya pagattam na ta zigat na pangurug na teyak, petta dumagdag la teyak. ²⁴ Te maski am inya ya mangkenga ta angkat na a masi hala sangaw ta magnayun. Ammi ya mangisagapil ta angkat na gafu ta pangurug na teyak a matolay hala sangaw nga magnayun. ²⁵ Te maski am itta mina ya tolai nga nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud sangaw ya kappyanan na tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi na? ²⁶ A maski am inya sangaw ya mamat mangibosag teyak ikid na uhohug ku a yen hapa sangaw ya ikamat ku am magtoli yak sangaw ta lutakin nga mangi-

hulun ta pakapangwa ni Damakewan ikid na anghel na kiden. ²⁷ A kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta itta ya kadwan kiden tekamuy nga awan para la masi addet ta maita da sangaw ya pakapangwa na Namaratu ewan nga mehulun ta Mangikerutan am magtogkok sangaw ta pagariyan na Namaratu,” kunna.

*Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)*

²⁸ A ta nepagpasa na magge walu araw a inalap na ig Pedru, ikid ni Hwan ikid ni Santiago, te umange kid ta ata-nang na bagetay petta makimallak kid. ²⁹ A tentu en nakimallak a nanguli hapa ya bari na en, a pake nagfuraw ya barawasi na en, te nagdakar ta kuman na kadakar na bilag. ³⁰⁻³² Dana nasidug ig Pedru ikid na kahulun na kiden, ammi nagadukal kid, a nepagka-ma da hapa ya kalalaki ni Hesus. A itta hapa ya duwa na tolay nga nagbida tentu, ig mina Moses, ikid ni Eliyas, te nagmatarak kid hapa nga sedakar. A intu bidan da ya pasi ni Hesus nga magdulot sangaw ta ili na Herusalem. ³³ A ta pagganwat na duwa kiden magtugut te Hesus a nagsitang hapa i Pedru;

“Ay Afu, mappya te itta kamin sin, te madday kami mina ta tallu na ba-bali, petta tagtakday kam ni Moses ikid ni Eliyas ta ba-bali,” kunna.

Ammi kuman na nagalimanga i Pedru, te ka-ma la naguhohug. ³⁴ A kima-ma la hapa ya kulamen nga imakban tekid, a tinappanan na kid, a sa nagtalaw

ig Pedru. ³⁵ A nadangag da hapa ya maguhohug tekid ta umag na kulamen,

“Ye ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan ku. Mappya ta dangagan muy ya ituldu na tekamuy,” kunna.

³⁶ A ta nekabalin na naguhohug tekid a intula naita da i Hesusen, te limitap ya duwa kiden. A sangaw nelemad da ya naita da ta kadwan kiden kahulun da, a aweda pulus binibida addet ta mabayag.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu (Mt 17:14-21; Mk 9:14-27)

³⁷ A ta lalakwat tekid na nakadagut ta bagetayen a enna kid dinafung na addu na tolay. ³⁸ A ya takday lalaki tekid a binaran na i Hesus;

“Mistro, ikallak mu haen ya anak kin nga mementu in anak ku, ³⁹ te itta garay ya anitu na. A am pagkagtutan na anitu na en a gimihawa. A sangaw am pagkissiw na, a pagdangkakan na hapa ta lutak, a paglukbakan na para, a awena ibbatan.

⁴⁰ ‘Patugutan muy haen ya anitu na in,’ kunku ta ituldum kidin sin, ammi aweda haman nabalina,” kunna.

⁴¹ A ya uhohug hapa ni Hesus a

“Kuga awan ta kapkappyan na tolay kidin yan nga awan mangikatalak. Bababang yen kabayag na pagyan ku tekamuy nga mangituldu, ammi awemuy para la netug. Iangem mantu sin ya anak men,” kunna ta lalaki en.

⁴² A tentu en nangiange ta anak na en tentu a ka-ma la pinagkissiw na anitu na en. Ammi ginamman ni Hesus ya anitu en a nagmappyan ya

abbingen, a “**Yeh, alapam na,**” kunna te dama na en. ⁴³ A sa nagpaka-lat ya tolay kiden ta kalalaki na pakapangwa na Namaratu.

*Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Paketalaba Na
(Mt 17:22,23; Mk 9:30-32)*

A ta pagbabida para la na tolay kiden ta pagpaka-lat da ta iningwa ni Hesus a naguhohug hapa i Hesus ta ituldu na kiden.

⁴⁴ “Pake dangagan muy ya uhohug ku teka-muy, te itta sangaw ya mangitalaba ta Tolayin taga Langit, petta gafutan na mangikatupag kiden tentu,” kunna tekid,
⁴⁵ ammi aweda naawatan ya ikayat na uhohugan, te neleamad para la tekid, a mamat kid mangibar.

*Ya Pakidibati Na Ituldu Kiden Ni Hesus
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)*

⁴⁶ A sangaw nakidibati ya ituldu na kiden, te pagtatabbagan da am inya tekid ya pinakadakal da. ⁴⁷ Ammi amu ni Hesus ya itta ta nonot da, a pinahebing na tentu ya takday abbing, kapye na hapa naguhohug ta ituldu na kiden.

⁴⁸ “Maski am inya ya mangtagop ta kumanin na abbing gafu ta pangurug na teyak a mekwenta ta iyak hapa ya tinagop na, a ya mangtagop teyak a bakkan la ta iyak ya tagopan na am awa nangidoben hapa teyak. Intu mantu pinakadakal muy ya imalinnak ta nonot na ta kuman na abbing,” kunna.

⁴⁹ A sangaw nanonot hapa ni Hwan ya ibar na te Hesus,

“Afu, itta ya naita mi nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, ammi ngaganan na hapa ya

ngagam, ammi ginamman mi te awena haman mehulun tekitam,” kunna.

⁵⁰ “Awemuy mina gamman ya kumanen, te ya awan mangikatupag tekitam a kahulun tam hapa,” kun ni Hesus tekid.

Ya Pangawe Na Taga Samariya Kiden Te Hesus

⁵¹ A gafu ta tanagay na ya araw na pagtoli ni Hesus ta langit a sarukusukan na ya magdulot ta ili na Herusalem. ⁵² A dinob na ya ange kiden ta unnan na en ta takday ili ta lugar na Samariya, petta iparan da mina ya pagammakan da. ⁵³ Ammi ya tolay kiden ten a aweda ikayat pagdulotan i Hesus ta agyan da, te amu da ta Hudyo nga magdulot hala sangaw ta ili na Herusalem. ⁵⁴ A ta pakadangag nig Santiago ikid ni Hwan ta nebar na taga Samariya kiden a nagporay kid, a nebar da te Hesus,

“Am ikayat mu, Afu, a makimallak kami ta Namaratu petta ihunnak na mina ya afuy ta agyan da petta maapang kid,” kunda,

⁵⁵⁻⁵⁶ ammi ginamman na kid. A nagdulot kid na ta takwan na lugar.

Ya Tabarang Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu (Mt 8:19-22)

⁵⁷ A tekiden nagtugtugut ta dalanen a umabikan hapa tentu ya takday tolay, a binaran na i Hesus;

“O, Mistro, dumagdagak hapa teko, te maski am had ya eyam,” kunna.

⁵⁸ “A kakallak ka sangaw am dumagdag ka teyak, te itta hala ya avut na mungaw ikid na umuk na mamasuk, ammi teyak nga Tolayin

taga Langit a awan garay ta datangan ku ta pagibannagan ku mina,” kun ni Hesus tentu.

⁵⁹ A sangaw naita ni Hesus ya takday a “**Du-magdag kan teyak,**” kunna tentu. Ammi ya tabbag na hapa a “**Indagan ku bit ya pasi ni damaken te itanam ku,**” kunna.

⁶⁰ Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a,

“Bay-am la, te ya awan kiden matolay ta Namaratu ya makkamu mangitanam ta nasi, ammi teko a dumagdag kan teyak, petta ipadangag mu ya pangikerutan na Namaratu,” kunna.

⁶¹ A umange ha ya takday para, a

“Dumagdagak hapa, Afu, ammi eyak mina bit ibar ta kahulun ku kiden ta bali,” kunna.

⁶² A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

“Am namegafu kan nagaradu otturu magsagalipay ka ta gafam a awem megitta nga mesipat ta iturayan na Namaratu,” kunna.

10

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Pitufulu Duwa

¹ A ta takday ha na araw a nagpili i Hesus ta pitufulu duwa na lalaki, te doban na ya sagduwa, petta mapmapolu kid ammi tentu nga ange mangipadangag ta uhohug na Namaratu ta tagtakday na lugar nga angeyan na hapa sangaw. ² A ya nebar na en tekid a

“Addu para ya awan nakadangag ta damag na Namaratu, te kuman kid na alawa na kāmmayān nga awan para la nagataban, ammi assang la garay ya ange maggatab. A doban ta kanan mantu, ammi magadang kam hapa ta Dafu na

paggatabanen petta daggan na para ya ange maggatab ta paggataban na en. ³ A imugudan muy hapa, te doban ta kanan nga ange mangi-padangag ta agyan na mangikatupag tekamuy. ⁴ A awemuy magbalun ta pirak, a awemuy hapa mangihulun ta tali na sapatos muy ono kom-pormi na ibbalan muy. A awemuy hapa mag-talantan ta dalan nga makibidan ta maski inya na tolay.

⁵ “A am gimon kam ta bali na pagdulotan muy a **‘Namaratu ya mangbendisyon tekamuy,’** kummuy tekid. ⁶ A am itta ya mayat nga mekerutan tekid a masirak hala ya bendisyon na Namaratu tentu. Ammi ya awan kiden mayat a awan mantu ta masirak tekid. ⁷ A maski am had sin na bali ya pagdulotan muy ta tagtak-day lugar a awemuy magal-alit ta kadwan kiden bali, te magyan kam la ten nga mangan ikid na uminum ta iatubang da tekamuy, te gagangay ta yen ya kuman na tandan muy gafu ta tarabaku muy nga mangipadangag tekid. ⁸ A kumanen hapa ta tagtakday lugar nga eyan muy, te am had sin na bali ya pagyanan muy a kanan muy la ya iatubang da tekamuy. ⁹ A am itta ya magtatakit ta lugar da a pagmappyan muy kid, a ipadangag muy ya pangikerutan na Namaratu tekid petta mesipat kid hapa.

¹⁰ “Ammi am angarigan ta simarok kam ta takday na lugar, ikid na awan ta magpadulot tekamuy a pagtugutan muy kid mantu, a

¹¹ ‘Azin mi mantu ya lafu na lugar muy ta takki mi kiden gafu ta awemuy danga-

gan, petta amu muy ta liwat muy hapa la am pa-gangan na kam na Namaratu. Ammi amu muy mina ta intu nagtalekudan muy ya pangikerutan na Namaratu tekamuy,' kum-muy sangaw tekid.

¹² Te kakurugan ta dakdakal sangaw ya pangpa-gang na Namaratu tekid ammi ta tolay kiden nga taga Sodom nga kanayun namadday ta awan ta kapkappyan ta idi," kun ni Hesus tekid.

¹³ A ya uhohug na para tekid a

“Mapa-gang sangaw ya Hudyo kiden nga taga Korazin ikid na Betsayda, te maski naita da ya tarabaku na Namaratu a aweda haman nagbabawi ta pagliwat da. Ammi am kumanen mina ya naita na Hentil kiden nga taga Tiro ikid na Sidon a nagtuttud kid mina ta kalafukan nga nagbarawasi ta kustal gafu ta pagbabawi da. ¹⁴ A yen ta pake kakallak sangaw ya Hudyo kidina ammi ta Hentil kiden nga taga Tiro ikid na Sidon ta araw na pangpa-gang na Namaratu.

¹⁵ Kumanen hapa sangaw ta Hudyo kiden nga taga Kapernayum, te pahig da ta dayawan na kid sangaw na Namaratu, ammi mewarad kid sangaw ta pangtaguhali na en, te aweda haman magbabawi.

¹⁶ “A kumanen hapa sangaw ta eyan muy kiden nga lugar, te ya mayat mangdangag tekamuy a mekwenta ta iyak ya dangagan na, ammi ya mangawe tekamuy a mekwenta ta iyak ya inawe na. A ya mangawe teyak a mekwenta ta inawe na hapa ya nangidob teyak,” kunna tekid, a sangaw nagtatugut kid.

Ya Pagtoli Na Pitufulu Duwa Kiden

¹⁷ A ta pagtoli na pitufulu duwa kiden nga dinob ni Hesus a pake matalakan kid.

“O, Afu,” kunda tentu, “Magtalaw hapa ya anitu kiden tekami am patugutan mi kid ta pakapangwa na ngagam,” kunda.

¹⁸ A ya uhohug na hapa tekid a

“Naitak hapa ya pagtukalit na dafu da en Satanas ta kuman na pagsunak na kilat gafu ta pagpatugut muy ta daddoban na kidina. ¹⁹ A yen mina ya pagnonotan muy, te neatad kun tekamuy ya pakapangwa muy, petta maabak muy ya ulag ikid na manggagama, ikid na ngamin kasikanan na katapil tam, a awan ta makkwa na tekamuy. ²⁰ Ammi maski kunna ten a bakkan mina ta yen ya pakatalakan muy, te intu mina ikatalak muy ya pakesurat na ngagan muy ta agyan na Namaratu ewan,” kunna.

²¹ A ta nepaguhohug ni Hesus ta kumanen a pa nakimallak hapa ta Namaratu, te natalakan hapa gafu ta Kahalwa na Namaratu tentu.

“Matalakak hapa teko, Amang, nga makkamu ta ngamin langit ikid na lutak, te nelemad mu ya pakapangwam ta masirib kiden ikid na seadal kiden, a nepaitam ta kuman na abbing kidin. A mappya hapa yen, Amang, te nagdulot hala ya ikayat men,” kunna.

²² A ya uhohug na hapa ta tolay kiden nga nagdangag a

“Nekatalak nak ni Damakewan petta iyak ya makkamu ta ngamin, a awan ta makkamu teyak am bakkan la te Damakewan. A awan hapa ta makkamu te Damakewan am bakkan la ta

iyak ikid na ikayat ku pangipakkamun tentu,”
kunna.

²³ A sangaw tinubbat na ha ya ituldu na kiden nga kinabida petta ikid la ya makadangag ta ibar na,

“Dakal ya gāsāt muy gafu ta ngamin kiden naita muy. ²⁴ Te ya ari kiden ikid na aglavun kiden ta idi a pake karagatan da itan ya maita muy ta ayanin, a karagatan da hapa dangagan ya madangag muy, ammi nelogot kid gafu ta aweda nadatang ya araw na,” kunna.

Ya Bida Na Nangikallak Taga Samariya

²⁵ A ta takday ha na araw a nagtayuk ya takday abugadu nga mangpohut te Hesus petta paruban na.

“Mistro, ibar mu haen am anu mina ya tarabakuk petta maatadanak sangaw ta mag-nayun na angkat,” kunna.

²⁶ A ya uhohug hapa ni Hesus tentu a

“A amum haman ya lintig na Namaratu, a imanu hud ya binasam?” kunna.

²⁷ “A ya kuman na binasak a iddukan ku kan mina ya Dafu tam Namaratu ta ngamin nonot ku ikid na ngamin kasikan na barik. A iddukan ku kan hapa ya kagittak tolay ta kuman na pangidduk ku ta barik,” kunna ha na abugadu en.

²⁸ “A kustu kad ya tabbag mina, te am yen kid ya tarabakum a matolay ka hala sangaw,” kunna hapa ni Hesus tentu.

²⁹ “A onay, ammi inya hud ya kagittak tolay?” kunna ha na abugadu en, te ial-aliki na ya awena pangidduk.

³⁰ A gafu ta kumanen a takwan ya binida ni Hesus tentu:

“Itta ta idi ya takday lalaki nga taga ili na Herusalem,” kunna. “A umange mina magpasyar ta ili na Heriku. Ammi kadulayan na te nelakap na tulisan kiden ta dalan, a pinalpaluk da abat ta magge nasi, kapye da ginubatan ya ngamin kwa na, kontodu barawasi na, a newagak da.

³¹ “A sangaw nagtalib hapa ya takday padi nga kalugaran na lalaki en. Ammi tentu en nakaita ta lalaki en nga imaidda ta dalan a linillikan na hamam, a nagdulot ta eyan na en. ³² A kumanen hapa ta takday manguffun ta padi en, te timunud ta padi en. A tentu nakaita ta lalaki en a linillikan na hapa. ³³ A sangaw a timunud hapa ya mekatallu na tolay, ammi nagafu ta takwan na lugar, te taga Samariya.

“A tentu en nakaita ta lalaki en ta kakallak hapa a maallakan hapa tentu, ³⁴ a enna inurun ya bigad na kiden, kapye na kid binabbad. A sangaw netakay na hapa ta kabayu na en, kapye na nedatang ta agyan na takday agpadulotan, a tinaronan na ta hiklamin yen. ³⁵ A sangaw ta lalakwat a nesirak na ya pirak ta makakwa ta agpadulotanen petta taronan na bit ya lalaki en.

‘Taronam bit haen ya tolayin yan, a am magkurang sangaw ya neatad kina a iko sangaw ya makkamu ta maapag na, te pagan ku hapa sangaw teko am manoli yak sin,’ kunna.

³⁶ “A ta kuman na uray mu ta tallu kiden nga nakaita ta Hudyo en a inya tekid ya nangikwenta tentu ta kagitta na?” kun ni Hesus ta

abugadu en.

³⁷ “A ya nangikallaken tentu nga taga Samariya,” kunna hapa.

“A yen hapa ya parigam, a matolay ka sangaw,” kunna ha ni Hesus tentu.

Ya Pagpasyar Ni Hesus Ta Bali Ni Marta

³⁸ A ta nekabalin na ten a nagdulot ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta takday lugar na babali, a nagimmang kid ta bali na takday babbay nga nagnagan ta Marta, a pinagdulot na kid ta bali.

³⁹ Itta hapa ya kabagis ni Marta nga babbay hapa, a Mariya ya ngagan na. A ikayat ni Mariya ya imatuttud la ta bikat ni Hesus petta dangagan ya ituldu na. ⁴⁰ Ammi te Marta a awena pake tinagop ya magdangag gafu ta addu ya kapopoyungan na ta tarabaku na en magafuy. A sangaw nebar na te Hesus,

“Anu awenak ikallak, Afu, ta uffunan nak mina na kabagis kina, te tatakdayak na nga magafuy ikid na maglutu,” kunna.

⁴¹ A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

“Kuga addu ya burungam, Marta, ikid na kapopoyungam, ⁴² ammi tatakday la ya mesa-sita, a pinili ni Mariya ya kappyanan nga awan sangaw maazi tentu,” kunna.

11

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Pakimallak Da (Mt 6:9-13; 7:7-11)

¹ A ta takday ha na araw a makimallak i Hesus ta takday lugar, a tentun nagimmang a umange

hapa ya takday ituldu na tentu nga magpetuldu ta pakimallak na;

“Mappya hapa, Afu, am ituldu na kami nga makimallak ta kuman na nepangituldu ni mina Hwanen ta ituldu na kiden,” kunna.

² A ya nebar ni Hesus tekid a

“Am makimallak kam ta Namaratu a kumanin ya uhohugan muy:

‘Ay, Afu, nga Dama mi ta langit, ampade nonotan na ka mina na ngamin tolay sin, petta sa ikamat da ya ngagam, ikid na makituray kid teko.

³ A ikallak na kami hapa, te atadan na kami ta kanan mi ta kinanghahaw.

⁴ A pakoman na kami haen ta liwat mi kiden, te pakoman mi hapa ya makaliwat tekami.

A awena kami doban ta pagliwatan mi. Amen,’ ” kunna.

⁵ A ya netuldu na hapa ta netuldu na en nga pakimallak da a intu yan:

“Am angarigan ta itta ya sangaili na takday tekamuy nga dumatang ta tangngan na hiklam, ikid na awan ta ipakan na tentu, a awena hud ange gumatut ta karuba na en? ⁶ Te ya ibar na sangaw tentu a

‘O, kofun, pagatutan nak haen ta tallu supa la, te itta ya sangailik nga bagu dumatang, a awan ta ipakan ku tentu,’ awena hud kumin tentu?

⁷⁻⁸ A am tabbagan na hapa ta

‘O awenak tabtabangan O, te nelitup ya bali in. Awek makaatad ta ayanin, te

makakasidug kamin na anak kiden,' am kunna,
 a awena hud pakolangan na magadangen gafu ta magkofun kid? A maski am awena ikayat imivwat gafu ta pagkofun da, am pakolangan na la a imivwat hala sangaw petta iatad na ya masapul na gafu ta awena magimmang na magadangen. ⁹ A kumanen hapa mina ta paki-mallak muy ta Namaratu, te am itta ya masapul muy a adangan muy mantu la tentu, a iatad na hala tekamuy. Te am pake apagan muy ya ikayat muyen tentu a ituldu na hala tekamuy. A am intu ya pake baran muy a tabbagan na kam hapa. ¹⁰ Te ya magadang tentu a yen ya atadan na, a ya magapag tentu a yen ya ituldu na, a ya mangbar tentu a yen ya tabbagan na hapa.

¹¹ “Te am angarigan mina ta magadang ya anak muy ta daldalag a ulag hud ya iatad muy? ¹² A am iplug ya adangan na a manggagama hud ya iatad muy? ¹³ A yen mina ya pagnonotan muy, te ikamuy nga seliwat a amu muy haman ya mangatad ta kappyanan ta anak muy. A pake mekatalak para ya Dama muyewan Namaratu nga mangatad ta mappya ta ngamin kiden magadang tentu, te doban na ya Kahalwa na en nga manguffun tekamuy.”

*Ya Pamadakat Da Te Hesus
 (Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)*

¹⁴ A ta takday ha na araw a patugutan ni Hesus ya anitu nga nagpaumal ta seanitu en. A ta nepag-tugut na anitu en a nakauhohug na ya umalen, a

pake nakagtut hapa ya tolay kiden gafu ta pakapangwa ni Hesus. ¹⁵ Ammi ya uhohug na kadwan kiden a

“Itta malat ya Satanas tentu nga mayor na anitu kiden, a yen ta itta ya mabalinan na nga magpatugut ta anitu,” kunda. * ¹⁶ (-)

¹⁷⁻¹⁸ Ammi dana amu ni Hesus ya nonot da, a tinabbag na ya uhohug da;

“Am kakurugan mina ta Satanas ya nangatad ta pakapatugut ku ta sakā anitu na kiden a nakikattway mantu ya dafu da en tekid, a naperdin mina ya patarabaku na tekid. Te maski am had sin na gubyernu am makikattway ya tolay na kiden nga magtatāpil a awena hud sangaw maperdi na gubyernu da? Kumanen hapa am makikattway mina ya makipagyan kiden ta takday na bali a maperdi hapa ya pagkakahulun da. ¹⁹ A am uray muy ta Satanas ya pangalapan ku ta pakapatugut ku ta anitu a had sin mantu ya pangalapan na kagitta muy kiden ta pakapatugut da? Ikid mantu sangaw ya mangipasikkal ta pagkilluyan na razon muy.

²⁰ “Ammi ta kakurugan a patugutan ku ya anitu gafu ta pakapangwa na Namaratu, a yen mina ya pakkamun muy ta ittan tekamuy ya nesaad na Namaratu nga magturay ta ngamin.

²¹ “A ya masikanen nga maggwardya ta bali na en nga magibbal hapa ta kompormi na pangpapasi na a awan sangaw ta makagubat ta kwa na kiden ta bali, ²² malaksid am ange sangaw ya masmasikan ammi tentu, te yen sangaw

* **11:15** Ya bersikulo 16 a netulfu ta 29 petta matarus ya bida.

ya mangabak tentu, a gubatan na sangaw ya armas na kiden nga nekatalak na, a kwa nan sangaw ya bali en.

²³ “A yen mina ya pagnonotan muy, te ya awan makikahulun teyak a mekwenta ta ikatupag nak, a ya awan makipagammung teyak a mekwenta ta mangkutkutet,” kunna.

Ya Bida Na Pagtoli Na Anitu
(Mt 12:43-45)

²⁴ “A am angarigan ta itta ya nagtugutan na anitu na en a nonotan muy mina ya uray na anitu en, te ange makakalkalay ta bagbagetay kiden nga magapag ta pagyanan na, ammi gafu ta awan ta maapagan na a **‘Asakay, paruban ku la magtoli ta nagtugutan ken,’** kunna. ²⁵ A am maita na ta nagmappyan ya tolayen, ikid na awan ta mangihangat tentu ²⁶ a ange bit mangalap ta pitu ta sakā anitu na kiden nga pake duldulay ammi tentu, a sa simarok kid na nga magyan ta tolayen. A pake nagduldulay ya kasasaad na tolayen ta pagyan na pitu kiden anitu ammi ta ketta para la na takdayen,” kunna.

²⁷ A ta nepaguhohug nan ta isin a ka-ma la nagsitang hapa ya takday babbay nga nekihu ta tolay kiden nagdangag;

“Nagāsāt kad i hinam, Aleng, nga naganak teko ikid na nagpasusu teko,” kunna.

²⁸ A ya tabbag hapa ni Hesus a

“Kustu ya uhohug mina, Ina, ammi pake nagāsāt para ya mangdangag ikid na mangitug ta uhohug na Namaratu,” kunna.

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Magadang Ta Pakaitan

(Mt 12:38-42)

²⁹ (v16,29) A ya uhohug hapa na kadwan kiden te Hesus a

“Itta mina ya ipaitam tekami ta pakapangwam, petta pakaitan mi ta Namaratu ya nangidob teko,” kunda, te pangparuba da tentu. A pake imaddun hapa ya tolay kiden ange magdangag tentu. A ya netabbag na tekid a

“Kuga nagdupal ya tolay kidin ta ayanin nga kanayun magadang ta pakaitan da. Ammi awan sangaw ta mepaita tekamuy, te mappya ta intu pagnonotan muy ya nakkwa te mina Honasen. ³⁰⁻³² Te linintuk bit na ikanen kapye na neadwa ta mekatallu araw a natolay hala i mina Honasen, a yen ya nakaitan na taga Ninaba kiden ta Namaratu ya nangidob tentu, a nagbabawi kid hapa gafu ta nepadangag ni mina Honas tekid. Ammi ya itta in sin nga mangipadangag tekamuy a pake malmalalaki para ammi te mina Honasen, a soysoyan muy haman ya uhohug na tekamuy. Ammi am nasin sangaw ya Tolayin taga Langit a matolay hala sangaw ta kuman ni mina Honasen, a yen sangaw ya pakaitan muy ta Namaratu ya nagafun na. A sangaw ta araw na pangpa-gang na Namaratu a ya taga Ninaba kiden ya mangpaliwat tekamuy gafu ta awemuy nangurug.

“A yen para sangaw ya takday mangpaliwat tekamuy ya babbayen ari ta lugar na Syiba, te nagafu haman ta pake adayu na lugar, petta dangangan na ya amu ni mina Ari en Solomun

nga neatad na Namaratu tentu, ammi ya itta in sin tekamuy a pake malmalalaki para ya amu na ammi te mina Solomun, a awemuy haman kurugan.

³³ “A intu mina pagnonotan muy ya nagp-agatang ta zilag, te am napagatangan nan ya zilagen a enna hud itagu awa itun na haman ta kabagawan na, petta maita na mayat kiden simarok. ³⁴ A ya mata muy kidina ya mangatad mina ta dakar na bari muy, a am mappya ya mata muy a sa madakaran ya ngamin bari muy. Ammi am dulay ya mata muy a sugiram hapa sangaw ya ngamin bari muy. ³⁵ A imugudan muy mantu, te am kakurugan ta masugiram ya pahig muy ta madakar a melogot kam. ³⁶ Te am mappya la ya ngamin nonot muy petta awan pulus ta sugiram na a kanayun madadakkaran kam ta kuman na pangdakar na zilag ta bari muy,” kunna.

*Ya Pangtabarang Ni Hesus Ta Pariseyu Kiden
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)*

³⁷ A ta nekabalin ni Hesus nagbida a itta ya takday Pariseyu nga nangagagay tentu ta bali na en petta makikkanan kid, a umange mantu i Hesus nga nakiatubang ta kadwan kiden. ³⁸ Ammi nakagtut hapa ya Pariseyu en te Hesusen gafu ta awena nagbaggaw ta kuman na gagangay na Hudyo kiden kapye na mangan. A gafu ta nakagtut ya Pariseyu en a itta ya nebar ni Hesus tentu;

³⁹ “A ta kuman na ikamuy nga Pariseyu a pakappyan muy ya bari muy petta ispot ya maita na tolay, ammi ilemad muy haman ya itta

ta nonot muy nga paginggum muy ikid na kom-pormi na dulay. ⁴⁰ Kuman na awan ta nonot muy, te ya namadday ta bari tam a pinadday na hapa ya nonot tam. A am pabaggaw na ya bari muy a awena hud pabaggaw ya nonot muy hapa? ⁴¹ Mapmappya mantu ta dana baggawan muy ya nonot muy a sakā mabaggawan hapa sangaw ya ngamin barbari muy.

⁴² “Ammi mapa-gang kam sangaw nga Pariseyu, te am kwentan muy ya mekamafulu en ta apit muy nga ibingay muy ta Namaratu ewan a pake sukatan muy ta mappya petta awena nasurok ikid na awena makurang. Ammi ya pake mesasita en nga patarabaku na tekamuy nga matunung ikid na mangidduk tentu a yen kid haman ya taliban muy. Mapmappya ta yen kid mina ya pake nedulot muy kontodu pangiatad muy ta mekamafulu ta kwa muy.

⁴³ “A mapa-gang kam para nga Pariseyu, te am makigimung kam a pilin muy ya kaispotan na pagtuttudan, a am itta kam ta kaddun na tolay a karagatan muy hapa ya pangdayaw na tolay kiden tekamuy. ⁴⁴ A mapa-gang kam para sangaw, te kuman kam na malabag nga awena maita na tolay kiden, a matapangan kid gafu ta pakihulun da tekamuy, te aweda maita ya pakatapangan da,” kunna.

⁴⁵ A gafu ta inuhohug ni Hesus a tinabbag hapa na takdayen mangituldu ta lintigen nga kahulun na Pariseyu kiden.

“Namatan kami hapa, Mistro, gafu ta inuhohug mu ta Pariseyu kidin,” kunna.

⁴⁶ “Mapa-gang kam hapa sangaw nga mangituldu,” kunna hapa ni Hesus tentu, “te addu ya patarabaku muy ta awena mabalinan na tolay kiden, a awemuy kid hapa uffunan ta maski assang la. ⁴⁷⁻⁴⁸ A mapa-gang kam para sangaw, te daggan muy ya liwat na dadagkal muy kiden nga namapasi ta aglavun kiden na Namaratu, te am appiyan muy ya tatānam na aglavun kiden a tunan muy kid hapa ta magmagannud na ispot, te ape madamdān kam tekid. A mekabat kam mantu ta pagliwat na dadagkal muy kiden, te tulad la ya pagdamdam na nonot muy tekid. ⁴⁹ A gafu ta Namaratu ewan ya makkamu ta ngamin a

‘Mangidobak sangaw ta kadwan para na aglavun ikid na turin ku, ammi papasin da hala sangaw ya kadwan tekid, a pagzigātan da hapa ya kadwan,’ kunna.

⁵⁰ “A yen ta ikamuy nga itta ta ayanin ya datangan na kadakalan na pangpa-gang na Namaratu gafu ta pasi na aglavun na kiden addet ta nekaparatu na lutakin. ⁵¹ Kakurugan ta ikamuy ngamin nga itta ta ayanin ya pa-gangan na Namaratu gafu ta ngamin kiden pinapasi na dadagkal muy kiden addet te mina Abel addet te mina Zikaraya nga nasi ta hahat na pangiatangan ikid na kapilya. ⁵² Mapa-gang kam sangaw nga mangituldu ta lintig na Namaratu, te winakay muy haman ya ikayat na uhohugan na lintig na en gafu ta awemuy ikayat mesipat ta nekari na en, a nelogot hapa ya mayat kiden mesipat gafu tekamuy,” kunna.

⁵³ A ta nepagtugut ni Hesus ta bali en a sakā

nehulun hapa ya Pariseyu kiden ikid na mangit-
uldu kiden, te pasikkalan da ya pagpohut da tentu,
54 talo am itta sangaw ya ibar na nga pangidarur-
man da mina tentu.

12

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Rinibribu Na Tolay

¹ A ta pagbabida da para la ta dalan a kimali-
hung te Hesus ya rinibribu na tolal addet ta nag-
inglublubeg kid, te ikayat da dangagan ya ituldu
na. Ammi dana naguhohug bit i Hesus ta ituldu
na kiden nga nekihu tekid.

“Mappya ta palanan muy ya gagangay na
Pariseyu kiden te magimmamappya kid la.
² Ammi maski am tappanan da ya kadulay
da ta ayanin a sa maukadan hala sangaw, a
mepakamu hala sangaw ya ngamin nelemad
da. ³ A mappya mantu ta appiyan muy hapa ya
uhohugan muy, te maski am anu ya nean-anisat
muy ta agyan na sugiram ikid na umag na bali
muy a mepadangag hala sangaw ta dakar petta
sa madangag na ngamin tolal.

⁴ “A maski am itta ya mayat mamapasi teka-
muy gafu ta gagangay muy a awemuy la magta-
law tekid, te maski am papasin da kam a awan
ta makkwa da ta kahalwa muy. ⁵⁻⁷ Intu mina
pagnonotan muy ya passik kiden, te maski am
malogon ya paga da ta dapun a awena kid kali-
watan na Namaratu maski ta takday la. Ammi
pake mesasita kam para tentu ammi ta addu
na passik, te dana nabilang nan ya ngamin
kiden huk muy. Awemuy mantu magtalaw ta
dumatang tekamuy, te mapmappya hud la ta

burungan muy ya pagliwat muy ta Namaratu, te intu haman ya makapapasi ta bari muy pase makewarad ta kahalwa muy ta pangtaguhali na tekamuy, a yen mina ya italaw muy.

⁸ “A ya uhohug ku para tekamuy a maski am inya ya mangibosag ta pangurug na teyak ta atubang na tolay a yen hapa sangaw ya ibosag ku ta atubang na anghel kiden na Namaratu. ⁹ Ammi ya mangilemad teyak ta atubang na tolay a ilemad ku hapa ta atubang na anghel kiden. ¹⁰ A maski am itta ya maglibak ta Tolayin taga Langit a mabalin mapakoma, ammi ya mamadpadulay ta tarabaku na Kahalwa na Namaratu a awena mabalin mapakoma. ¹¹ A am angarigan ta itta ya mangpaliwat tekamuy ta umag na kapilya da, ono atubang na dafu da, ono gubernador da, a awemuy la burungan ya uhohugan muy, ¹² te sangaw am ittan ya kustu na paguhohug muy a ituldu na kam na Kahalwa na Namaratu ta uhohugan muy,” kunna.

Ya Itabarang Ni Hesus Ta Pumassil Ikid Na Mag-inggum

¹³ A ta pangituldu para la ni Hesus a itta ya takday lalaki nga nangbar tentu.

“Mistro, ibar mu haen te kakaken ta ibin-gayan nak mina ta nesirak ni minamaken,” kunna.

¹⁴ Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a

“Iyak hud ya netun ta lugar na kwes? Bakkan haman ta iyak ya makkamu am piga mina ya kwam,” kunna.

¹⁵ A ya uhohug na para tekid ngamin nga magdangag a

“Pake imugudan muy ta awemuy maginggum ta pagba-nang muy, te maski am piga ya kaddu na kwa muy a bakkan ta yen ya mangatad ta pagkappyanan muy,” kunna,

¹⁶ otturu binida na tekid ya keangarigan na takday naba-nang.

“Itta ya takday naba-nang ta idi, a nagsurok ya naalap na ta mula na kiden. ¹⁷ A ya uhohug na ta nonot na en hapa la a

‘Asakay, anu mina ya kwan ku ta kaddu na apit ku, te awan haman ta pangiappiyan ku,’ kunna. ¹⁸ ‘Mappya ta pasatsat ku ya gitad ku kiden, te magpapaddayak ta kadakalan na kamarin, petta gustun sangaw pangiappiyan ku ta ngamin irik ku ikid na kadwan kiden kwak. ¹⁹ A awek na sangaw magburung, te itta haman ya ngamin teyak maski abat ta addu na darun. A mappya te awek na sangaw magbannag magtarabaku, te manganak la ikid na magidda yak ta talak ku,’ kunna ha na nonot na.

²⁰ “Ammi tumubbat hapa ya Namaratu nga naguhohug tentu.

‘Iko ya awan ta nonot, te masi kan sangaw ta hiklamin yan, a amum para sangaw am inya ya makakwa ta ngamin neappiyam,’ kunna.

²¹ A kumanen hapa sangaw ta maguknud ta pagba-nang na ta katolay na sin nga awan ta pagba-nang na ta Namaratu,” kun ni Hesus tekid.

*Ya Kadwan Para Netuldu Na Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 6:25-34)*

²² A sangaw nedulot ni Hesus ya uhohugan na ta ituldu na kiden;

“Yen ya uhohugan ku tekamuy ta awemuy mina burungan ya pagkatolay muy am anu sangaw ya kanan muy ikid na inuman muy, a awemuy mina burungan am anu sangaw ya pagbarawasi muy. ²³ Te Namaratu haman ya nangatad ta bari muy ikid na angkat muy, a awena hud iatad ya magserbi ta angkat muy ikid na bari muy? ²⁴ Intu mina pagnonotan muy ya mamasuk kiden, te aweda haman magmula ikid na maggapas, yaga aweda haman maguknud ta kanan da. Ammi mangan kid hala, te Namaratu ya makkamu ta kanan da. Ammi tekamuy a pake mesasita kam tentu ammi ta mamasuk.

²⁵ A maski am magburung kam a itta hud ya medagga ta pagkatolay muy maski ta takday oras gafu ta pagburung muy? ²⁶ A am awan ta medagga muy maski ta assang la ta pagkatolay muy a annun muy mantu burungan ya dakdakal para? ²⁷ Itan muy hapa ya lappaw kiden awa aweda haman magbannag magdaget ta kuman na barawasi da, ammi magispat kid hala. Te pake is-ispot kid ammi te Ari en mina Solomun, te awena haman negitta na kalalaki na pagbarawasi na ta kalalaki na lappaw kiden. ²⁸ A am kumanen mantu ya kalalaki na pabarawasi na Namaratu ta kaddat kiden nga makalimagan kapye da matongradan a awan hud ta pangkenga na tekamuy ta pagbarawasi muy?

“Anu haman ta assang la ya pangikatalak muy tentu? ²⁹ Awemuy mina burungan am had ya pangalapan muy sangaw ta kanan muy ikid na inuman muy, ³⁰ petta awemuy megitta ta awan kiden makkamu ta Dyos muy, te yen kid ya kuga mafulotan nga magburung ta pagkatolay da. Ammi ya Dama muy ewan ya makkamu ta ngamin masapul muy, ³¹ a mappya mantu ta karagatan muy ya ikayat na en tekamuy, a sa medagga hala sangaw ya ngamin masapul muy.

³² “Awemuy mantu magburung, te ikamuy ya kuman na pastorān na Dama muyewan, a ikayat na ta ikamuy ya mesipat tentu nga magturay ta ngamin. ³³ A mappya ta ilaku muy ya kadwan kiden kwa muy petta itta sangaw ya iuffun muy ta napanglaw kiden. Te am kunna ten ya tarabakun muy a mauknud ya ba-nang muy ta langitewan nga awan magdan ikid na awan maazi tekamuy, te awan ta magtakaw ten ikid na awan ta ulolag nga magkan ta kwa muy. ³⁴ A mappya ta kunna ten, te am itta la ta Namaratu ewan ya pake kengan muy a yen la ya nonotan muy.

³⁵⁻³⁶ “A kumanen hapa a mappya ta makigitta kam ta tagabu kiden nga awan masidug, te sigida makaparan kid talo am ka-ma la dumatang ya dafu da en nga umange nakipyesta. A dana nagpagatang kid hapa, petta alistun da ihukat. ³⁷ A nagāsāt sangaw ya awan kiden mangikasadug ta datang na dafu da, te pagtuttudan na kid hapa sangaw ta lamesa na en, kapye na kid pakanan. ³⁸ A maski am awena dumatang abat ta tangngan na hiklam

ono nagkarawan a pake magāsāt kid para am dana nakaparan kid ta datang na.

³⁹ “A itan muy hapa ta awemuy sangaw parigan ya natulisan ta bali na, te am dana amu na mina ya oras ya iange na tulisan a awena mina nasidug, petta awena mina natulisan na bali na en. ⁴⁰ A yen mina ya nonotan muy petta dana nakaparan kanan ta datang ku, te am pahig muy sangaw ta awek para la dumatang a yen hala sangaw ya datang ku,” kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Pagtoli Na

⁴¹ A gafu ta uhohug ni Hesus a nagpohut hapa i Pedru tentu,

“Afu, ikami la de ya pangibaram ta keangarian kidin, ono isipat mu hapa ya ngamin kidin kimalihung ta isin?” kunna.

⁴² “A maski am inya na tolay nga makanonot ikid na mekatalak,” kunna hapa ni Hesus, “te yen sangaw ya patudunan na dafu na en nga magturay ta kadwan kiden tagabu na ta bali, a intu hapa sangaw ya makkamu ta kanan da.

⁴³ A am mekatalak hapa ya pinatudunan na en a pake magāsāt para, ⁴⁴te intu sangaw ya paturinan na nga manaron ta ngamin kiden pagbanganan na. ⁴⁵ Ammi am pahig na tagabu en ta mabayag para ya pagtoli na dafu na en, a intu la tarabakun na ya mangan ikid na uminum ikid na magillaw, ikid na magpalpaluk ta kadwan kiden tagabu. ⁴⁶ A kakallak hapa sangaw am pagka-ma na ya datang na dafu na en gafu ta awena nakaparan. A pa-gangan na sangaw na

dafu na en, petta mesipat mapa-gang ta awan kiden mekatalak.

⁴⁷⁻⁴⁸ “A am itta mantu ya makkamu en ta patarabaku na dafu na en ta awena idulot a dakdakal sangaw ya pangpa-gang na dafu na en ammi ta awanen makkamu. Te ya naatadan ta addu a masapul ta ad-addu sangaw ya itoli na, ammi ya naatadan ta medyo assang la a assang hapa ya itoli na,” kunna.

Ya Pagkattway Na Tolay Kiden Gafu Te Hesus

⁴⁹ A ya netuldu para ni Hesus tekid a intu yan:

“Yen ya umeyan ku ta lutakin petta ipurwak ku ya afuy ku ta ngamin tolai, a ampade gumatang kid na mina. ⁵⁰ Ammi mappya ta dana attaman ku bit ya takwan na zigat, a mabanta yak na addet ta awena pakabalin. ⁵¹ A gafu ta neangek ta isin a pahig muy de ta iyak sangaw ya kaam-ammungan na ngamin tolai, ammi bakkan, te iyak sangaw ya kakatkattwayan da, ⁵² te mamegafu ta ayanin am itta ya lima na tolai ta takday bali a maghahulun ya kadwan nga makikattway ta kadwan kiden, ⁵³ te ya lalaki en a makikattway sangaw ta anak na en lalaki. A ya babbay hapa a makikattway sangaw ta anak na en babbay. A ya katahungan na takday a makikattway hapa sangaw ta manuhang na en,” kunna.

⁵⁴ A ya uhohug na hapa ta kaddun na tolai kiden
a

“Am maita muy ta magkulam na a **Magudan na sangaw O,**’ kummuy, a kustu magudan. ⁵⁵ A am nagafu ta abagatan ya paddaden a **Mapatu sangaw O,**’ kummuy hapa, a kustu magpatu.

⁵⁶ Ammi ape malalaki kam, te amu muy lavunan ya dumatang gafu ta pakaitan ta langit ikid na lutak, ammi ya ipaita na Namaratu tekamuy ta ayanin a awemuy haman malasin.

⁵⁷ “Mappya mantu ta ulin muy ya nonot muy, petta mangnonot kam ta matunung na nonot.

⁵⁸ Te am medarum ka sangaw ta atubang na kwes a mapmappya ta dana makikappya ka mina ta mangidarumen teko ta awem para nakadatang ta kwes, te am nedarum na kan a paalap na ka na kwes ta mangbalud teko, ⁵⁹ a kakurugan ya ibar ku teko ta awem sangaw makauhet addet ta awem pakekaru ta ngamin liwat mu,” kunna.

13

Ya Pangipapilit Ni Hesus Ta Pagbabawi Na Tolay

¹ A ta pangituldu para la ni Hesus a itta ya ange kiden nangidanug tentu, te bidan da ya taga Galileya kiden nga pinapasi na suddalu kiden ni Gubernador Pilato.

“Dinatangan na kid na suddalu kiden tekiden mangatang, a nagkakihu ya daga da ta daga na atang da kiden,” kunda tentu.

² A ya tabbag ni Hesus tekid a

“Pahig muy de ta pake dulay ya pinapasi da kiden ammi ta kadwan kiden nga taga Galileya, a yen ta nepalubus na Namaratu ya pasi da?

³ Ammi bakkan ta kunna ten, te ya ibar ku tekamuy a sakā megitta kam hapa sangaw tekid am awemuy magbabawi ta liwat muy. ⁴ A nonotan muy hapa ya mafulu walu kiden nga inigsilan

na bali en ta iten Silowam, te pahig muy de ta nasi kid gafu ta pake dulay kid ammi ta kadwan kiden taga Herusalem, ⁵ ammi bakkan hamana ta kunna ten, te ya ibar ku ha tekamuy ta sakā megitta kam sangaw tekid am awemuy magbabawi,” kunna.

⁶ A sangaw binida na hapa ya takday keangarian ta pangipasikkal na tekid.

“Itta kan ya nagpamula ta fun na higos ta lutak na en, a ta pagdakal na higosena enna mina alapan ya mayan na kiden, ammi awan hamana ta mayan na. A kumanen la kumanen abat ta tallu darun. ⁷ A ya uhohug na ta manaronen ta mula na kiden a

‘Nekatalak ku hamana ta magmayan ya higosin abat ta tallu darun, ammi awan hamana. Mapmappya ta tukadam na, te afutan na la ya taba na lutakin,’ kunna kan.

⁸ Ammi ya tabbag kan na manaronen tentu a ‘Awem la bit, Afu, te indagam mina abat ta takday para darun, te lehatan ku kalin kapyek tunan ta abuno na. ⁹ A am magmayan sangaw ta takday darun a awan kad mappya, ammi am awan a tukadan ta,’ kunna kan.

A mappya ta yen hapa ya pagnonotan muy,” kunni Hesus tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Babbayen Nagkavub

¹⁰ A ta takday ha na araw na agimmang a nangituldu ha i Hesus ta umag na kapilya da, ¹¹ a itta hapa ten ya takday babbay nga pake nagkavub, a awena nauyad ya addag na en, te itta ya anitu na nga nangpakavub tentu abat ta mafulu walu

darun. ¹² A ta nepakaita ni Hesus tentu a binaran na.

“Ina, itam awa naubadan kan ta pagkavub mu,” kunna,

¹³ otturu nesi-ged na hapa ya kamat na tentu, a alistu nagtunung ya addag na en, a dinayawan na ya Namaratu. ¹⁴ Ammi ya presidente na kapilya en a nakaporay na te Hesus, te awena kan nginilin ya araw na agimmang awa nagtarabaku kan ta nepagpamappya na ta babbayen, ammi ya tolay kiden ya nehuya na.

“Itta haman ya annam na araw ta pagtarabaku tam, a yen kid mina na araw ya iange muy ta isin am ikayat muy magpauru ta takit muy, a bakkan mina ta araw na agimmang,” kunna.

¹⁵ Ammi tinabbag hapa ni Hesus ya uhohug na en ta

“Kuga magimmamappya kam, te am ikamuy haman a awemuy hud ubadan ya anwang muy ikid na kabayu muy ta araw na agimmang, petta emmuy kid penuman. ¹⁶ A kumanen dulay hud am araw na agimmang ya nekaubad na kagitta muyin tolay nga nagalutan ni Satanas abat ta mafulu walu darun?” kunna.

¹⁷ A gafu ta inuhohug na en a namatan na hapa ya nakitapil kiden tentu. Ammi pake natalakan ya kadwan kiden te Hesus, te malalaki ya ngamin tinarabaku na.

*Ya Keangarigan Na Pangikerutan Na Namaratu
(Mt 13:31-33; Mk 4:30-32)*

¹⁸ “Anu mina ya pangigittan ku ta tolay kiden nga iturayan na Namaratu, a anu mina ya kean-

garigan da?” kun ni Hesus. ¹⁹ “A meangarig kid ta pake kaassangan na hukal nga imula na tolay, te sangaw am dakal na ya mula na en a nagbalin ta kadakalan na ngamin kiden mula, te magge kuman na kayu, petta yen ya eyan na mamananuk kiden pagumukan,” kunna.

²⁰⁻²¹ “A meangarig para ya tolay na kiden ta kuman na tāpirit na asin nga mekihu ta lappa, te gafu ta asinen a sa maasinan ya ngamin lappa,” kunna.

*Ya Bida Na Awan Mapasarok Ta Pangikerutan Na Namaratu
(Mt 7:13,14, 21-23)*

²² A ta nekabalin ni Hesus ta iten a nagtugut, te magdulot ta ili na Herusalem, a nangituldu hapa ta kadwan kiden ili ikid na babali nga sinaned na ta inange na en. ²³ A itta hapa ya takday nga umange nagpohut tentu;

“Afu, assang la hud sangaw ya mekerutan ta pangpa-gang na Namaratu?” kunna.

²⁴ A ya uhohug na hapa a

“Addu sangaw ya mayat simarok ta pangikerutan na Namaratu, ammi melogot kid sangaw, te nailat ya sasarokan na en. Mappya mantu ta afuran muy ya simarok, ²⁵ te am indagan muy ya kelitup na sasarokanen kapye muy mina simarok a **‘Afu, Afu, hukatan kami O,’** kummuy sangaw, ammi itabag na sangaw ta **‘Aweta kam amu am inya kam,’** kunna.

²⁶ ‘Atsi O, Atsi O,’ kummuy hapa sangaw, ‘awa ikami haman ya kahulum kiden nga nakikkanan teko ikid na nakipaginum teko,

a ume ka haman nangituldu ta lugar mi,' kummuy hapa sangaw.

²⁷ Ammi ya uhohug na sangaw tekamuy a 'Maski kunna ten aweta kam haman amu am inya kam. Umadayu kanan mantu teyak, te dulay ya tarabaku muy,' kunna hapa sangaw tekamuy.

²⁸ A magtatangit kanan sangaw, a magngaritam sangaw ya ngipan muy ta zigat muy, aglalo am madangag muy sangaw ta madugiman kanan nga mehulun teg Abraham ikid ni Isak, ikid ni Hakob, ikid na ngamin kiden aglavun ta pagariyan na Namaratu. ²⁹ Ammi addu sangaw ya makasarok ta Hentil kiden nga magafu ta ngamin paglelehtin, a makikkanan kid ta kadwan kiden ta pagariyan na Namaratu, ammi tekamuy a madugiman kam. ³⁰ Te ya awan kiden mina makasarok ta uray muy a yen kid sangaw ya simarok, a ya makasarok kiden mina ta uray muy a yen kid sangaw ya madugiman," kunna.

Ya Pagdamdam Ni Hesus Ta Taga Herusalem Kiden

(Mt 23:37-39)

³¹ Awena pake nabayag a umange ya kadwan kiden Pariseyu nga mangibar te Hesus.

"Mappya, Afu, ta umadayu kan ta isin, te doban kan ni Ari en Herud ya mamapasi teko," kunda.

³² Ammi ya uhohug na hapa tekid a "Kuga mangayayyaw ya ari ina. Magtoli kanan tentu a ibar muy ta awek magbilag,

te idulot ku la ya tarabakuk ta isin nga magpatugut ta anitu ikid na magpamappya ta magtatakit kiden, kapyek ibalin ya gafu na umeyan ku ta isin. ³³ Yen sangaw ya ibar muy tentu, te maski am anu ya panatalaw na teyak a mappya ta idulot ku la ya umange ta ili na Herusalem. Te gagangay ta yen ya pangpapasin da ta aglavun na Namaratu,” kunna tekid,
³⁴ otturu nanalisigak hapa gafu ta damdam na ta taga Herusalem kiden.

“Ay, anak ku taga Herusalem; Mamengpiga yak mina nga nangikerutan tekamuy ta kuman na manuken nga mangukup ta piyak na kiden, ammi awemuy ikayat, awa papasin muy hud la ya aglavun kiden na Namaratu nga dinob na tekamuy. ³⁵ A makkamu kanan mantu ta lugar muy, te pagurayan na kam na Namaratu. A ibar ku tekamuy ta awedak sangaw maita am awemuy ulin ya nonot muy, petta dayawan muy ya dinob na Namaratu nga pinakabari na tekamuy,” kunna.

14

Ya Pagpamappya Ha Ni Hesus Ta Araw Na Agimmang

¹ A ta takday ha na araw na agimmang a umange i Hesus nakikkanan ta bali na Pariseyu en nga presidente na kapilya. A ya kadwan kiden Pariseyu nga kahulun na makābali en a aitan da am anu sangaw ya kwan ni Hesus, ² te itta hapa ten ya takday lalaki nga pake nagbagbaga ya kamat na kiden ikid na takki na kiden, a nagtayuk ta

atubang ni Hesus. ³ A gafu ta kumanen a itta ya pinohutan ni Hesus ta Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden nga mangaita tentu,

“Anu ya uray muy, kustu am pagmappyan ku ya tolai ta araw na agimmang ono awan?” kunna.

⁴ Ammi aweda haman nagsitang. A sini-ged na mantu ya lalaki en pinagmappya, kapye na pinatugut. ⁵ A ya uhohug ni Hesus ta nangaita kiden tentu a

“Am angarigan mina ta neavut ya anwang muy ono kabayu muy, a had sin hud tekamuy ya awan mangigon tentu maski ta araw na agimmang?” kunna tekid.

⁶ Ammi awan hapa ta metabbag da tentu.

⁷ A sangaw pake itan ni Hesus ya gagangay na tolai kiden nga ginawi na Pariseyu en ta bali na, te intu pinili da ya abikan ta agtogkokan na magpamakanen. A yen ta tinabarangan na kid ni Hesus ta takday keangarigan.

⁸ “Am angarigan ta itta ya manggawi tekamuy ta pagpamakan na magboda, a awemuy mina pagtuttudan ya kaispotan na lugar talo am yen ya dana neparan ta mapmappya en ammi tekamuy. ⁹ Te awemuy amu am ange sangaw ya nanggawi en a

‘O, kofun, awemuy la bit magtuttud ta isin, te yan ya neparan ta sangaili tamin,’ kunna sangaw tekamuy,

a namatan kam sangaw, gafu ta neakban kam.

¹⁰ Mapmappya mina ta intu pilin muy ya pake naak-akban, te am maita na kam sangaw na magboda en a mabalin ta baran na kam sangaw.

‘O, kofun, anu haman ta magtuttud kam ta isina nga adayu teyak? E kam sin, te map-pya ta makihebing kam teyak,’ kunna sangaw tekamuy,

a madayawan kanan sangaw ta atubang na ngamin. ¹¹ Te ya ngamin kiden mangpautun ta bari da a mapaakban kid sangaw, a ya mangpaakban ta bari na a yen sangaw ya mapautun,” kunna tekid.

¹² A ya uhohug na hapa ta nanggawi en tekid a
 “Am mamadday ka sangaw ta pagpamakan a bakkan mina ta kofum kiden, ikid na kahulum kiden, ikid na naba-nang kiden ya gawim, talo am itubbat da ka sangaw gawin ta pagpamakan da, a metoli hala teko ya kuman na nagastum tekid. ¹³ Mapmappya mina ta intu sangaw gawim ya napanglaw kiden, ikid na pilay, ikid na pukul, ikid na nagdaram, ¹⁴ pettam kumannen a pake magāsāt ka sangaw. Te am awan ta pagsupapak da teko a Namaratu sangaw ya makkamu nga mangsagolyat teko ta araw na pangtolay na ta matunung kiden,” kunna tentu.

*Ya Bida Na Kadakalan Na Pagpamakan
 (Mt 22:1-10)*

¹⁵ A ta nepakadangag na takdayen kahebing ni Hesus ta binida na en a

“Umpa, magāsāt kitam sangaw am makikkanan kitam ta pagpamakan na Namaratu ta pagtogkok na Dafu tamen,” kunna.

¹⁶ Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

“Itta hapa ya takday nagpamakan ta idi,” kunna, “a naggawi hapa ta pake addu na tolai.

17 A ta araw na pagpamakan na en a dinob na ya ange mangalap ta ginawi na kiden.

‘Em alapan ya ginawik kiden, te neparan na ya ngamin kanan da,’ kunna tentu, a umangen.

18 Ammi intu dulay te nagpambar haman ya ngamin kiden nagawi;

‘Gummatangak garay ta lutak, a mappya bit ta eyak itan, a dispensaran nak na la,’ kun na takday.

19 A ya uhohug ha na takday a

‘Gummatangak garay ta lima paris na baka, a mappya bit ta eyak kid paruban pagaradu talo mayat kid, a dispensaran nak na la,’ kunna hapa.

20 A ya uhohug na takday para a

‘Bagu nabalinak nagboda, a yen ta awek makaange,’ kunna.

21 A gafu ta kumanen la kumanen ya pagpambar da a nagtoli ya dinob na nagpamakanen, a nebar na ya ngamin pambar da tentu, a nagporay hapa ya nagpamakanen.

‘Alistum mantu ange ta kalsada kiden ikid na dalan kiden ta ili, te apam sin ya napanglaw kiden, ikid na pilay kiden ikid na dalam kiden,’ kunna, a umangen ha ya dadoban na en.

22 Nepagtoli nan a

‘Afu, nebalin kun ya nepangidob mu teyak, ammi addu para la ya pagyanan,’ kunna ta dafu na en.

23 A ya uhohug na hapa tentu a

‘E kan mantu ta nahughugtuk kiden babali,

a persam ya tolay kiden nga ange sin, petta mapannu ya bali kin, ²⁴te ibar ku la tekamuy ngamin ta awena sangaw mesipat na palungu kiden ginawik ta neparan kin,' kunna."

A yen ya addet na bida ni Hesus tekid.

Ya Ipasikkal Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu

²⁵ A tentu en nagtugtugut ta dalan a mehulhulun hapa tentu ya pake addu na tolay. A nagtayuk bit i Hesus, kapye na nagbalittag nagbida tekid.

²⁶ "Am itta tekamuy ya mayat magbalin ta itulduk a mappya ta iyak ya pake ikayat na ammi ta dama na, ikid na hina na, ikid na atawa na, ikid na anak na kiden, ikid na kabagis na kiden, a maski ta angkat na, te am awan a awena makapagbalin ta itulduk. ²⁷ A maski am inya mina ya dumagdag teyak am awena iwasa ya pasi na a awena mantu makapagbalin ta itulduk," kunna tekid.

²⁸ Otturu netulfu na hapa ya duwa na keangarigan, te ye-yen ya mangipasikkal ta nebar na en tekid.

"Am itta mina ya magbali ta dakal," kunna, "a dana bilangan na bit ya pirak na kiden petta amu na am makalannat addet ta kabalin na bali na en. ²⁹ Te am intu la sangaw mabalin ya arigi na kiden kapye na maafut ya pirak na kiden a awena mantu sa mabalin na ngamin bali na, a ikakatawa na sangaw na tolay kiden.

³⁰ 'Itan muy ya parayag na magbali en mina ta dakal awa awena haman mebalin ya negafu na en,' kunda sangaw.

³¹ A kumanen hapa ta ari en nga ange mina makigubat, te am angarigan ta pake ad-addu

ya suddalu na katapil na en ammi ta suddalu na kiden a dana itan na bit ta malmalalaki ya suddalu na kiden nga makigubat. ³²Te am awan ta turad da ikid na kalalaki da nga mangabak ta pake ad-addu ammi tekid a magtalaw kid na sangaw mangidulot ta pakigubat da, a masapul ta timuluk ya dafu da en ta katapil na en. ³³A yen ta dana ibar ku tekamuy ta awemuy maka-pagbalin ta itulduk kiden am awemuy dana iwasa ya ngamin itta tekamuy, petta iyak la ya nonotan muy.

³⁴“Mappya mantu ta kuman na asin ya dumagdagen teyak, te mappya haman ya asin. Ammi am mangilogot sangaw ya dumagdagen teyak a nagbalin mantu ta kuman na asinen nga imawan ya apgad na en, A am awan ta apgad na a itta hud sangaw ya serserbi na? ³⁵Mapmappya haman ya attay, te mabalin ta meabuno. Ammi ya asinen nga awan ta apgad na a gagangay ta mewarad. A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta dangangan muy ya bidan kin tekamuy,” kunna.

15

Ya Bida Na Nawakay Nga Naapagan Hala

¹A ta takday ha na araw a mangituldu i Hesus ta addu na tolay nga umange nagdangag tentu, te itta ya agsingir kiden ta bwis nga magswitik kan ta singiran da, a itta hapa ya kadwan kiden minagliwat. ²A sakā umange hapa nagdangag ya kadwan kiden Pariseyu ikid na mangituldu kiden ta lintig, ammi liniblibakan da i Hesus ta kahulun da kiden.

“Anu haman ta pagdulotan na ya dulay kiden na tolay, yaga kaatubang na kid mangan?” kunda.

³ A gafu ta libakan da ya gagangay ni Hesus a nagbida hapa ta tallu na keangarigan tekid;

(Ya Kalneru en Nga Netawag)

⁴ “Am angarigan mina ta itta ya takday tekamuy nga magtaron ta magatut na kalneru ta metawag ya takday, a awena hud isirak ya siyamafulu siyam, petta enna apagan ya takdayen?

⁵ A am naapagan nan a kokolun na hapa, a sabilan na abat ta bali. ⁶ A am nedatang nan ta bali a awena hud baran ya kofun na kiden ikid na karuba na kiden?

‘O ey, magragsak kitanan, te naapagan kun ya kalneruken,’ awena hud kumin?

⁷ A kumanen hapa ta Namaratu ewan ikid na anghel na kiden, te am itta ya magbabawi maski ta takday la na magliwat a dakdakal ya talak da tentu ammi ta siyamafulu siyam kiden nga awan ta liwat,” kunna tekid.

(Ya Babbayen Nga Nagwakay Ta Aritut Na)

⁸ “A kumanen hapa ta takdayen babbay am mawakay ya takday aritut na ta bali na, a awena hud magpagatang ta hilag kapye na apagan ya aritut na en ta ngamin umag na bali en abat ta naapagan nan? ⁹ A am naapagan nan a baran na hapa ya kofun na kiden ikid na karuba na kiden,

‘O ey, magragsak kitanan, te naapagan kun ya aritut ken,’ kunna.

¹⁰ A kumanen hapa ta Namaratu ikid na anghel na kiden, te dakal hapa ya pagragsak da ta pagbabawi na maski takday nagliwat,” kunna.

(Ya Anak Na Laklakayen)

¹¹ A ya takday para keangarigan na a
 “Itta ta idi ya laklakay nga duwa ya anak na nga azo lālāki kid. ¹² A umange hapa ya assangen te dama na en gafu ta adangan na tentu.

‘Amang, mappya ta iatad mun ya lugar na iatad mu teyak, te magtugutak na,’ kunna.

A ginadwa na mantu ya ngamin pagtolayan na ta duwa kiden anak na. ¹³ A ta nepagpasa na assang la na araw a nelaku na assangen ya ngamin bingay na en, kapye na nagtugut. a sa nehulun na hapa ya ngamin pirak na en. A gafu ta kumanen a umange nagpasyar ta pake adayu na lugar, a sa ginasto na ya ngamin pirak na ta awan ta pakait-itan. ¹⁴ A sangaw ta nekaafut na pirak na kiden a nazigatan hapa, te dinatangan na agbabisin ta lugaren nga umeyan na. ¹⁵ A gafu ta kumanen a umange nangallu ta takday tolay ten, a dinob na hapa nga ange magtaron ta bahuy na kiden. ¹⁶ A tentu nagtaron ta bahuy kiden a tagasingatan na hapa ya magbasug ta kanan na bahuy kiden, te awan hamana ta nangatad ta kanan na. ¹⁷ A sangaw nakanonot hapa,

a

‘Asakay, mapmappya hamana ya pagyan na mangallu kiden te damaken. Aweda hamana maafut ya ipakan na tekid, ammi teyak a masiyak na ta bisin,’ kun na nonot na.

¹⁸ ‘Atsi, magtugutak na sin, te dumatangak te damaken, te makipakoma yak sangaw tentu. A “Amang,” kunku sangaw, “nakaliwatak na mantu teko ikid na Namaratu, ¹⁹ a awena ta mekwenta ta anak nak, ammi alapan nak la ta kuman na magyan la teko mangallu,” kunku sangaw tentu,’ kunna.

²⁰ “A gafu ta kumanen a nagganwat nagtugut ya lalaki en, a dumatang ta lugar na dama na en. A tentu para la sang adayu ta bali na en a neitan ni dama na en ta dumatang na, a timalin ya allak na tentu, a bimilag hapa ya laklakayen nga ange nangdafung tentu, a inahakupan na hapa inamu.

²¹ ‘Amang,’ kun na abbingen, ‘pake nakaliwatak teko ikid na Namaratu, a awena ta mekwenta ta anak nak,’ kunna.

²² Ammi nagayag na i dama na en ta tagabu na kiden:

‘Ibilag muy sin ya kaispotan na barawasi, te pagbarawasi na anak kin, a pangalap muy hapa ta sakalang na ikid na sapatos na. ²³ A emmuy hapa partin ya mataba en urbun, te gagangay ta ayayatan tanan ya anak kin, ²⁴ te agu ta nasin, aya natolay hala. Imawan biten teyak, ammi mappya te ittan,’ kunna. A namegafu kid na nagayayat.

²⁵ “A tekiden para la nagayayat a itta para la ta uma ya kadakalan na en nga magtarabaku. A tentu en hapa dumatang ta furab a dadangagan na ya magtatokar ikid na magsasala, a pahig na ta anu ya kwan da. ²⁶ A pinohutan na ta takday na mangallu kiden am anu ya pagayayat da.

²⁷ ‘A te nanoli ya wagi men, a nepagparti nig damam ta urbunen, te pangikatalak da ta dumatang ta kaskasikanan na bari na,’ kun na mangallu en tentu.

²⁸ “A gafu ta kumanen a naglussaw ya kadakalanen, a awenan ikayat magdulot ta umag na bali. A yen ta imuhet ya dama na en petta pagdulotan na ta bali. ²⁹ Ammi ya uhohug na hapa a

‘Itan nak, Ama, awa bababang na darun ya pagtarabakuk teko ta kuman na tagabum, a awek la sinoysoy ya ngamin nangidobam teyak, ammi awan para la ta neatad mu teyak, maski la ta kalakalding, petta pagayayat mi hapa ikid na kofun ku kiden. ³⁰ Ammi ta pagtoli na anak mina nga nangafut ta pagtolayam ta nakikadallaw kiden a pagpartim haman ta urbunen,’ kunna.

³¹ “A ya uhohug na dama na en tentu a

‘Awem la kumin, Aleng, te kwam haman ya ngamin kwak, te sigida magyan ka teyak, ³² ammi gagangay haman ta ayayatan tam mina ya wagi men, te kuman na nasi tekitam, ammi natolay hala, te imawan biten tekitam, ammi mappya te ittan hala,’ kunna.”

16

Ya Bida Na Masistema Na Magtaron

¹ A ya takday hapa na bida ni Hesus ta ituldu na kiden a intu yan:

“Itta ta idi ya magtaron ta pagba-nang na dafu na en, ammi itta hapa ya umange nangidanug tentu gafu ta afutan na ya ba-nang na;

‘Awem hud amu ta afutan na pinagtaronen ya ngamin kiden kwam?’ kunna kan ta naba-nangen.

² A gafu ta kumanen a pinaayagan na ya pinagtaron na en, a

‘Dulay haman ya nadangag kun gafu ta pagtarom. A mappya mantu ta iatad mun sangaw teyak ya lista na gatut na ngamin kiden nakagatut teyak, te awem na sangaw magtaron,’ kunna kan tentu.

³ A nagburung na hapa ya magtaronen,

‘Ahu, dulay yan. Am azin nak sangaw na dafu ken a had para sangaw pagapagan ku, te makafuyak haman magtarabaku ta madammat, a mamatak hapa makilimlimut,’ kunna kan.

⁴ ‘Atsi, amuk na mantu ya kwan ku O, petta ikallak nak sangaw na tolai kiden am azin nak sangaw ta pagtaronan kin,’ kunna kan na nonot na.

⁵ “A pinaayagan na mantu ya ngamin kiden pinagatutan na ta pirak na dafu na en, ammi tinagtakday na kid. A ya nebar na kan ta imunnanen a

‘Amum am piga ya gatut mu ta dafuken nga nelista ta isin?’ kunna kan tentu.

⁶ ‘A ya amuk a magatut na lata na denu,’ kunna kan hapa.

‘Yeh, alapam mantu ya pinermam a ulim ya gatut mu ta limafulu la, a alag mu hapa,’ kunna kan na magtaronen tentu.

⁷ “A sangaw dumatang hapa ya takday a
 ‘Amum am piga ya gatut mu ta dafuken nga
 nelista ta isin?’ kunna kan tentu.

‘A amuk ay, te magatut na kaban na irik,’
 kunna kan hapa.

‘Yeh, alapam mantu ya pinermam a ulim
 ya gatut mu ta walufulu la,’ kunna kan ha na
 magtaronen.

⁸ “A sangaw neatad na ya lista na gatut ki-
 den ta dafu na en, kapye na nagtugut. A ta
 nepakkamu na naba-nangen ta sistema na mag-
 taronen a

‘Asakay, kuga masistema ya magtaronen O,
 petta itta sangaw ya mangikallak tentu am
 awan ta pagapagan na.’ kunna kan.

A yen mina ya pagnonotan muy, te ya gagan-
 gay na awan kiden mangurug ta Namaratu a
 kakurugan ta pake masistema kid ammi ta man-
 gurug kiden. ⁹ Ammi ya ibar ku tekamuy a
 mappya hud ta kunna ten ya tarabakun muy
 petta itta sangaw ya mangikallak tekamuy? A
 itta hud sangaw ya magpadulot tekamuy ta
 magnayun na pagyanan gafu ta pagswitik muy?

¹⁰ “Am kakurugan ta mekatalak kam nga
 magtaron ta assang la a gagangay ta mekatalak
 kam hapa sangaw magtaron ta addu. Ammi am
 madi ya pagtaron muy ta assang la a gagangay
 ta madi hapa sangaw ya pagtaron muy ta addu.

¹¹ A am awemuy mekatalak nga magtaron ta
 gagangayen kaba-nang ta lutakin a itta hud san-
 gaw ya ipataron na Namaratu tekamuy ta mag-
 nayunen na kaba-nang muy. ¹² A am awemuy
 hapa mekatalak nga magtaron ta nepataron na

tekamuy a itta hud sangaw ya iatad na tekamuy ta kabukodan na kwa muy. ¹³ A yen ta awemuy makapagserberbi ta Namaratu pase pagba-nang muy hapa, te am duwa mina ya dafu muy a ikayat muy ya takday, a kuman na ikatupag muy ya takdayen, a am idulot muy ya ikayat na takday a aweyan muy ya takdayen,” kunna.

¹⁴ A ya Pariseyu kiden hapa a nedangagan da ya binida ni Hesus ta ituldu na kiden a nedadula da, te pake karagatan da ya pagba-nang da. ¹⁵ Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a

“Ikamuy ya mangsagappya ta bari muy ta atubang na tolay, ammi amu na Namaratu ta dupal ya nonot muy, te ya pagkaragāt muy ta pagba-nang muy a ikatupag na Namaratu,” kunna tekid.

Ya Bida Na Pasi Na Naba-nang

¹⁶⁻¹⁸ (-) * ¹⁹ A ya uhohug para ni Hesus tekid a intu yan:

“Itta ta idi ya naba-nang na lalaki nga kanayun nagbarawasi ta pake mangina na ga-gamit, a nesipat na ya kuman na kanan na magbaboda ta kinanghahaw. ²⁰ A itta hapa ya napanglaw nga nagngagan ta Lasaru nga netabnak da ta irwangan na gibaw na naba-nangen petta makilimlimut, te napilay. ²¹ A tagasingatan na hapa ya magbasug ta hugta na naba-nangen, a umange hapa ya atu kiden mangzilzil ta gurid na kiden. ²² A sangaw a nasi hapa ya napanglawen, a inalap na

* **16:16-18** Ya bersikulo 16 addet ta 18 a netulfu ta bersikulo 31 petta matarus ya bida.

anghel kiden ta hebing na gingginafu na en Abraham ta agyan na magpyesta kiden ta langit. A sangaw nasi hapa ya naba-nangen, a netanam da. ²³ Ammi pake nazigatan ta pangtaguhalin na Namaratu ta nagpasi kiden nga awan mangurug. A tentu en naglipay a nebatad na hapa ya gingginafu na en Abraham ta adayu, a itta kad i Lasaru ta hebing na en. ²⁴ A nagayag mantu ya naba-nangen te Abrahamen, ‘Kakay Abraham, ikallak nak O, Kakay, te dobam haen sin i Lasaru, petta pasamnayan na ya zilakin ta danum, te kuga mazigatanak ta patu in,’ kunna.

²⁵ ‘A yen mina ya nonotam, anak ku,’ kun ni Abraham tentu, ‘te dana naalap mun ya map-pya na kwam ta katolay men, ammi te Lasaru a intu la naalap na ya dulay. A ta ayanin a newasa nan, a ikon ya mazigatan. ²⁶ A ya medagga para ta isin a itta ya dakal na avut ta naghahatan tam petta kumanen a maski am itta ya mayat a awan ta makakalasig tekitam,’ kunna hapa.

²⁷ A ya tabbag na naba-nangen hapa a ‘Am kunna ten mantu, Kakay, a iko bit ya makkamu nga mangidob te Lasaru ta bali ni damaken, ²⁸ te itta ya lima na kabagis ku, a ipasikkal na mina tekid, petta aweda sangaw makaange ta isin agyan na pagzigātān kin,’ kunna.

²⁹ Ammi ya tabbag ha ni Abraham a ‘Itta haman tekid ya uhohug na Namaratu nga nesurat nig Moses ikid na aglavun kiden, a yen mina ya pagnonotan da,’ kunna.

³⁰ ‘On ay, ammi aweda haman dangagan yen kid na surat, ammi am itta mina ya umange tekid nga nagafu ta nagpasi kiden a magbabawi kid hala sangaw,’ kunna ha na naba-nangen.

³¹ A ya napozan na uhohug ni Abraham tentu a ‘Am aweda mantu dangagan ya surat nig Moses ikid na aglavun kiden a gagangay mantu ta aweda sangaw mangurug maski am itta ya matolay ta nagpasi kiden,’ kunna.

(v 16) “A yen mina ya pagnonotan muy,” kun ni Hesus ta Pariseyu kiden, “te addet ta idi a ya lintig kiden ikid na surat na aglavun kiden ya mangibar ta datang na pangikerutan na Namaratu. Ammi ta neange ni Hwan nga nangzigut ta tolay kiden a nepadangag na ta ittan ya araw na pangikerutan na, a ipapilit na ngamin tolay ta mesipat kid na maski aweda kurugan ya lintig na kiden. (v 17) Ammi awena mabalin, te mapmappya ta lumitap ya langitewan pase lutakin ammi ta awena pa-gangan na Namaratu ya ngamin kiden nakaliwat ta maski takday la na lintig na kiden. (v 18) A yen ta ibar ku teka-muy ta am makigungay ya lalaki ta atawa na en otturu mangatawa ha ta takwan a nakaliwat ta lintig na Namaratu, te mangadallaw haman. Kumanen hapa am atawān na lalaki ya negungay na takdayen a nakaliwat hapa yen ta lintig na en, te kadallawan na hapa,” kunna.

17

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Mamaqliwat

¹ A ya kadwan para ituldu ni Hesus ta ituldu na kiden a intu yan:

“Gagangay ta itta la itta ya dulay ta paglele-hutin nga mamagliwat ta tolay, ammi pake mapa-gang sangaw ya gafu na dulayen nga mamagliwat tekid, ² te mapmappya mina ta dana nakaddangan ya lig na en ta dappug na batu kapye na newarad ta bebayen, pettam awena mina mamagliwat. A mappya mantu ta imugudan muy petta awemuy magliwat.

³ “A am angarigan ta pagliwatān na ka na kagittam tolay a ihuyam, a am magbabawi a pakomam hapa. ⁴ A maski am inaman na ka otturu makipakoma teko abat ta mamempitu ta tangagaw a mappya ta pakomam la,” kunna.

⁵ A ya uhohug hapa na turin na kiden nga mafulu duwa a

“Mappya, Afu, ta padakalam ya pangurug mi, te kuman na assang,” kunda.

⁶ “A maski am alaassang la ya pangurug muy ta kuman na kaassangan na hukal kiden, a mabalin ta pealit muy ya kayu inyan gafu ta uhohug muy, te am **‘Hantudam ya fum, te imulam ta tangnan na bebay,’** kummuy, a kinurug na kam,” kunna.

⁷ A ya uhohug na para tekid a

“Am ikayat muy ta dumakal ya pangurug muy a intu mina nonotan muy ya gagangay na tagabu. Te am dumatang na ta bali nga nagafu ta nagaradun na en, ono nangipastun na en ta kalding kiden, a pahig na hud ta intu ya mapmapolu mangan ammi ta dafu na en awa mapolu ya dafu na en, te ibar na ta

⁸ ‘E kan magafuy te mangan kamin. Dana tunnādān na kami kapyem sangaw mangan,’ kunna haman tentu.

⁹ A am nabalin na nagitunnād a pahig na hud ta magyaman ya dafu na en tentu awa awan haman.

¹⁰ A kumanen hapa am ikayat muy ta dumakal ya pangurug muy a mappya ta umalinnak kam. A am nebalin muy ya nepatarabaku na Namaratu tekamuy a awemuy la padayaw ya bari muy, te tagabu kam la, a intu la iningwa muy ya gagan-gayen tarabaku na tagabu,” kunna.

Ya Bida Na Mafulu Kiden Naggalis

¹¹ A ta nekabalin na en a nagdulot hala i Hesus ta dalanen nga ange ta ili na Herusalem, a inange na ya takday ili ta nagdulunan na Samariya ikid na Galileya. ¹² A magtalib mina, ammi tentu para la imatakkun a enna dinafung na mafulu na lalaki nga naggalis ta ngamin barbari da, ¹³ ammi nagyan kid ta ada-dayu nagbar tentu.

“Afu Hesus, ikallak na kami haen, te pagmap-pyan na kami,” kunda.

¹⁴ A inita na kid bit kapye na naguhohug tekid.

“Emmuy mantu ipaita ya pagmappya na bari muy ta padi kiden, petta pasikkalan da ya pagmappya muy,” kunna.

A tekid para la umange ta padi kiden a yen ya nepagmappya da. ¹⁵⁻¹⁶ Sa Hudyo kid ngamin fwera la ta takdayen, te taga Samariya yen. A ta nepakaita na taga Samariya en ta nagmappyan a awenan bit nagdulot ta padi kiden, te alistu hud la nagtoli te Hesus, a “**Haleluya, Pres da Lord, Pres da Lord,**” kunna ta masikan. A datang na te Hesus

a namalentud ta atubang na en, a **“Matalakak teko, Afu, te pinagmappya nak,”** kunna.

¹⁷⁻¹⁸ A ya uhohug hapa ni Hesus ta nagtayuk kiden naggiraw a

“Itan muy yan, mafulu paen ya nagmappya, ammi intu la matalak ta Namaratu ya awanen nesipat ta tolay na kiden. Anu awena makanonot na siyam kiden?” kunna.

¹⁹ A ya uhohug na hapa ta lalaki en nagtoli a “Magtayuk kan, a magdulot kan, te nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu teyak,” kunna.

Ya Datang Na Ari en Nga Nekari Na Namaratu

²⁰ A ya Pariseyu kiden hapa a pinohutan da te Hesus am kanu sangaw ya pagtogkok na ari en nga nekari na Namaratu. A ya nebar ni Hesus tekid a

“Awemuy mina pahig ta itta ya pakaitan ta iange na, ²¹ anna awemuy mina lavlavunan am had sin na lugar ya lattogan na, te ittan haman tekamuy, a awemuy haman amu,” kun ni Hesus tekid.

²² A sangaw naguhohug hapa ta ituldu na kiden; “Sangaw am ittan ya araw na pagzigātān a **‘Ampade ta ittan ya Tolayin taga Langit maski ta takday la na araw’**, kummuy, ammi awanak para la. ²³ A am ibar da sangaw ta itta yak na yo ten a awemuy malat umange. A am ibar da sangaw ta itta yak na ye sin a awemuy la dumagdag tekid, ²⁴ te pagka-ma muy la sangaw ya pagtolik ta kuman na pagdangāng na kilaten.

²⁵ Ammi mappya ta dana attaman ku bit ya addu

na zigat, te papasin nak sangaw na kagittak kidin tolay.

²⁶ “A am magtoli yak sangaw ta lutakin a addu sangaw ya awan nakaparan, te intu la sangaw nonotan da ya kuman na tolay kiden nga nalayus ta ketta ni mina Nowe en. ²⁷ Te ya kalugarān ni Nowe a pangākan da la, ikid na keaatawa kid, yaga kebaboda kid abat ta araw na nesarok nig Nowe ta umag na baporen, a dinatangan na kid na layusen, a sa nagkalimat kid.

²⁸ “A kumanen hapa ta kalugaran ni mina Lot ta idi, te pangākan da la hapa, ikid na keainum kid, ikid na kegagatang kid, ikid na kelalaku kid, kemamula kid, kebabali kid. ²⁹ Ammi ta neuhet nig mina Lot ta ili na Sodom a naudanan ya nasirak kiden ta afuy ikid na burbura, a sa nagkaapang kid.

³⁰ “A kumanen hapa sangaw am magtoli ya Tolayin taga Langit nga makipaita ta tolay kiden. ³¹ Te am ittan sangaw ya araw na en a ya itta en ta lawan na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta umag na bali. A ya magtarabaku ta uma a awena mina nonotan ya ange ta bali na en, ³² te nonotan muy ya atawa ni Lot nga nagbalin ta sinang tolay na asin. ³³ A ya mangkenga ta angkat na ikid na katolay na ta lutakin a yen sangaw ya melogot, ammi ya awanen mangkenga ta angkat na ikid na katolay na a yen sangaw ya magnayun. ³⁴ A ya ibar ku para tekamuy a masidug sangaw ya duwa na tolay ta takday agiddan, a maalap ya takday, a masirak ya takdayen. ³⁵ A magkaalsud hapa sangaw ya

duwa na babbay nga magbayu, a ka-ma la sangaw maalap ya takday a masirak ya takdayen.

³⁶ A maghebing sangaw magtarabaku ya duwa na lalaki ta uma, a maalap ya takday a masirak ya takdayen,” kunna tekid.

³⁷ A tentu nabalin nagbida tekid a pinohutan da am had sin na lugar ya pagdulotan na sangaw ta araw na pagtoli na. A ya nebar na tekid a

“Maski am had sin ya agyan na nasi en nalabag a yen hapa ya datangan na ngamin kiden gayang. Te am pake nagdulay na ya tarabaku na tolay kiden ta lutakin a yen sangaw ya datang na pangpa-gang na Namaratu tekid,” kunna.

18

Ya Keangarigan Na Makimallak

¹ A sangaw binida ni Hesus ya takday para keangarigan tekid, petta yen mina ya pagnonotan da ta aweda mahulat makimallak.

² “Itta ya kwes ta takday na lugar nga awan mamat ta Namaratu, yaga awan ta pangkenga na ta tolay,” kunna. ³ “A itta hapa ten ya nabalu nga babbay, a sogawan na hapa ya kwesen nga nakimemallakan gafu ta katapil na en.

‘Uffunan nak haen nga magapag ta pakaitan ta kwak gafu ta gubatan na katapil ken,’ kunna kan.

⁴⁻⁵ A awena bit la nekaskasu na kwesen, ammi gafu ta nagpatotoli ya nabalu en a nahulat na ya kwesen.

‘Kuga popoyungan nak na babbayin yan O. A maski awek mamat ta Namaratu pase tolay a mappya ta uffunan ku ya babbayin petta

awenak sangaw ulangan,' kun na nonot na kwesen.

⁶ “A nonotan muy mantu ya inuhohug na kwesen,” kun ni Hesus, “te am kunna ten ya uray na killu na kwes ⁷ a awena hud uffunan na Namaratu ya matakít tentu nga magayayag tentu ta araw pase hiklam? Te maski am kuman na mabayag ⁸ a ibar ku tekamuy ta alistu sangaw ya panguffun na tekid. Ammi maski ibar ku yan tekamuy a awek amu am itta la sangaw ya madatangan ku ta mekatalak nga makimallak am magtoli yak sangaw ta lutakin,” kunna.

Ya Keangarigan Na Ikatalak Na Namaratu

⁹ A itta hapa ya binida ni Hesus ta kadwan kiden nga mangiparayag ta kappya na bari da ikid na mangidadula ta kadwan.

¹⁰ “Itta ya duwa na tolay nga umange makimallak ta agyan na simbaanen,” kunna. “Pariseyu ya takday, a ya takdayen ya magsingir ta bwis. ¹¹ A imatayuk la ya Pariseyu en nga tumangad ta utun, a

‘Matalakak teko, Afu Dyos, ta bakkanak ta kuman na kadwan kiden tolay nga magswitik, ikid na magkillu, ikid na mangadallaw. A matalakak hapa ta bakkanak ta kuman na magsingirin ta bwis, ¹² te mamidwa yak nga magpasa ta pangan ku ta kada lawas ta pakimallak ku teko, yaga itolik teko ya mekamafulu na ngamin maapagan ku,’ kunna.

¹³ Ammi ya nagsingiren ta bwis a imatayuk ta ada-dayu nga imatumag, te mamat man-

giadang, a tinarmig na ya radang na ta pagdamdam na.

‘Ay, Afu, pakoman nak haen, te amuk ta dulayak na tolay,’ kunna hapa.

¹⁴ “A pake ibar ku tekamuy ta intu nekwenta na Namaratu ta matunung ya nagsingiren ta bwis, a awena dinangag ya takdayen, te ya ngamin mangpātā-nāng ta bari da a paakbanan na kid na Namaratu, ammi ya magpaakban ta bari na a yen ya pātā-nāngan na Namaratu,” kun ni Hesus tekid.

*Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)*

¹⁵ A sangaw itta ya mangiange ta asitay da kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat na tekid, ammi nehuya na kid na ituldu na kiden. ¹⁶ Ammi pinaabikan na kid hala ni Hesus,

“Awemuy la gamman ya anak kidin, petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan na Namaratu ewan.

¹⁷ A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy ta am awemuy ikatalak ya pagtaron na Namaratu ta kuman na abbing a awemuy sangaw mesipat tentu,” kunna.

*Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)*

¹⁸ A sangaw itta ya takday pinadakal na Hudyo kiden nga umange nagpohut te Hesus;

“Ay, Mistro, kakurugan ta mappya ka na tolay, a ibar mu haen am anu mina ya tarabakuk petta itta sangaw ya angat ku nga magnayun,” kunna.

¹⁹ A ya tabbag ni Hesus tentu a

“Annum hud ibar ta mappya yak na tolay? Itta hud ya mappya am bakkan la ta Namaratu ewan,” kunna.

²⁰ “Ammi am ikayat mu maatadan ta angaten nga magnayun a amum haman ya lintig kiden ta awem mina mangadallaw, ikid na awem mamapasi, ikid na awem magtakaw, anna awem magladdud. A dayawam ig damam ikid ni hinam,” kunna ha.

²¹ “Ay, kanayun kurugan ku yen kid na lintig abat ta kaabbing ku,” kunna hapa.

²² “On ay, ammi itta para la ya takday pagkurangam,” kun ni Hesus, “te em mina ilaku ya ngamin kiden kwam, a mangatad ka ta pobre kiden petta itta sangaw ya pagba-nang mu nga mauknud ta agyan na Namaratu, a magtoli ka sangaw nga dumagdag teyak,” kunna.

²³ A ta pakadangag na lalaki en ta inuhohug ni Hesus tentu a nagsugyab ya mukat na ta pagdamdam na, te pake dakal ya pagba-nang na. ²⁴ A tentu en nagtugut a pake inaita ni Hesus kapye na nedulot ya ibar na ta ituldu na kiden;

“Kuga mazigat ya isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu, ²⁵ te malmal-ogon ya isassarok na anwang ta hubu na dagum ammi ta isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu,” kunna.

²⁶ A ya tabbag hapa na nakadangag kiden tentu “A am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta hud para ya mekerutan?” kunda.

²⁷ “A maski am awena mabalin gafu ta tolay a mabalin hala gafu ta Namaratu,” kunna.

²⁸ A ya uhohug ni Pedru tentu

“A anu ya uray mu tekami, Afu, te sa newasa min ya ngamin bali mi petta dumagdag kami teko,” kunna.

²⁹ “A am itta ya nagtugut ta bali na, ikid na kabagis na kiden, ikid na dakal na kiden, ikid na lutak na, ikid na anak na kiden, gafu ta pangidulot na ta tarabaku na Namaratu ³⁰ a maatadan hala sangaw yen ta minagmagatut ta katolay na sin ta kuman na nagtugutan na kiden. A sangaw am mapabagu ya araw a maatadan hapa ta magnayun na angat,” kun ni Hesus tentu.

*Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mt 20:17-28; Mk 10:32-34)*

³¹ A ta nekabalin na ten a binaran ni Hesus ya mafulu duwa kiden nga turin na, a sang neadayu na kid petta ikid la ya makadangag ta ibar na.

“Dangagan muy ya ibar ku tekamuy, te magdulot kitanan ta ili na Herusalem, a yen sangaw ya pagdulotān na ngamin kiden nesurat na aglavun kiden gafu ta Tolayin taga Langit, ³² te gafutan da sangaw petta igawat da ta Hentil kiden nga magibbal tekitam. A amāmatan da hapa, ³³ te uparan da, ikid na paligatan da kapye da sangaw papasin, ammi matolay hala sangaw ta mekatallu na araw,” kunna tekid.

³⁴ Ammi pake napopoyung kid ta ngamin inuhohug na tekid, te aweda manonot am had kunna, a aweda naawatan.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagdaram
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)*

³⁵ A tekiden umabikan ta ili na Heriku a itta hapa ya nagdaram nga imatuttud nakilimlimut

ta pingit na kalsada en. ³⁶ A ta pakadangag na ta magtalib ya addu na tolay a pinohutan na ta kahebing na kiden am anu ya dulay.

³⁷ “A te magtalib na i Hesusen nga taga Nasaret,” kunda hapa tentu.

³⁸ A gafu ta kumanen a nagayayag na hapa ya nagdaramen,

“Ay, Hesus, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak haen, Afu,” pakakin.

³⁹ Ammi nehuya na kadwan kiden tolay petta awena mina magsitang, ammi nepasikan na para ya iayag na,

“Ay, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak haen, Afu,” kunna.

⁴⁰ A nagtayuk na hapa i Hesus, a pinaayagan na ya nagdaramen. Datang na ta atubang na a

⁴¹ “Anu hapa ya pakkwam teyak?” kunna tentu.

“Ay, Afu, ipaitak teko ya awekin pakaita,” kunna hapa.

⁴² “Ara on, makaita kan mantu, te nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu teyak,” kun ni Hesus tentu.

⁴³ A yen hapa ya nepakaita na, a dumagdag na hapa teg Hesus ta dalan nga nagdaydayaw ta Namaratu. A nehulun hapa nagdayaw ya ngamin kiden nakaita ta tarabaku ni Hesus.

19

Ya Pagpasyar Ni Hesus Ta Bali Ni Sakyo

¹ A ta nesarok nig Hesus ta ili na Heriku a taliban da mina, ²⁻³ ammi itta ten ya takday lalaki nga mayat makaita am inya i Hesus. Sakyo ya

ngagan na, a naba-nang hapa, te intu ya netun na taga Roma kiden ta agsingir ta bwis na Hudyo kiden, a yen hapa ya nangikatupagan da tentu. A ta pagtalib ni Hesusen a apagan ni Sakyoyang panggirawan na tentu, ammi awan ta naapagan na gafu ta kaddu na tolay kiden, te alinnak hapa ya bari na en. ⁴ A gafu ta kumanen a bumilag i Sakyoyang ta unnan na angen ni Hesus, a imunek ta kayu, petta maidungan na i Hesus ta pagtalib na. ⁵ A ta pakadatang ni Hesus ta agyan na kayu en a nagtayuk, a tinangad na i Sakyoyang, a binaran na.

“Sakyoyang, alag mu, te dumagut kan, te mappya ta magdulotak ta bali men ta arawin,” kunna.

⁶ A alistu hapa dumagut i Sakyoyang, a matalak hapa ta pagdulot ni Hesus ta bali na en.

⁷ Ammi ya kadwan kiden tolay nga nangita a linibakan da i Hesus, gafu ta umange nagdulot ta bali na dulay na tolay. ⁸ A ta pagbida nig Hesus ikid ni Sakyoyang ta bali na en a nagtayuk i Sakyoyang, a nebosag na hapa ya pagbabawi na.

“Afu, igadwak sangaw ta ayanin ya pobre kiden ta ngamin kwak. A am itta ya dinarogas ku ta pagpaga da ta bwis da a itolik hala sangaw tekid ya mamengappat ta kaddu na napasurok ku ta bwis da,” kunna te Hesus.

⁹ A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

“Iko mantu ya takday kagitta ni mina Abraham, te mangurug kan, a ayanin mantu ya pakesipat muy ikid na anak muy kiden ta pangikerutan na Namaratu. ¹⁰ Te yen hapa ya imeyan ku ta isin petta apagan ku ya metawag, petta ikerutan ku,” kunna hapa ni Hesus tentu.

*Ya Nagpataron Ta Pagba-nangan Na
(Mt 25:14-30)*

¹¹ A gafu ta bida ni Hesus te Sakyo a pahig na kadwan kiden nakadangag ta tanagay na ya pagpatayuk ni Hesus ta gubyernu na Namaratu ta ili na Herusalem, te abikan na ya ili en, a amu da ta yen pagdulotan ni Hesusen. A yen ta nagbida i Hesus ta takwan na keangarigan tekid, petta pake amu da mina ya dumatang.

¹² “Itta ta idi ya naba-nang na tolay,” kunna, “a umange ta adayu na lugar, te yen ya enna pangalapan ta pagsaad na ta agyan na en, kapye na sangaw dumatang. ¹³ A gafu ta medyo mabayag sangaw a inayagan na ya mafulu ta tagabu na kiden, a nepataron na tekid ya kadwan kiden pirak na.

‘Pagatut muy yan petta maganak, te alapan ku sangaw am dumatangak,’ kunna kan tekid, kapye na nagtugut.

¹⁴ “Ammi ya kalugaran na kiden a nekatupag da, a pinadagdag da hapa ya kadwan kiden kahulun da ta enna en pangalapan ta saad na petta awena mina mesaad, te aweda ikayat ta intu ya magibbal tekid. ¹⁵ Ammi maski kunna ten a nesaad hala, a nagtoli ta lugar na en. A sangaw pinaayagan na ya pinagtaron na kiden ta pirak na kiden, petta madangag na am piga ya naapagan da. ¹⁶ A ta datang na napolu en a

‘Mappya, Afu, te ya nepatarom teyak a imaddu ta mamengfulu,’ kunna kan.

¹⁷ ‘A mappya ka mantu na tagabu te awenak nelogot. A gafu ta mekatalak ka nga magtaron ta assang a paturinan ta ka hapa petta magib-

bal ka hapa ta mafulu na ili,' kunna kan na ari en tentu.

¹⁸ "A sangaw umange hapa ya mekaduwa en tagabu na a

'Mappya, Afu, te ya nepatarom teyak a imaddu ta mamenglima,' kunna.

¹⁹ 'A iko mantu sangaw ya magibbal ta lima na ili,' kunna hapa na ari en tentu.

²⁰ "A sangaw umange hapa ya takday, a

'Yeh, Afu, ya nepatarom teyak. Pake neap-piyak ta umag na panyaw kin, ²¹ te amuk ta maporay ka na tolay, te pangalapam haman ya awem pagmulan, yaga magba-nang ka ta banbannag na kadwan, a nagtalawak ta pagporayan nak sangaw,' kunna.

²² 'Kuga dupal ya tagabu in yan,' kunna hapa na ari en tentu.

'Ya uhohug mu hapa la ya pangpa-gang ku teko. Am pahig mu ta maporayak na tolay nga magba-nang ta banbannag na kadwan ²³ a anu awem mantu nepagatut ya pirak ku ta gumatut kiden petta itta mina ya nadatangan ku ta naapagan na kwak?' kunna hapa na dafu na en tentu.

²⁴ "A ya nebar na para ta gitayukan kiden a

'Azin muy mantu ya nepataron ku tentu a iatad muy ta nagpakaddu en ta mamengfulu,' kunna.

²⁵ 'Ammi pake addun sangaw ya kwa na, Afu, te ittan haman tentu ya imaddu ta mamengfulu,' kunda.

²⁶ 'A maski ay,' kunna hapa, 'te kakurugan ya uhohugan ku tekamuy ta madaggan san-

gaw ya kwa na makākwa en petta imad-addu ya kwa na, ammi ta awanen nagpakaddu ta kwa na a maazi hapa sangaw ya dana neatad tentu.

²⁷ ‘A ya mangikatupag kiden nga awan makidafu teyak, a alapan muy kid sin, te papasin muy kid ta atubang ku,’ kunna.”

*Ya Pagpaari Na Tolay Kiden Te Hesus
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-10; Jn 12:12-19)*

²⁸ A ta nekabalin ni Hesus nangibida ta keangarigan na en a nagdulot kid kontodu ituldu na kiden ta ili na Herusalem, ammi napa-polu i Hesus ta dalan. ²⁹ A tekiden nakadatang ta Bagetay na Olibo ta bikat na babali kiden ta Beffage ikid na Batanya a pinaunna ni Hesus ya duwa na ituldu na.

³⁰ “Magdulot kanan ta babali kidewan, a am nakadatang kanan ta bikat da a maita muy sangaw ya urbun na kabayu nga megalut nga awan para la natakayan. Ubadan muy, te idatang muy hapa sin. ³¹ A am itta sangaw ya mangpohut ta pangubad muy a ‘**Pa masapul na bit la i Afu,**’ kummuy,” a umange kid.

³² Naita da hala ya kabayu en ta kuman na nebar ni Hesus tekid, ³³ a tekiden nangubad tentu a “Annun muy hud ubadan ya urbunina?” kunna hapa na makākwa en.

³⁴ “A te masapul na kan na dafu tamen,” kunda hapa.

³⁵ A ta nepangidatang da tentu a neimmak da ya ulolat da ta urbunen, a inuffunan da i Hesusen nagtakay. ³⁶ A tentu en nakatakay a imunnan hapa ya addu na tolai nga nangihuklad ta ulolat

da kiden ta angen na en ta pangdayaw da tentu.
³⁷ Pakadatang da ta dadagutan na bagetayen a sa gimihawa ya ituldu na kiden, a neayag da ya pangdayaw da ta Namaratu gafu ta ngamin kiden naita da ta pakapangwa ni Hesus.

³⁸ “Bendisyonam, Afu, ya Ari in nga pinakabarim, petta mappya ta lutakin ta kuman na langitina, a kumanen ka hapa,” kunda.

³⁹ A ya uhohug na kadwan kiden Pariseyu nga nehulun ta tolai kiden a

“Anu awem ihuya ya ituldum kiden, te igitta da ka ta Namaratu,” kunda te Hesus.

⁴⁰ “Am awena mina magsitang na inin kid a ibar ku tekamuy ta magsitang hud la ya batu kidin,” kunna hapa tekid.

Ya Pagtangit Ni Hesus Gafu Ta Ili Na Herusalem

⁴¹ A tentu en nakaabikan ta ili na Herusalem a pake itan na, a nagtangit hapa ta damdam na ta tolai na kiden.

⁴² “Ampade amu muy mina ya mangatad ta kappyanan muy, ammi gagangay ta awemuy manonot, ⁴³ te pagka-ma muy sangaw ya iange na katapil muy kiden, a seran da sangaw ya ngamin kiden dalan muy petta awemuy makauhet. ⁴⁴ A rakrakan da sangaw ya alad muy ikid na ngamin kiden bali muy, a idangkak da kam sangaw ta lutak kontodu anak muy kiden. A awan sangaw ta mesalnuuk maski ta takday la na batu ta bali muy kiden, te awemuy garay amu ya neange na mangikerutan mina tekamuy,” kunna.

Ya Pangahugu Ni Hesus Ta Simbaanen
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19)

⁴⁵ A ta datang da ta ili na Herusalem a simarok i Hesus ta simbaanen a pinegafwanan na pinohet ya naglaku kiden.

⁴⁶ “Anu awemuy haman manonot ya uhohug na Namaratu ta suraten, te

‘Balikin yan ya pakimallakan mina na ngamin tolay,’ kunna haman, ammi pinagbalin muy garay ta pagkakampatan na magdarogas ikid na magswitik,” kunna tekid.

⁴⁷ A kinanghahaw umange i Hesus ta simbaanen petta mangituldu ta tolay kiden, ammi ya padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig ikid na kadwan kiden opisyales ta ili a apagan da am had kunna mina na pangpapasi da tentu. ⁴⁸ Ammi awan ta makkwa da tentu, te pake ikayat na tolay kiden ya magdangag tentu.

20

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ A ta takday ha na araw a itta ha i Hesus ta simbaanen nga mangituldu ta tolay kiden, ikid na mangipadangag ta damag na Namaratu tekid. A umange hapa tentu ya padi kiden, ikid na mangituldu kiden ta lintig, ikid na kadwan kiden pinakadakal na tolay kiden, te pinohutan da ya gafu na tarabaku na.

² “Inya hud ya nangatad ta turay mu petta maguray ka la ta ngamin tinarabakum ta isin?” kunda.

3-4 “A itta hapa ya pohut ku tekamuy, te ibar muy teyak am inya ya nangatad ta turay ni mina Hwanen nga mangzigut ta tolay? Namaratu, ono nonot la na tolay ya nangatad ta turay na?” kunna tekid.

5 A gafu ta napopoyung kid ta nebar na en tekid a nagbabidan da bit ta melemad am anu mina ya tabbag da.

“Am ibar tam ta Namaratu ya nangatad tentu a ‘**Anu kawagan na mantu ta awemuy kinurug,**’ kunna sangaw tekitam. 6 Ammi am ‘**Tolay la ya nangdob tentu,**’ kuntam a papasin na kitam na tolay kiden, te kurugan da hamam ta Namaratu ya nagpauhohug tentu,” kunda.

7 A ya tabbag da mantu te Hesus a

“Awemi hamam amu,” kunda.

8 “A am awemuy mantu matabbag ya pohutan ken tekamuy a awemuy hapa ibar tekamuy am had sin ya gafu na turay kin ta tarabaku kin,” kunna hapa tekid.

*Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)*

9 A gafu ta kumanen a namegafu nagbida i Hesus ta tolay kiden nga umange hapa magdangag, ammi keangarigan ya binida na tekid:

“Itta ya takday tolay nga nagmula ta addu na unas, a sangaw nepaābāng na ya kaunasan na ta kadwan, te umange nagpasyar ta takwan na lugar. 10 A sangaw ta kaarawan na pagapit da a dinob na ya tagabu na en ta nangābāng kiden petta alapan na mina ya abang na en. Ammi ginafut da, a pinalpaluk da, kapye da

pinatugut, a awan ta inalap na. ¹¹ A sangaw dinob na makāunasen ya takday para tagabu na, a pinalpaluk da hapa yen, yaga inamāmat da, kapye da pinatugut awan ta inalap. ¹² A sangaw dinob na ha ya takday para, a binigadan da hapa kapye da pinatugut.

¹³ ‘Asakay, anu panaw ya kwan ku?’ kunna kan na makāunasen.

‘Mappya ta idob ku tekid ya anak kin talo am mamat kid sangaw tentu gafu ta pake abikan teyak,’ kunna kan na nonot na.

¹⁴ “Ammi ta nepakaita na nangabang kiden ta anak na en a nagbabidan da ya pangpapasi da tentu;

‘Gagangay ta ye-yan sangaw ya makaalap ta ngamin kwa na makāunasen. A mappya mantu ta papasin tam petta ikitanan sangaw ya makākwa,’ kunda kan.

¹⁵ “A ginafut da mantu ya anak na en, a neuhet da ta kaunasan kapye da pinapasi.”

A ya uhohug ni Hesus ta kinabida na kiden a

“Anu hud sangaw ya uray na makāunasen ta nangabang kiden, ¹⁶ awa enna kid sangaw papasin, a ipaabang na sangaw ya kaunasan na ta kadwan,” kunna.

A gafu ta naawatan da ya kebalinan na keangarigan na en a

“Bakkan mina ta kunna ten,” kunda.

¹⁷ A pake inita na kid ni Hesus, a

“Am pahig muy ta awena sangaw pa-gangan na Namaratu ya pinagtaron na kiden ta kwa na a intu mina pagnonotan muy ya nesurat na aglavunen, te

‘Newarad na magbali kiden ya arigi en nga nepapatayuk na Namaratu tekid.

**Ammi netoli na hala a yen ya pinagbalin na ta kasikanan na arigi ta ngamin bali,’
kunna.**

¹⁸ “A maski am inya sangaw ya medumpar ta arigi in yen a intu hapa la sangaw ya matakitan, a pake nahammek na sangaw am igsilan na arigi en,” kun ni Hesus tekid.

*Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)*

¹⁹ A ya padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig a naawatan da ta ikid hapa la ya pagbalinan ni Hesus ta kuman na nangabang kiden ta keangarigan na en, a yen ta ginafut da mina, ammi aweda nagafut gafu ta talaw da ta tolay kiden nga mayat tentu. ²⁰ A yen ta ilalapan da la, yaga dinob da ya kadwan kiden kahulun da tentu, petta ape makitabarang kid tentu, talo am itta ya madangag da ta pangidaruman da tentu ta gubernadoren nga taga Roma. ²¹ A ya nebar da tentu a

“Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu mi ta matunung ka na tolay, a matunung hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku na Namaratu tekitam, te awem la panunnutan am anu ya uray na tolay, ikid na awan ta idadumam.

²² “A dangagan mi haen teko am ipalubus na lintig ni Moses ta magpaga kitam ta bwis ta Ari na taga Roma kiden?” kunda.

²³ Ammi narikna ni Hesus ta yen ya pangsikwat da tentu, ²⁴ a ya tabbag na tekid a

“Itan ku bit ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy,” kunna.

A ta nepangigawat da tentu a

“Inya hud ya makāmukat ikid na makāngagan ta pirakin yan?” kunna tekid.

“A sinang mukat na Ari en,” kunda hapa.

²⁵ “Ipaita muy mantu ta gubyernu na Ari en ya mekustu ta pangurug muy tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya mekustu ta pangurug muy tentu,” kunna tekid.

²⁶ A gafu ta itta ya addu na tolay nga nakadanggag ta tabbag ni Hesus tekid a awan ta nabalinan da ta pangpaliwatan da tentu, yaga aweda hapa nakasitang ta pagpaka-lat da tentu.

*Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)*

²⁷ A ta nekabalin na Pariseyu kiden a umange hapa tentu ya Saduseyu kiden. A itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden.

²⁸ “Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu ta lintig ni Moses,” kunda.

“Te am masi kan mina ya lalaki nga awan ta anak na a mappya kan ta kabagis na en ya mangatawa ta kabalwan na en petta itta kan sangaw ya anak da nga lalaki nga mekwenta ta anak na nasi en. ²⁹ A ta idi ta lugar mi itta ya pitu na lālāki nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya imunnanen, ammi nasi hala ta aweda para la paganak. ³⁰⁻³¹ A gafu ta lintigen a inatawa na mekaduwa en ya atawa na en, a sangaw timubat ya mekatallu en, a kumanen hapa abat ta

mekapitu en, te sa nagpasi kid ta pangatawa da ta babbayen, ammi awan pulus ta nesirak da ta anak da. ³² A kabalinan na pasi na mekapitu en a nasi hapa ya babbayen. ³³ A am kakurugan ta sa matolay kid hala sangaw ta araw na pagtolay na nagpasi kiden a had sin hud ta pitu kiden ya atawa sangaw na babbayen, te ikid ngamin ya nangatawa tentu,” kunda.

³⁴ A ya tabbag ni Hesus tekid a

“Gagangay ta mag-aatawa ya tolalay kiden ta katolay da sin, ³⁵ ammi ya nagpasi kiden nga gagangay matolay ta araw na pangtolay na Namaratu a awedan sangaw mangatawa, ³⁶ te awedan sangaw masi, te am tolalayan na kid sangaw na Namaratu a kagitta na kid sangaw na anghel kiden ikid na Namaratu. ³⁷ A maski am awemuy kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden a yen hala ya nepasikkal ni mina Moses ta surat na en gafu ta uhohug na Namaratu tentu ta agyan ta kalakayu en nga umagatang, te ya uhohug na en te Moses a

‘Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abraham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,’ kunna.

³⁸ A gagangay mantu ta matolay hala yen kid, te bakkan haman ta nasi ya mangdayaw ta Dyos, te ya matolay ya mangdayaw tentu,” kunna tekid.

³⁹ “**Mappya hapa ya tabbag mina,**” kunna hapa na kadwan kiden mangituldu ta lintig, ⁴⁰ a awan na ta nagpohut tentu talo am maabak kid hapa.

*Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Tolalay Kiden
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)*

⁴¹ A ta nekabalin na pagpohut da a itta hapa ya pinohutan ni Hesus ta tolay kiden.

“Ya kuman na ituldu na mangituldu kiden ta lintig a ibar da ta simsim na mina Dabid ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. A kakurugan hapa ya ibar da, ammi had kukunna simsim na? ⁴² Te ya nesurat ni mina Dabid ta lebru na Kansyon Kiden a

⁴³ **‘Itta ya nebar na Namaratu ta dafu ken, te**

“E ka sin magtogkok ta kanawan kin, te ikita ya mangabak ta ya katapil mu kiden, petta iko sangaw ya makkamu ta ngamin,” kunna.’

⁴⁴ A am **‘Dafu ken,’** kun ni mina Dabid ta Makkamu en, a had kukunna mantu magbalin ta simsim na para?” kun ni Hesus tekid.

*Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Mangituldu Kiden
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)*

⁴⁵ A ta pagdangag para la na tolay kiden a itta ya nebar ni Hesus ta ituldu na kiden.

⁴⁶ “Itan muy ta awemuy parigan ya mangituldu kiden ta lintig, te ikayat da itugtugut ya barawasi na pangituldu da petta dayawan na kid na tolay. A am itta ya pabuya ikid na gimung a pilin da para ya kaispotan na agtuttudan petta malogon kid maita. ⁴⁷ Ammi magimmamappya kid la, te ikid hala ya mangayayyaw ta bābāy kiden nabalun ta panguffun da tekid petta magubat da ya bali da. A am itta kid ta paggagimungan a makimallak kid ta mabayag petta

pahig na kadwan kiden ta abikan kid ta Namaratu. Ammi pake dakdakal sangaw ya pangpang na Namaratu tekid ammi ta kadwan,” kunna.

21

Ya Nabalu en Nga Nangatad Ta Pirak (Mk 12:41-44)

¹ A ta pangituldu para la ni Hesus ta simbaanen a itan na ya naba-nang kiden nga umange mangila-nug ta pirak da ta agyan na agila-nugan na tolay kiden. ² A sangaw umange hapa ya napanglaw na babbay, a nela-nug na ya duduwa la na sinsilyu, kustu ta lugar na binting. ³ A ya uhohug ni Hesus ta ituldu na kiden a

“Itan muy ya babbay ewan, kakurugan ta ad-addu ya nela-nug na ammi ta pagdadaggan na ngamin kiden nela-nug na kadwan kiden, ⁴ te intu neatad da ya sobra na kaba-nang da, ammi tentu a neatad na ya magserbi mina tentu gafu ta kapanglaw na, te neatad na ya ngamin katolayan na,” kunna tekid.

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan (Mt 24:1-14; Mk 13:1-36)

⁵ A ta pagbabida na kadwan kiden a dayawan da ya kalalaki na simbaanen, te dappug haman ya batu na kiden nga nataga, ikid na addu ya neatad na tolay kiden ta pamaispot da ta simbaanen. ⁶ A ya uhohug ni Hesus tekid a

“Kakurugan ya ibar ku tekamuy ta sa marabba sangaw ya ngamin bali in yan abat ta

awan pulus ta mesalnuk ta maski takday la na batu,” kunna.

⁷ A ya pohut da hapa tentu a

“Kanu sangaw na araw ya kaperdi na simbaanen, a anu sangaw ya pakaitan mi ta datang na,” kunda.

⁸ A ya tabbag na en hapa tekid a

“Pake itan muy ta maayayyaw kam sangaw,” kunna, “te addu sangaw ya umange nga mangingagan ta ngagan kin, te

‘Iyak ya Kristu nga Mangikerutan tekamuy, te dimmatang na ya araw na pangikerutan na Namaratu tekamuy,’ kunda sangaw,

ammi awemuy kid kurkurugan. ⁹ A am itta sangaw ya madamag muy ta gubat ta agyan muy ikid na gubat ta adayu a awemuy la malalang ta isin kid, te gagangay ta dumatang ya kumanin kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan.

¹⁰ Te pagka-ma magkagubgubat ya kadwan kiden tribu, yaga magkakattway hapa ya kadwan kiden tolay nga maginggubgubat. ¹¹ A dumatang hapa ya addu na lunig ikid na agbabisin, ikid na takit ta magdaduma na lugar. A maita muy hapa sangaw ya kattatalawan na pakaitan ta langit.

¹² “Ammi ta awena para la dumatang na inin kid na zingat a dana gafutan da kam sangaw, petta idarum da kam ta atubang na tolay kiden ta kapilya, kapye da kam ibalud. A iatubang da kam hapa sangaw ta gubernador da kiden ikid na ari da kiden gafu ta pangurug muy teyak, ¹³ petta ipasikkal muy tekid ya gafu na tarabakun muy. ¹⁴ A mappya mantu ta dana

itug muy ta nonot muy ta awemuy sangaw bu-
 rungan am anu ya itabbag muy tekid, ¹⁵ te am
 ittan sangaw ya kustu na paguhohug muy a iyak
 sangaw ya mangatad tekamuy ta uhohugan
 muy ikid na pangrazonan muy. A maabak muy
 hapa sangaw ya katapil muy kiden, te aweda
 sangaw matabbag ya uhohugan muy. ¹⁶ A ya
 kadwan kiden tekamuy a italaba na kam na
 dakal muy kiden ikid na kabagis muy ikid na
 kahulun muy kiden pase kofun muy kiden, a
 papasin da ya kadwan tekamuy. ¹⁷ Te ikatupag
 na kam sangaw na ngamin tolay gafu ta pan-
 gurug muy teyak. ¹⁸ Ammi maski kunna ten
 awan pulus ta mawakay maski ta takday la na
 huk muy, ¹⁹ te am attaman muy la ya ngamin
 makkwa tekamuy a maatadan kam hala san-
 gaw ta magnayun na angat.”

*Ya Kaperdi Na Herusalem Ikid Na Pagtoli Ni
 Hesus*

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ “A kumanen hapa am maita muy sangaw
 ya armado na suddalu kiden nga manglehut
 ta ili na Herusalem a yen ya pakkamu muy ta
 tanagay na ya kaperdi na. ²¹ A yen mina ya pag-
 babakwit na itta kiden ta Hudeya petta umahat
 kid mina ta bagetay kiden. A kumanen hapa ta
 itta kiden ta umag na ili. A ya itta kiden ta lawan
 na ili a aweda mina simarok, ²² te yen sangaw ya
 araw na pangpa-gang na Namaratu petta mag-
 dulot ya ngamin kiden linavun na aglavun ki-
 den ta surat kiden. ²³ Ammi kakallak sangaw ya
 matarun ikid na magpasusu ta isina kid na araw

te pake mazigatan kid nga magbakwit, te yen ya datang na dakal na pagzigātān ikid na pangpanggang na Namaratu ta tolay kiden. ²⁴ A mapapasi ya kadwan, ikid na magafut ya kadwan petta metugut kid mebalud ta kadwan kiden lugar ta paglelehtin. A mapannu sangaw ya ili na Herusalem ta suddalu na Hentil kiden addet ta kabalin na araw na Hentil kiden.”

*Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)*

²⁵ “A am nabalin sangaw yen kid na zigat a itta sangaw ya takwan na pakaitan ta bilag ikid na hulan ikid na bitwan kiden ta langit, a pake magtalaw sangaw ya tolay kiden gafu ta simiksikan sangaw ya palung kiden ta bebay. ²⁶ A pake kumafuy sangaw ya nonot na tolay kiden gafu ta talaw da ta dumatang ta paglelehtin, te makutukutet hapa sangaw ya bitwan kiden ta langit. ²⁷ A yen sangaw ya pakaitan na ngamin tolay ta lattog na Tolayin taga Langit ta langitewan, te dumagut sangaw nga imatogkok ta kulam kiden, a mehulun sangaw tentu ya ngamin kasikanaan ikid na kalalakin na Namaratu. ²⁸ A am maita muy sangaw ta namegafun yan kid na pakaitan a awemuy gitumagan awa matalak kanan, te tanagay na ya pangikerutan na Namaratu tekamuy.”

²⁹ A sangaw binida ni Hesus ya takwan na keangarigan tekid.

“Nonotan muy ya keangarigan na taggaten, ikid na kadwan kiden kayu, ³⁰ te am lumattog na ya bagu kiden don da a yen ya pakaitan ta

darun na. ³¹ A kumanen hapa sangaw am dumatang na ya ngamin kiden nabadak tekamuy ta ayanin, te yen sangaw ya pakaitan ta tanagay na ya pagpatogkok na Namaratu ta dafu muy. ³² A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta sa magdulot ya ngamin kidin nabadak tekamuy ta awena para la masi na tolay kiden ta ayanin. ³³ Te gagangay ta imawan sangaw ya ngamin langitewan pase lutakin, ammi awena sangaw mauli na ngamin inuhohug ku tekamuy.

³⁴ “A mappya mantu ta imugudan muy, petta awemuy maayayyaw gafu ta madugal kam ikid na magillaw kam ikid na magburung kam ta katolay muy. A sigida makaparan kam, ikid na awemuy sangaw masikwatan ta araw na zigat, ³⁵ te dumatang la dumatang ye-yen na araw ta ngamin kiden tolay ta utun na lutak. ³⁶ A mappya mantu ta hutunān muy, a sigida maki-mallak kam, petta itta ya pagsikan muy nga magattam ta ngamin kiden dumatang, petta awemuy sangaw mamat am mapaatabang kam sangaw ta Tolayin taga Langit ta datang na,” kunna.

³⁷ A kinanghahaw nangituldu i Hesus ta umag na simbaanen, ammi ta hiklam a umange nagam-mak ta bagetay na Olibo. ³⁸ A kada lalakwat a nag-gabi hapa ya tolay kiden nga ange ta simbaanen, petta dangagan da ya ituldu na.

22

*Ya Pagtatulag Na Mangpapasi Kiden Te Hesus
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2)*

¹ A ta tanagay na ya pyesta na Simana na Hudyo kiden am mangan kid ta pan nga awan bumlad, ² a nagmamiting ya padi kiden ikid na mangituldu kiden petta pagbabidan da am had kunna mina na pangpapasi da te Hesus, te nagburung kid hapa gafu ta tolay kiden nga dumagdag tentu.

³ A tekiden para la nagmiting a itta hapa ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta takwan na lugar, a yen hapa ya nesassarok ni Satanas ta nonot ni Hudas Iskaryote petta italaba na i Hesus, te intu ya takday na mafulu duwa kiden kahulun ni Hesus. ⁴ A umange mantu i Hudasen nga nakit-ulag ta padi kiden ikid na maggwardya kiden ta simbaanen, petta italaba na i Hesus. ⁵ A natalakan kid hapa ta bida na tekid, a nekari da tentu ya pirak. ⁶ Mayat hapa i Hudas ta tulag da a yen ya pamegafu na nga magapag ta pangitalaba na te Hesus ta kawan na addu na tolay.

*Ya Pangiparan Da Ta Pyesta Na Simana
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)*

⁷ A ta araw na pangan da ta panen nga awan bumlad, a yen hapa ya pangiatang da ta kalneru, te pagnonotan da ta araw na nepangilillik na Namaratu ta ginginafu da kiden. ⁸ A dinob ni Hesus ig Pedru ikid ni Hwan petta enda iparan ya panganan da ta kalneru da.

⁹ “A had sin mina ya pangiparanan mi?” kunda hapa tentu.

¹⁰ “E kam ta ili, te masimmu muy sangaw ya magtattun ta tākālamba na danum, a dagdagan muy la. A sangaw am nakasarok kanan ta bali a ibar muy ta makābali en, ¹¹ **‘Dinob na kami ni**

Mistro, te itan mi kan ya lugar na panganan mi ta pamurab mi ta Simana in, kummuy,¹² a ituldu na sangaw ya dakal na silid ta utun, a yen sangaw ya pangiparanan muy ta pamurab tam,” kun ni Hesus tekid.

¹³ A umange kid, a naita da hala ya kuman na nebar ni Hesus tekid, a neparan da ya pamurab da ta Simana.

¹⁴ A sangaw ta nekaparan na ngamin a nakiatubang ig Hesus ikid na mafulu duwa kiden ituldu na. ¹⁵ A tekid para la nagkakan a naguhohug i Hesus.

“Pake ikayat ku ta magaatubang kitam ta ayanin, te awena para la dumatang na zigat kin. ¹⁶ Ammi awek na sangaw makiatubang tekamuy ta isin na pamurab addet ta sa nedulot ya ngamin pagbalinan na ta pagturay na Namaratu ewan,” kunna.

¹⁷ A sangaw nagibbal ta paginuman na bina-rayang kapye na nakimallak, a sangaw negawat na ta ituldu na kiden.

“Ye, sa uminum kanan ta isin, ¹⁸ ammi teyak, awek sangaw uminum ta kumanin abat ta pagayayat tam sangaw ta pagturay Namaratu ewan,” kunna.

¹⁹ Kabalinan na kumanen a nagibbal hapa ta tãhukal na pan kapye na nakimallak ha. A sangaw ginadgadwa na ya pan en, a nesaned na tekid.

“Kanan muy yan, te panadamdaman muy teyak, te ye-yan ya barikin nga isagapil ku gafu tekamuy,” kunna.

(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Jn 13:1-30)

²⁰ A ta nekabalin na nepamuhab da a inibbalan na ha ya paginuman na binarayang kapye na neatad tekid,

“Ye-yan ya panadamdaman muy ta bagu en tulag na Namaratu tekamuy gafu ta dagak nga magarut sangaw ta gafu tekamuy. ²¹ A itta hapa ta lamesa in ya mangitalaba sangaw teyak, ²² te mappya ta mapapasi ya Tolayin taga Langit ta kuman na nekari na Namaratu ewan, ammi kakallak sangaw ya mangitalaba in tentu,” kunna.

²³ A nagimpopohutan da hapa am inya panaw tekid ya mangitalaba sangaw tentu.

Ya Pagingfulfulatan Na Ituldu Na Kiden Ta Pinakadakal Da

²⁴ A sangaw nakidibati hapa ya ituldu kiden ni Hesus, te nagingfulfulatan da am inya tekid ya pinakadakal da. ²⁵ Ammi nedangagan na kid ni Hesus, a pake tinabarangan na kid.

“Amu muy ya gagangay na ari na Hentil kiden ta ikwenta da ya iturayan da kiden ta kuman na tagabu da, a ingagan da hapa ya bari da ta mangikerutan. ²⁶ Ammi awemuy mina parigan yen kid, te ya kadakalan muy a magbalin mina ta kaassangan muy ikid na magserbi en tekamuy. ²⁷ Ta kuman na uray na tolay a intu dakdakal ya imatuttuden mangan ammi ta mangiatubang ta kanan na. Ammi mappya ta iyak ya parigan muy te itta yak sin tekamuy ta kuman na mangiatubang ta kanan.

²⁸ “Mappya te ikamuy ya kanayun nehulhulun teyak ta ngamin kiden zigat ken. ²⁹ A ya

neatad ni Damakewan teyak ta iturayan ku a yen hapa ya isipat ku tekamuy, ³⁰ petta ikamuy hapa sangaw ya makiatubang teyak ta lame-saken ta lugar na pagariyan ku. A magtogkok hapa sangaw ya tagtakday tekamuy ta kuman na agtogkokan na ari, petta magibbal kam hapa sangaw ta mafulu duwa kiden tribu na Istralita kiden.

³¹ “A iko hapa Simon, a dangagam ya ibar ku teko, te pake ikayat ni Satanas ya mangalap tekamuy, petta paruban na kam sangaw ta kuman na magsap ta aggik, ³² ammi iko ya pake nepakimallak ku petta awena mawakay na pangurug mu teyak. Ammi sangaw am nagbabawikan ta pagtalekud mu teyak a uffunam hapa ya kabagis mu kiden, petta magsikan hapa ya pangurug da,” kun ni Hesus te Pedru.

³³ “Ay, Afu, aweta ka pagtalekudan maski mehulunak teko mebalud ikid na mapapasi,” kunna hapa.

³⁴ “Itam sangaw awa kustu ya uhohug ku teko, Pedru,” kunna ha ni Hesus tentu, “te maski ta awena para la pagtareknay na manuk ta hiklamin yan a mamillu ka sangaw mangilemad ta pakkamum teyak,” kunna.

³⁵ A sangaw nagbida ha i Hesus tekid ngamin, “Tekamuyen immange nangipadangag ta idi ta awemuyen nepagbalun a itta de ya nagkurangan muy?” kunna.

“Awan O, Afu” kunda hapa.

³⁶⁻³⁷ “A onay, te itta ya nangikallak tekamuy. Ammi bakkan sangaw ta kunna ten, te ya uhohug na aglavunen gafu teyak a **‘Isipat da san-**

gaw ta dulay kiden na tolay', kunna ta surat na en. A gafu ta magdulot hala sangaw ya nesurat na en a ikatupag da kam hapa sangaw gafu teyak. A mappya mantu ta ikamuy hapa la sangaw ya makkamu ta ngamin masapul muy nga pirak ikid na ga-gamit muy kiden. A gafu ta zigat muy sangaw a pake karkaragatan muy ya kampilan ammi ta ulat muyen," kunna.

³⁸ "A itam, Afu, duwa haman ya kampilan mi," kunda hapa.

"Bakkan na ta yen ya bidan tam," kunna hapa tekid.

*Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Bagetay Na Olibo
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)*

³⁹ A ta kabalin na en a imuhet kid ni Hesus ta bali, a umange kid ta Bagetayen Olibo ta kuman na gagangay ni Hesus ta idi. ⁴⁰ A ta datang da ta lugaren nga kanayun nakimallakan na a

"Magyan kanan la sin, a makimallak kanan ta awemuy timuluk ta mamahpahuba en tekamuy," kun ni Hesus tekid,

⁴¹ kapye na sang imadayu tekid. A sangaw nama-lentud ta lutak, a nakimallak.

⁴² "Amang, am mappya ta uray mu a azim haen ya zigatin yan. Ammi maski kunku a bakkan mina ta yen ya magdulot, te mappya ta ikayat men ya idulot ku," kunna ta pakimallak na.

⁴³ A lumattog hapa ya anghel na Namaratu nga nangpasikan tentu. ⁴⁴ A gafu ta pake nazigatan a pinasikan na para ya pakimallak na addet ta neugang ya daga na en, a nagsaddu ta lutak. ⁴⁵ A tentu en imivwat ta nakimallakan na en a nagtoli

ta ituldu na kiden, ammi nakakasidug kid na gafu ta pake nabannag kid na ta pagdamdam da tentu.

⁴⁶ “Anu masidug kanan? Imivwat kanan, a makimallak kam petta awemuy mina maayayyaw,” kunna hapa tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:1-11)

⁴⁷ A ta paguhohug para la ni Hesus tekid a dumatang na i Hudasen, a nehulun hapa tentu ya addu na tolay. A umange i Hudas te Hesus petta amuyan na mina, ⁴⁸ ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

“Anu haman ta amuyam, Hudas, ya Tolayin taga Langit ta pangitalabam tentu?” kunna.

⁴⁹ A ta nepakaita na kahulun ni Hesus ta gafutan da a

“Mappya de, Afu, ta katkattaban mi kid na?” kunda.

⁵⁰ A ka-ma la kinattab na takdayen ya tagabu na kadakalanen padi, a newasik na ya takday bangbang na.

⁵¹ “Awemuy na!” kunna hapa ni Hesus tekid, otturu sini-ged na ya bangbang na kinattab da en, a nagmappyan. ⁵² A sangaw naguhohug hapa i Hesus ta ange kiden nanggafut tentu.

“Anu, dulayak hud na tolay, petta endak gafutan konsu kampilan ikid na paluk ta kuman na panggafut muy ta tulisan? ⁵³ Kinanghahaw itta yak haman tekamuy ta simbaanen nga nangitultuldu, anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy teyak? Ammi gagangay ta ayanin ya oras muy ikid na oras na pagturay na dulay,” kunna tekid.

⁵⁴ A ta nepakagafut dan tentu a netugut da neange ta bali na kadakalan na padi, a tinultulit na kid ni Pedru. ⁵⁵ Datang da ta bagaw na bali en a naghatung kid ta paggukupan da, a nakipagtuttud hapa i Pedru tekid.

*Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mt 26:69-75; Mk 14:66-72; Jn 18:25-27)*

⁵⁶ A ta pagtuttud para la ni Pedru ta dakar na afuyen a neitan na babbayen tagabu ta pagtalib na, a pake inita na ta mappya kapye na netuldu ta kadwan kiden.

“Yeyan hapa ya takday kahulun na ginafut da en,” kunna.

⁵⁷ Ammi nelemad ni Pedru.

“Awek amu yen O,” kunna.

⁵⁸ Ammi sangaw ta magananwan a itta hapa ya takday nga nakalasin tentu a

“Maski iko hapa ya takday,” kunna.

“O iyak hud O,” kunna ha ni Pedru.

⁵⁹ A sangaw ta pagtalib na kuman na takday oras a pake nepapilit para na takday ta intu.

“Talaga ta iko hapa ya takday kahulun na, te taga Galileya ka,” kunna.

⁶⁰ “Atsi O, awek para la aamu yen O!” kunna ha naglemad,

a ka-ma la nagtareknay ya manuk. ⁶¹ A nag-balittag na hapa i Hesus nga imatubang tentu, a yen hapa ya nepakanonot ni Pedru ta uhohug ni Hesus tentu ta ‘**Mamillu ka mangilemad teyak ta awena para la pagtareknay na manuk,**’ kunna.

⁶² A insigida nagtugut i Pedru, a masikan nagtangi.

*Ya Pangpabanglu Da Te Hesus
(Mt 26:67,68; Mk 14:65)*

⁶³⁻⁶⁴ A ya tolay kiden nga naggwardya te Hesus a pinābanglu da, te tinappanan da ya mata na kiden kapye da pinalpaluk,

“O, ibar mu am inya ya nagpaluk teko, te malalaki ka haman maglavun,” kunda.

⁶⁵ A addu para ya inuhohug da tentu ta pamadpadulay da tentu.

⁶⁶ A ta magkarawanen a nagkakampat ya padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig ikid na ngamin kiden kalalaklakayan, a neange da i Hesus ta atubang na ngamin kiden konsihal petta idarum da. A ya uhohug da te Hesus a

⁶⁷ “Am kakurugan ta iko ya Ari en Kristu nga nekari na Namaratu, a ibar mun,” kunda tentu. Ammi ya tabbag na en tekid a

“Am ibar ku mina tekamuy a awemuy haman kurugan, ⁶⁸ a am itta ya pohut ku tekamuy a awemuy hapa tabbagan. ⁶⁹ Ammi awena la mabayag a makipagtuttud ya Tolayin taga Langit ta kanawan na Namaratu ewan nga Maka-pangwa ta Ngamin,” kunna tekid.

⁷⁰ “A ta kuman na ikayat mu uhohugan a iko ya Anak na Namaratu ewan?” kunda.

“Kakurugan ta iyakin yen,” kunna hapa.

⁷¹ “Itan muy yen, masapul hud para ya mangipasikkal ta liwat na, te ikitanan hapa la ya nakadangag ta uhohug na,” kunda.

23

Ya Pangidarum Da Te Hesus Ta Gubernadoren

*Taga Roma**(Mt 27:1,2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)*

¹ A ta nekabalin dan a sa nagtayuk kid, a enda nedarum i Hesus te Gobernador Pilato.

² “Ginafut min ya tolayin yan, te sansanatan na ya tolay kiden petta makitapil kid ta gubyernu. A ibar na hapa ta aweda mina pagan ya bwis da ta gubyernu na Ari muyen Sisar, yaga ipapilit na hapa ta intu ya netun na Namaratu ta ari mi,” kunda.

³ A gafu ta kumanen a pinohutan hapa ni Pilato, “Kurug de ta iko ya ari na Hudyo kiden?” kunna.

“A ikon haman ya nangibar,” kunna hapa ni Hesus.

⁴ A sangaw naguhohug i Pilato ta Hudyo kiden nga ange nangidarum,

“Ta kuman na uray ku a awan ta gafu na pangidarum muy tentu,” kunna.

⁵ Ammi nepapilit da ya nepangidarum da tentu.

“Nangituldu haman ye-yan na tolay ta ngamin paglelehutin abat ta lugar na Galileya abat ta isin Hudeya, a sansanatan na ya tolay kiden petta makitapil kid mina ta gubyernu,” kunda.

⁶ A gafu ta kumanen a pinohutan ni Pilato tekid am taga Galileya i Hesus, a “**On**,” kunda.

⁷ “A alapan muy mantu, te iange muy te Gobernador Herud, te intu haman ya makkamu ta tolay kiden taga Galileya,” kun ni Pilato tekid, te itta hapa i Gobernador Herud ta ili na Herusalem ta arawin yen.

⁸ A ta nepangidatang da tentu te Herud a mata-lakan hapa i Herud, te addu ya nadangdangag na te Hesus ta idi, a ikayat na hapa itan, talo am itta ya ipaita ni Hesus tentu ta pakapangwa na. ⁹ A addu hapa ya pinohutan na te Hesus, ammi awena pulus tumabbag ni Hesus. ¹⁰ A ya pinakadakal na Hudyo kiden a addu hapa ya binida da ta pangidaruman da tentu, ammi awan hapa ta netabbag ni Hesus tekid. ¹¹ A gafu ta awena tumabbag a inuyoyungan ni Herud ikid na suddalu na kiden, a tinapangan da ta addu na uhohug. A sangaw pinagbarawasi da ta kuman na ari kapye da hala pinatoli te Pilato.

¹² Ta idi a nagkakatupag ig Herud ikid ni Pilato, ammi mappya kid na ta arawin yen gafu ta azo matupag kid na te Hesus.

*Ya Pangipalubus Ni Pilato Ta Pasi Ni Hesus
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39–19:16)*

¹³ A ta nepangitoli dan te Hesus te Pilato en a pinagkakampat na ya pinakadakal na Hudyo kiden petta magbida tekid.

¹⁴ “Ye-yan na tolay ya neange muy teyak, te ibar muy haman ta sanatan na ya kagitta muy kiden petta makitapil kid mina ta gubyernu. Ammi pinohutan ku ta mappya ta atubang muy, a awan haman ta nadangag ku ta kuman na pangidaruman muy tentu. ¹⁵ Kumanen hapa te Gubernurador Herud, awan kan ta liwat na, a yen ta pinatoli na teyak. Maita muy mantu ta awan haman ta pangpapasin mi tentu. ¹⁶ A mappya mantu ta papaligat ku la kapyek ibbatan,” kun ni Pilato tekid.

¹⁷ A ya gagangay da ta idi a pohetan da ya takday mabalud ta kada Pyesta na Panadamdaman, petta matalakan mina ya Hudyo kiden ta gubyernu ni Ari en Sisar. A yen ta nebar ni Pilato ta pohetan na mina i Hesus, ¹⁸ ammi bakkan te Hesus ya ikayat da.

“Papasim yana, te Barabas mina ya pohetam,” kunda,

¹⁹ te ya kinan da en Barabas a nabayag hapa nabalud gafu ta sinanat na ya tolay kiden petta makitapil kid ta gubyernu, yaga namapasi hapa ta tolay ta idi. ²⁰ A gafu ta kumanen a nakibida ha i Pilato tekid, pettam onan da mina ya pangpohet na te Hesus, ²¹ ammi nafulotan kid nagayag:

“Papasim, pagappam na ta krus,” kun na ayag da.

²² “Annun ku hud papasin? Anu hud ya liwat na? Awan haman ta amuk ta pakapapasi na. A mapmappya ta papaligat ku la kapyek pohetan,” kunna ha ni Pilato tekid.

²³ Ammi kuga nafulotan ha ya tolay kiden nga nagayayag ta masikan, te ipapilit da ya pasi ni Hesus. ²⁴⁻²⁵ A gafu ta kumanen a timuluk i Pilato ta nebar da en, a pinohet na ya nabaluden nga namapasi ikid na nakitapil ta gubyernu ta idi, a negawat na i Hesus ta tolay kiden petta kwan da ya ikayat da kwan tentu.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶ A ta nepangalap dan te Hesus a neuhet da ta ili, petta pagappan da ta krus. A tekiden dumayum ta agyan na pagpaappan da tentu a

nasimmu da ya takday lalaki nga nagnagan ta Simon nga taga Sirene, te bagu nagafu ta takday na bariyo. A simarok mina ta ili, ammi kinalbatan da nga pinagagtu ta krus ni Hesus. ²⁷ A dumadagdag hapa ya pake addu na tolay kontodu bābāy nga nakatangtangit ta pagdamdam da te Hesus. ²⁸ A yen ta nagbalittag i Hesus nga naguhohug tekid.

“Ikamuy bābāy, bakkan mina ta iyak ya tangitān muy, te intu mina tangitan muy ya bari muy ikid na anak muy. ²⁹ Te dumatang sangaw ya pake dulay na araw, a ibar da sangaw ta nagāsāt ya bābāy kiden nga awan naganak ikid na awan kiden ta pasusu. ³⁰ Te sangaw am dumatang na ye-yen na araw a magayag ya tolay kiden ta bagetay kiden, petta tappanan da kid mina, ³¹ te am kumanin ya dumatang ta awanen ta liwat a pake duldulay para sangaw ya dumatang ta seliwat kiden,” kunna.

³² A nepehulun da hapa ya duwa na pake dulay na tolay te Hesus, petta igindan da i Hesus papasin ta duwa kiden. ³³ A tekiden nakadatang ta agyan na kinan da en Banga na Ulu, a yen ya nagpaappan da tekid ta tallu na krus, a netunglak da ya kayu en nga nagappan ni Hesus ta naghatan na duwa kiden nga pake dulay. ³⁴ A ta nepagpaappa da te Hesus a nepakimallak na kid **“Amang, pakomam kid te aweda amu ya kwan da,”** kunna. A ya suddalu kiden hapa a nagbabinunutan da ya ga-gamit kiden ni Hesus.

³⁵ A ya kadwan kiden tolay a umatayuk kid la naggiraw ta pinagappa da kiden, ammi ya pinakadakal da kiden a inuyoyungan da la i

Hesus,

“Agu ta intu mina ya mangikerutan ta ikattolay na kiden, ammi ikerutan nan mina ya bari na en am kurug ta intu ya netun na Namaratu ta mangikerutan,” kunda.

³⁶ A sangaw tumubbat hapa ya suddalu kiden nga nanguyoyung tentu, te enda negawat ya suka ta inuman na, otturu nebar ta

³⁷ “Ikerutam mina ya barim, te Ari ka hamana na Hudyo kiden,” kunda hapa,

³⁸ te dana netun da ya surat ta utun na ulu na en, a “**Ari na Hudyo kiden**,” kun na suraten.

³⁹ A ya takdayen nga pinagappa da ta hebing ni Hesus a medyo nakaporay hapa te Hesus;

“Agu ta iko hamana ya netun na Namaratu ta mangikerutan? A ikerutam mantu ya barim ikid na bari mi,” kunna tentu.

⁴⁰ Ammi ya takdayen ta taakub ni Hesus a nagsasitangan na hapa ya napolu en,

“Anu awem hamana mamat ta Namaratu maski ta pasim? ⁴¹ Gustu hala ya pagpapasi da tekita, te inatadan da kita ta kuman na nagliwatan ta, ammi awan hamana ta liwat na tolayin yan,” kunna tentu.

⁴² A sangaw nakimallak hapa te Hesus;

“Ay Hesus, nonotan nak haen, Afu, am nakatogkok kan ta pagariyam,” kunna.

⁴³ “Kakurugan ya uhohugan ku teko ta mehulun ka hapa sangaw teyak ta arawin yan ta pake ispot na lugar,” kun ni Hesus tentu.

Ya Pasi Ni Hesus

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴ A ta tangnan na araw a nagsugiram na ya ngamin na paglelehet da en ta kuman na hiklam abat ta tallu na oras, te nagsugiram ya bilag. ⁴⁵ A ka-ma la napissang hapa ya zingzingen nga gamit ta umag na simbaan en. ⁴⁶ A ta kuman na alas tres ta furab a nagayag i Hesus ta masikan, **“Amang, ikon la ya makkamu ta kahalwakin,”** kunna. A yen ya nepasi na.

⁴⁷ A ya kapitan na suddalu nga naggwardya ta pinagappa da kiden a dinayawan na hapa ya Namaratu gafu ta naita na en. **“Kakurugan kad ta mappya na tolay yan,”** kunna. ⁴⁸ A ya tolay kiden nga umange naggiraw, a nagdamdam kid hapa ta naita da, a napopoyung kid na nagtugut nga magtoli ta bali da. ⁴⁹ A ya kofun kiden ni Hesus kontodu bābāy kiden taga Galileya nga dumagdag tentu ta idi a umatayuk kid la ta sang adayu, a itan da la ya ngamin nakkwa tentu.

Ya Pangitanam Da Te Hesus

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵² A ta nekabalin na pasi ni Hesus a itta ya takday lalaki nga umange te Pilato, petta adangan na ya bari ni Hesusen. I Hose ya ngagan na, a taga Arimateya ta lugar na Hudeya. Mappya hapa na tolay, te kurugan na ya ngamin lintig na Hudyo kiden, yaga nabayag na hapa nangipapana ta Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. Intu hapa ya takday konsihal na Hudyo kiden, ammi awena kumabkabat ta nepangpapasi da te Hesus. ⁵³ A ta nepangidagut ni Hose ta bari ni Hesus a inulolatan na ta furaw na ulat, kapye na neange ta pangitanaman na tentu. A netanam na

ta kababagu na tanam nga kinobkob da ta batu ta kuman na kweba, a awan para la ta netanam. ⁵⁴ Furab ta Byernis ya nepangitanam na tentu, a yen hapa ya pamegafu na araw na agimmang na Hudyo kiden.

⁵⁵ A ya bābāy kiden nga dumadagdag te Hesus tentu en nagtugut ta lugar na Galileya a naita da hapa ya tanam na ikid na nepangpaida na ta bari na en. ⁵⁶ A sangaw nagtugut kid hapa nga dumatang ta bali da, petta mangiparan kid ta bangog, te iluggud da sangaw ta bari ni Hesus. Ammi nagimmang kid bit ta araw na agimmang, te pangurug da ta lintigen.

24

Ya Bida Na Katolay Ni Hesus

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

¹ A ta nagkahawan ta Liggua a naggabi ya bābāy kiden nga ange ta agyan na tanamen, te nehulun da ya bangogen nga neparan da ta bari ni Hesus.

² Ammi ta datang da ta tanamen a dana naazin ya batu en nga nesalin ta sasahokan na tanamen. ³ A simarok kid, ammi awan na ya bari ni Hesusen!

⁴ A gafu ta mapopoyung ya nonot da a umatayuk kid bit la ten, a ka-ma la itta ya duwa na lalaki nga pake magdakar ya barawasi da, a nagtayuk kid ta hebing ta bābāy kiden. ⁵ Alistu nagtakab ya bābāy kiden ta talaw da tekid, a sangaw naguhohug ya duwa kiden tekid,

“Anu haman ta apagan muy ya natolay ta tanamin, ⁶ Awemuy de manonot ya nebar na

en tekamuy ta nepagyan na en tekamuy ta iten Galileya?

⁷ ‘Mappya ta megawat ya Tolayin taga Langit ta awan kiden mangurug ta Namaratu petta pagappan da ta krus, ammi matolay hala sangaw ta mekatallu en araw,’ konna paen tekamuy,” kunda tekid.

⁸ A yen hapa ya nepakanonot na bābāy kiden ta uhohug ni Hesus.

⁹ A gafu ta kumanen a nagtugut kid, a enda nepadangag ya naita da ikid na nadangag da ta mafulu takday turin ni Hesus kontodu kadwan kiden ituldu na. ¹⁰ I Mariya taga Magdala, ikid ni Yohana, ikid ni Mariya nga hina ni Santiago, ikid na kadwan kiden sakā bābāy da, a yen kid ya umange nangibar ta turin kiden. ¹¹ Ammi aweda haman kinurug ya uhohug na bābāy kiden, te pahig da ta tulad. ¹² Ammi te Pedru a alistu imikkat, a bumilag ta agyan na tanamen. Datang na ta tanamen a simisirib ta umag, a naita na ya ga-gamit kiden nga nefutefut ta bari ni Hesusen, ammi awan ya bari na en. A sangaw nagtugut hapa nga dumatang ta bali na, te napopoyung hapa gafu ta awan na ya bari ni Hesus.

*Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Duwa Kiden
(Mk 16:12,13)*

¹³ A ta araw na katolay ni Hesus a gimanwat hapa ya duwa na ituldu na ta ili na Herusalem, te ange kid ta iten Emawas, a kuman na mafulu takday kilometru ya kadayu na. ¹⁴ A nakatugtugut kid la nagbida, te bibidan da ya nakkwa te Hesus

ta ili na Herusalem. ¹⁵ A tekid para la nakatug-tugut nagbida ikid na nagimpopohut a ka-ma la nakihebing i Hesus tekid, ¹⁶ a naita da ammi pahig da ta bakkan ta intu.

¹⁷ “Anu hud ya kuga bidan muy ta pakatug-tugut muy ta dalanin,” kunna tekid.

A nagtayuk kid la ten nagdamdam. ¹⁸ Klopas ya ngagan na takdayen, a intu ya tumabbag ta nebar ni Hesus,

“Anu, iko la tatakday ya awan para la nakadangag ta iningwa da en ta ili na Herusalem ta takdayen araw?” kunna te Hesus.

¹⁹ “Anu hud ya iningwa da?” kunna hapa ni Hesus tekid.

“A ya iningwa da en te Hesus nga taga Nasaret,” kunda ha, “te amu haman na Namaratu ikid na ngamin tolai ta intu ya kasikanaan na aglavun, te masikan ya ngamin tarabaku na ikid na uhohug na. ²⁰ Ammi kadulayan na te ya pinakadakil tam kiden a nepagafut da haman, a sangaw nedarum da ta taga Roma kiden nga mangibbal tekitam, petta papasin da, a pinagappa da ta kayu. ²¹ Nekatalak mi ta intu ya mangikerutan tekitam nga Istralita, ammi awan na, te arawin yan haman ya mekatallu araw abat ta pasi na en.

²² “Ammi kuman na nakagtut kami hapa gafu ta bida na kadwan kiden kahulun mi nga bābāy, te umange kid kan ta tanam na en ta nagkarawanen, ²³ a awan kan na ya bari na en. Ammi intu kan naita da ya anghel kiden na Namaratu, a nebar kan na anghelen ta natolai hala i Hesusen. ²⁴ A yen ta umange ya kadwan

kiden kahulun mi nga lalaki ta tanam na en, petta pasikkalan da mina ya uhohug na bābāy kiden. A kustu kad ya uhohug da, te aweda kan naita ya bari na en,” kunda te Hesus.

²⁵ A ya uhohug hapa ni Hesus tekid a,

“Anu kuga makilavun kam? A anu hapa ya kabakka na nonot muy ta awemuy kurugan ya nesurat na aglavun kiden? ²⁶ Te gagan-gay haman ta neattam na Mangikerutanen ya nepagpapasi da tentu kapye na hala matolay, petta mesaad ta pagariyan na,” kunna tekid.

²⁷ A sangaw pake nepasikkal na tekid ya ngamin nesurat nig mina Moses ikid na aglavun kiden ta palungu na araw, a netuldu na tekid ya uhohug na aglavun kiden, te dana linavun da ya ngamin dumatang tentu ta awena en para la pakeanak.

²⁸ A sangaw nakaabikan kid na ta babali kiden nga datangan na duwa kiden, a kuman na mag-talib mina i Hesus, ²⁹ ammi ginamman na duwa kiden.

“Magyan ka la bit tekami te furab na, magge hiklam na,” kunda tentu, ammi aweda para la amu ta intu. A gafu ta kumanen a sakā nehulun hapa tekid ta nagdulotan da en. ³⁰ A tekiden nagaatubang ta pamurab da a nangalap i Hesus ta pan kapye na nepakimallak, a sangaw ginadgadwa na hapa ta duwa kiden. ³¹ A ta nepangigawat na ta pan tekid a nagdakar ya mata da, a amu dan ta intu, ammi ta nepakaita da tentu a limitap hapa, a awedan naita.

³² “Anggem ta kuman na naglampaw ya nonot ta tentu en naguhohug tekita ta dalanen ta nepagsaned na ta surat kiden,” kunda.

³³ A gafu ta kumanen a imikkat kid ta namuran da en, a nagtugut kid, te manoli kid na ta ili na Herusalem. A ta datang da ten a nadatangan da nagaammung ya mafulu takday ituldu ni Hesus ikid na kadwan kiden nedagga tekid. ³⁴ A tekiden simarok ta agyan na kahulun da kiden nagaammung a

“O, matolay kad i Afu, a nakipaita kan te Simonin,” kun na nagaammung kiden tekid.

³⁵ A yen hapa ya nepangibida na duwa kiden ta naita dan hapa ta dalanen;

“A tentu en naggadwa ta panen a naita min ta intu,” kunda.

*Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23)*

³⁶ A tekid para la nagbabida a ka-ma la nakipaita i Hesus ta tātangnan da a nakikumusta hapa tekid, ³⁷ ammi sa nakagtut kid ta talaw da tentu te pahig da ta datay.

³⁸ “Anu haman ta magtalaw kam? Kuman na awemuy ikayat mangurug ta matolayak. ³⁹ Itan muy haman ya kamat ku kidin ikid na takkik kidin awa iyaken hala yan. Maski si-gedan dak petta amu muy, te awan haman ta bilsag ikid na tulang na datay ta kuman na barikin,” kunna tekid.

⁴⁰ A pake nepaita na ya gafan na lansa kiden ta kamat na kiden ikid na takki na kiden. ⁴¹ A matalak kid mina ta matolay, ammi intu nonotan da am had kunna matolay, a yen ta aweda para la pake kurugan. A gafu ta kumanen a nagadang i Hesus ta kanan na tekid;

“Awan hud ta kanan muy sin? te manganak mina,” kunna.

⁴² A inatadan da mantu ta bilsag na ikan nga inasal da, ⁴³ a kinan na hapa ta nagaatubangan da. ⁴⁴ A sangaw nagbida ha tekid,

“Dana nebar ku haman tekamuy ta magdulot hala sangaw teyak ya ngamin kiden nabida da ta lebru na kansyon kiden ikid na surat kiden ni Moses ikid na aglavun kiden,” kunna.

⁴⁵ A pake netuldu na ya surat kiden tekid, petta maawatan da.

⁴⁶ “Kumanen ya nesurat ta palungu araw petta amu muy mina ta mazigatan ikid na mapapasi ya Mangikerutanen tekamuy, kapye na matolay ta mekatallu na araw. ⁴⁷ Yaga nesurat da hapa ta mepadangag mina ya ngagan na en ta ngamin tolay, petta magbabawi kid mina ta liwat da, a pakoman na kid hapa na Namaratu. A mappya mantu ta yen ya ipadangag muy ta ili na Herusalem, kapye muy ipadangag ta ngamin kiden lugar abat ta ngamin paglelehutin. ⁴⁸ A ikamuy hapa ya makkamu mangipasikkal ta isin na damag, ⁴⁹ te doban ku hala sangaw ya Kahalwa na Namaratu tekamuy ta kuman na nekari ni Damaken tekamuy, petta mapasi- napān kam ta kasikan na Kahalwa na en. Ammi mappya ta magyan kam la bit ta ili in yan nga magindag ta iange na,” kunna tekid.

*Ya Netattullu Ni Hesus Ta Langit
(Mk 16:19-20; Tur 1:9-11)*

⁵⁰ A ta nekabalin na en a pinohet na kid bit ni Hesus ta ili en. A tekid nakadatang ta ili na

Betanya a neta-gay na ya kamat na kiden, a pinasinapan na kid. ⁵¹ A tentu en nabalin nangpasinap tekid a yen hapa ya nepagtugut na en tekid, te timullu ta langit, ⁵² a namalentud kid hapa nangdayaw tentu. A gafu ta kumanen a nagtugut kid hapa setalak, a nagtoli kid ta ili na Herusalem. ⁵³ A kanayun itta kid ta umag na simbaan na Hudyo kiden nga makimalmallak ikid na magdaydayaw ta Namaratu.

Uhohug na Namaratu gafu te Hesus Kristu New Testament in Agta, Central Cagayan

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Cagayan Agta (Agta, Central Cagayan)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agta, Central Cagayan

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 Apr 2023 from source files
dated 29 Jan 2022

160f023e-5fca-509f-ab59-e136848ce2f4